

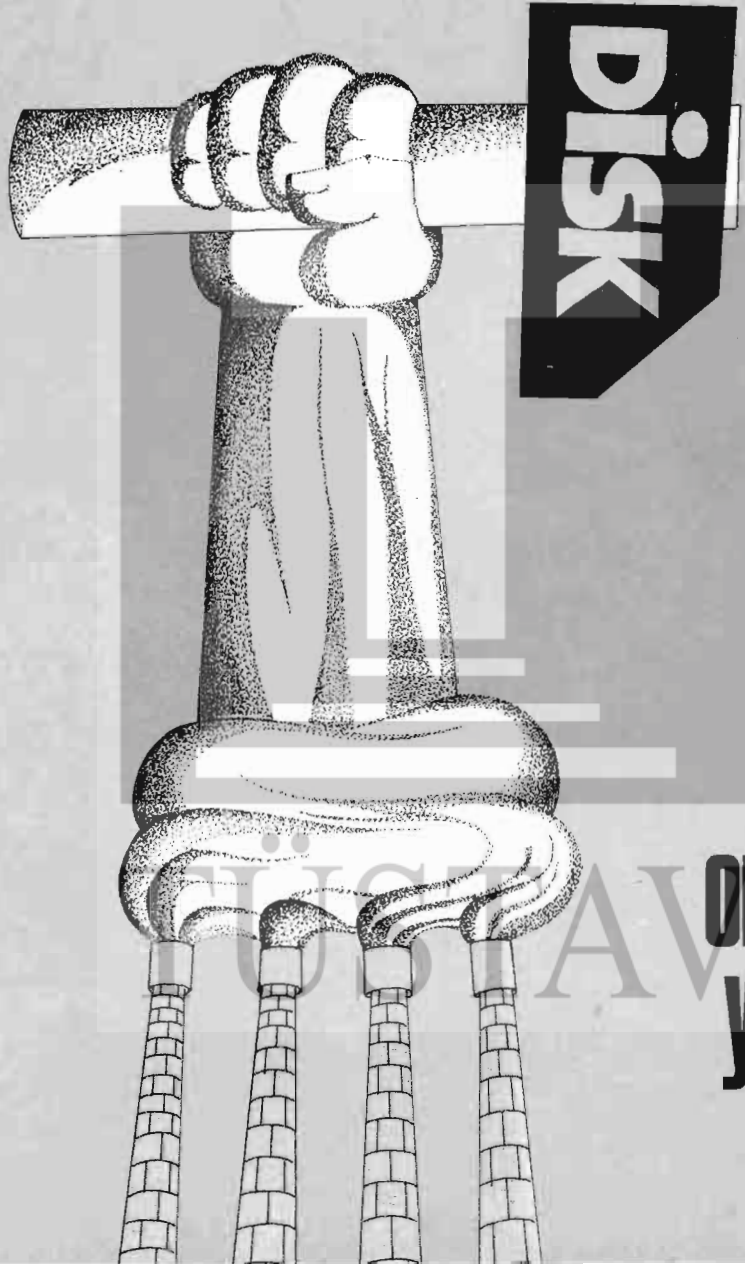
ürün

SOSYALİST DERGİ

ŞUBAT 1977 **32**

YIL:3

CİLT:6

**onuncu
yılında
disk**

ürün 32

İÇİNDEKİLER :

Murat Moralı
bağışdır - 2012

HABER — YORUM — İNCELEME

10. Yılında DİSK İhsan SARAN	3
Gençlik : Bazı İlkesel Konumlar Işığında Değerlendiriş Metin ÇETİNOĞLU	16
Okul ve Eğitim Bazı Yönlerden Bir Yaklaşım Muzaffer KUTLUSOY	28
DİSK 3. Bölge (İzmir) Temsilciliğinin Yaptığı Basın Toplantısı Bildirisi	47
KÖGEF'in Açıklaması	49

DÜNYA İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ ÜZERİNE BİLGİLER

Devrimci Sürecin Pekleştirilmesi ve Derinleştirilmesi; Irak'ın Sosyalizme Doğru Yönelmesi İçin	50
Tudeh'in Çağrısı	58

ÇEVİRİLER

Berlin Konferansı'nın Uluslararası Önemi Boris PONOMARYOV	61
---	----

AYIN HABER ÖZETLERİ

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı «TASS»	80
--	----

Ürün
SOSYALİST DERGİ

Sahibi : URAL ATEŞER • Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN • Yönetim Yeri :
Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL • Yazışma ve Havale Adresi :
P.K. 41 Sirkeci / İSTANBUL • Genel Dağıtım : TAN DAĞITIM, Başmusaşip
Sokak, Tan Apt. No: 2, Cağaloğlu / İSTANBUL • Ankara Dağıtım : ANKARA
DAĞITIM, Bayındır Sokak, 38/3 Kızılay / ANKARA • İzmir Dağıtım : EGE
DAĞITIM • Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için
iki katıdır. • Dizgi-Tertip: BAŞARAN MATBAASI • Baskı: UFUK MATBAASI

18. KİTAP

V. İ. LENİN

ULUSAL POLİTİKA VE PROLETARYA
ENTERNASYONALİZMİ

ULUSAL SORUNUN
S.S.C.B.'DE
LENİNİST ÇÖZÜMÜ

17.50 Lira

HELSİNKİ'DE VARILAN ANLAŞMANIN İŞİĞİNDE, TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE S.S.C.B. ARASINDA İMZALANAN «KÜLTÜR ANLAŞMASI» UYARINCA; SOVYETLER BİRLİĞİNDE YAYIMLANAN BİLİMSEL - TEKNİK - SİYASAL YAYINLARIN TÜMÜNÜN ÜLKEMİZDE SATILMASI GERÇEKLEŞMİŞTİR.

İLGİLENEN OKURLARIMIZ, BU YAYINLARI AŞAĞIDAKİ ADRESTEN TEMİN EDEBİLİRLER.

BAYINDIR SOKAK 25/15
KIZILAY - ANKARA

haber yorum inceleme

10. YILINDA DİSK

İhsan SARAN

Günümüzde dünya sendikal hareketine ağırlığını koymuş olan ve durmadan güçlenen demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının kökleri, 1860 yıllarına kadar uzanır. Kaynağını, işçilerin kurdukları dayanışma dernekleri, yardımlaşma sandıkları, işçi birliklerinden olan sendikal örgütlenme, ilk bilimsel irdenlenmeyi, I. ENTERNASYONAL'de (Uluslararası Emekçiler Derneği) bulur. İşçi sınıfının biliminin gelişmesinde büyük yeri olan ve o dönemdeki pratik savaşımarda yol-göstericilik görevini üstlenen I. ENTERNASYONAL'ın 1866'da Cenevre'de bir kongresi toplandı. Bu kongre'de sendikaların geçmişleri, o günkü durumları ve geleceklerine ilişkin önemli bir karar onaylandı.

Sendikal örgütlerin savaşım hedefleri belirlendi :

«Sendikalar, sermayenin saldırılarını her gün göğüslemek görevlerinin yanında, işçi sınıfının kesin kurtuluşu doğrultusundaki yüce amacına uygun olarak artık, işçi sınıfının örgütlenme merkezleri olmalıdırlar. Bu doğrultuda yer alan her siyasal ve toplumsal hareketi desteklemelidirler.»

Böylece ekonomik savaşımın yetersizliği belirleniyor ve demokratik ve siyasal savaşımında sendikaların yer alması gerektiği vurgulanıyordu. Başka bir deyişle sendikalar, sömürüyü sınırlama ve sömürüyü ortadan kaldırma savaşımının bölünmez bütünlüğü

içinde, üstlerine düşen görevleri benimsemeliydiler. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının en önemli temel taşıydı bu.

ENTERNASYONAL'ın 1869'daki Basel Kongresin'de de, sendikaların ülke düzeyinde birleşerek güçlenmeleri gereğine işaret edildi. Sendikalar savaşım, yılların savaşım deneyleriyle zenginleşti.

İlerici sendikacılığın ilkeleri III. ENTERNASYONAL aşamasından, DÜNYA SENDİKALAR FEDERASYONU (DSF)'nin doğuşu ve gelişiminden geçerek, pek çok ülkede billurlaştı, başarıyla uygulanır oldu.

Sınıf savaşımı temeline dayanan ilerici sendikacılığın ülkemizde de uzun bir geçmişi vardır. Ancak yakın tarihimize kadar başarılı, yaygın ve sürekli bir uygulamadan söz edilemez. İkinci Dünya Savaşı'nın, faşizmin yenilgisiyle, sonuçlanmasından hemen sonra, 1947'de çıkan Sendikalar Yasası'ndan yararlanarak, Türkiye işçi sınıfının giriştiği hızlı ve geniş (fakat dağımık) sendikal örgütlenmesi burjuvaziyi endişelendirmiş; Türk - İş Konfederasyonu 1952'de daha kurulurken, Meavy-Lovestone-Brown gibi CIA ajanlarının sınıf uzlaşmacılığını meslek edinmiş sermaye beslemesi sendikacıların denetimi altına girmiştir. 1952-1960 döneminin yoğun baskıları ve yasal sendika savaşım olanaklarının eksikliği nedeniyle, Türk - İş'in niteliği işçi kitleleri tarafından kavranamamıştır. 1961 Anayasası'na giren kazanımlardan kaynaklanan 274 ve 275 sayılı yasaların (Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası) oluşturulması gündeme gelirken, Türk - İş, «komünizmi tel'in mitingleri» düzenlemeye girişmiştir. 1963'te yürürlüğe giren 274 ve 275 sayılı yasalar, sınırlı da olsa bazı haklar tanıyınca işçi sınıfı sendikal mücadele alanında da hızla harekete geçti. İşçi sınıfımız grev hakkına sarılırken, Türk - İş yöneticileri en yasal grevleri bile sermayenin ağzıyla yasa-dışı ilan ediyordu. Sınıf işbirliğinin uluslararası düzeydeki sendikal örgütü ULUSLARARASI HÜR İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (UHİSK)'na bağlanmakta gecikmeyen Türk - İş; gerek bu örgütten, gerekse uluslararası tekelci sermayenin AID, OECD gibi örgütlerinden ve devletten büyük yardımlar almaya başlamıştı. Türk-İş içindeki ve dışındaki sağduyulu sendikacıların bu durum karşısında duydukları tepki, 1967 yılı kapıyı çalarken, iyice belirginleşti. Türk - İş'ten kopan Maden-İş, Basın-İş ve Lastik-İş, bağlantısız Gıda - İş ve T. Maden-İş'i de yanlarına alarak, 13 Şubat 1967'de TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (DİSK)'i kurdular.

KURULUŞUN ANLAMI

Hiç kuşkusuz, genel olarak söylersek, DİSK'in doğuşu, sınıf

sendikacılığının o dönemde bağımsız olarak örgütlenmesinin, somut koşulların getirdiği kaçınılmaz gerekliliğine bağlıdır.

Günümüzde büyük boyutlar edinen DİSK'in kuruluşunu, kuruluş ilkelerini doğru değerlendirmekte yarar vardır. Türk-İş içinde kalıp ta, muhalefeti sürdürerek daha olumlu sonuçlar elde edebilir diye düşünülebilir. Bir diğer yaklaşım, DİSK'i o zamanki TİP'in kurduğuna dairdir.

Türk - İş içinde, bugün bile sendikal demokrasi gibi, sendikaların demokratik işleyişiyle ilgili son derece önemli bir ilkenin, nasıl ayaklar altına alındığı ortadadır. 1965'lerde sendikal demokrasinin «s» si bile Türk - İş'te söz konusu değildi. Böylesi bir ortamda, ilerici bir muhalefetin ne gibi açmazlarla karşılaştığı biliniyor. 1961'de kurulurken eski - TİP'in doğuşuna da katılan sağduyulu sendikacıların, bir türlü sonuca varamayan (yani Türk - İş'i sınıf sendikacılığına çekemeyen) çabalarının, ayrışmayı zorunlu kıldığı ileri sürülebilir.

Ayrışmayı ve sınıf sendikacılığının bağımsızca DİSK olarak örgütlenmesini, o günkü yasal sosyalist hareketin içinde bulunduğu aşamadan soyutlayarak değerlendirmenin de olanağı yoktur. 1965 sonrası, TİP'in, kitleler üstündeki göreceli etkinliğini yitirmeye başladığı dönemdir. Ayrıca bu parti içinde ideolojik çatlaklar iyice belirmeye ve örgüt güçsüzleşmeye başlamıştı. Bu nedenle, TİP, çeşitli biçimlerde kitle desteği aramaya yönelmişti. Küçük de olsa, yeni kurulacak ilerici bir sendika konfederasyonunun, TİP'i biraz olsun soluklandıracağı düşünülmüştür.

Bugünkü TİP'in, DİSK'in kuruluşu ve gelişimiyle ilgili değerlendirmeleri; DİSK'in kuruluş ilkeleri etrafında yaptıkları boş lafazanlık, konuya idealistçe ve dar parti çıkarları açısından yaklaşımdan doğan karmaşıklığın sonuçlarını örnekler.

«Bugünkü DİSK eski DİSK değildir» (Çark Başak, sayı: 16) Elbette değildir. Aradan 10 yıl geçmiş. Önemli olan, bugünkü DİSK'in, eski DİSK'ten ileri mi geri mi olduğunun saptanmasıdır. TİP'in, kül yutmaz ideologlarına göre DİSK, bugün bir «bunalımın içine düşürülmüştür». Büyük burjuvazi—CHP—DİSK üst yönetimi elele, DİSK'in «sosyalist özü»nü boşaltmaktadırlar. «Sosyalist özü» boşaltmak, «TİP'li sendikacıların tasfiyesi» anlamındadır.

Oysa «TİP'in kurucuları tarafından 1967'de kurulmuş olan, o zamanın TİP'i ile bütünleşmiş bir görünüm ortaya koyan «DİSK», daha kuruluş yıllarında, o zamanki TİP'in imajı ile bütünleşmiş olduğu için bugünkü duruma gelebilmiş, işçi sınıfının ilerici sendikal örgütü olarak yerini alabilmiştir» (Çark Başak, sayı: 19) Bununla birlikte, «1961—1971 dönemi TİP'li sendikacıların büyük bir çoğunlukla hukuken partili, gerçekte partili olmadıkları, dolayısıyla da sosyalist olmadıkları» (Çark Başak, sayı: 18 - 19) biliniyor. Kuruluş ilkelerinden uzaklaşmış olsa dahi bugün de DİSK, «İşçi sı-

nı üzerinde yaratmış olduğu imajı ve sendikalar kuruluşu olarak çekim merkezi durumunu korumaktadır» (TİP Başkanlık Kurulu'nun 21.10.1976 tarihli açıklaması)

DİSK'i, TİP'li sendikacılar kuruyor. Bunlar TİP'li ama sosyalist değiller. Yine de TİP özünde sosyalist bir parti. DİSK'le bütünleşmiş görünüyor. Ve bu sihirli görüntü(imaj) DİSK'i bugünkü durumuna (hangi durum?) getiriyor. Marksizme gözlerini açan çocuklar gülmez bile böylesi çözümlenmelere. Politik «imaj» sendikalar hareketinde ilerici «imaj»ı yaratıyor. İşçi sınıfı hareketi «imaj»larla ilerliyor. Oysa TİP'li baylarca «İşçi sınıfının politik düzeydeki örgütlenmesi henüz ilk aşamasındadır» (Yürüyüş, sayı : 46). Gel de çık işin içinden. Gerçekte, sahiplerinin psikolojik durumu gözönüne alındığında, açıklanması güç değil yukardaki çözümlenmenin. Çünkü günde 24 saat dev aynasının karşısında «imaj»larını seyredenlerin, toplumsal olayları «imaj»sız değerlendirmeleri olanaksızdır. Oportünizmin kaynaklarından birisinin subjektivizm olduğu biliniyor.

DİSK'İN KURULUŞ İLKELERİ

DİSK'in Kuruluş Bildirisi'nin bir bölümünde şöyle deniyor:

«Kendi tarihimizin derinliklerinden ve dünya işçilerinin mücadele deneylerinden yararlanarak, sosyal adalet içinde hızla kalkınmayı, işçi sınıfının, devlet yönetiminin her kesiminde söz ve karar sahibi olması ve böylece demokrasinin gerçekten uygulanması ile mümkün görürüz. Bütün gücünü işçi sınıfının bilincinden alan bizler, yurt ve dünya olayları karşısında ulusumuzun ve emekçi halkımızın menfaatlerini ve memleketimizin bağımsızlığını her şeyin üstünde tutacak, en küçük özgürlüğümüz ve hakkımız için bilinçli bir dayanışma içinde bütün gücümüzü harekete getireceğiz. Kapitalist yoldan kalkınmak isteyenlerin uyguladıkları sistemden gelen sosyal dengesizlik, düzensizlik ve çalkantılara boyun eğmeyecek, kapitalist olmayan yoldan, yani emekten yana bir kalkınma planının uygulanması ile kalkınma için uyarıcı çalışmalarımızı aralıksız sürdüreceğiz.» (DİSK Yayınları No : 2)

Görüldüğü gibi, DİSK, daha kurulurken, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının ana ilkesi olan anti-kapitalizmi, savaşımına temel taşı olarak yerleştirilmiştir. DİSK, işçi sınıfının öncülüğünde ve işçi sınıfı biliminin kılavuzluğunda, sömürüyü sınırlama savaşımıyla içte kapitalist sömürünün ortadan kaldırılması savaşımında yer aldığı ta başında genel olarak vurgulamıştır. Diğer bir deyişle, sınıf savaşımı temelini dayanan, sınıf uzlaşmacılığını reddeden devrimci sendikacılık anlayışının ana hedeflerini benimsemiştir. Ne var ki, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının yönlendirici temel ilkelerinden kaynaklanan ve bunların savaşım süreci içinde hayata geçebilmesi için zorunlu olan örgütsel ilkelerin bu dönemde

tam anlamıyla bilince çıkmış olduğunu söyleyemeyiz. Birlik, gerçekçilik, tabanın söz ve karar sahibi olması gibi ilkeler ortaya konmuştur. Ancak sendikaların sınıf ve kitle örgütü olma nitelikleri, sendikal demokrasi ve örgütsel bağımsızlık ilkelerinin diyalektiği henüz kavranamamıştır. Örneğin, eski - TİP'in ve DİSK'in kurucularından birisi, Millet Meclisi'nde, sendikaların partilerin yan örgütü olabilmeleri gerektiğini savunmuştur.

Yani temel ilkelerin genel olarak doğru konmuş olmasına rağmen, belli bir ilkelik söz konusudur. O günkü koşulların doğal sonucu sayılabilir bu. Çocukluk çağındaki DİSK, geniş işçi kitlelerini kucaklayamamıştır daha. Dünya işçi sınıfının savaşım deneylerinin de gösterdiği gibi, sendikal örgütlerin sağlıklı bir biçimde kitleselleşmesi, ilkelerin netleşmesinin ve daha iyi uygulanır olmasının önemli koşullarından biridir. DİSK'in doğuşundan bu yana, 10 yıllık savaşım süreci içinde, DİSK'in ilkeleri belirginleşmiş, billurlaşmıştır. Mekanik yaklaşımlardan kaçınmak; işçi sınıfı örgütlerinin de yaşayan toplumsal birer organizma olduğunu unutmamak gerekir.

DİSK'in bugün kuruluş ilkelerinden saptığını ileri sürmek, yine ancak ilkesiz beyinlerin ifrazatı olabilir. V. Genel Kurul'undan sonra, DİSK'in ilkelerinin kazandığı canlılığı görmemek için kör olmaya gerek yok. Somut gerçeklikten çekinmek yeterli, 6 Eylül, 20 Eylül mitingleri mi, 1 Mayıs gösterisi mi, 10 Temmuz Bursa mitingi, 1 Eylül, 11 Eylül barış ve dayanışma günleri mi, yoksa 16 Eylül Genel Direnişi mi, yada 1 yılda DİSK Genel Temsilciler Meclisi'nin 3 kez toplanması mı, DİSK'in kuruluş ilkelerinden saptığını gösteren eylemler. Böylesine sorumsuz yaklaşımlarla suyu bulan-rabileceklerini sanan tipik likidatörler, daha ileri sapıklıklara mahkumdur. Onları işçi sınıfının elinden kimse kurtaramaz.

V. Genel Kurul'dan sonraki dönemde, DİSK'in ilkeleri en açık biçimde DİSK tabanına ulaşmış, yaygınca işlenmiş, gittikçe daha geniş kitlelere mal olmaya başlamıştır. Yoksa bu kadar gergin sendikal ve demokratik savaşımlarla yüklü bir 1976 yılı işçi sınıfının geleneksel tarihine kazılamazdı.

1967 - 1970 : YOĞUN SAVAŞIMLAR

Devlet İstatistik Enstitüsü'ne göre, 1967 yılında Türkiye'de 798 sendikaya üye 834.680 işçi vardır. 1970 yılında varolan 937 sendikaya 2.088.219 işçi üyedir.

Bu dönemde, DİSK'in sayıca önemli bir büyüme gösterdiğine tanık olmuyoruz. Maden-İş, Basın-İş, Lastik-İş, Gıda-İş'in kurdukları DİSK'e aynı yıl Petrol Kimya-İş ve Turizm-İş, 1969'da da Keramik-İş katılır.

Büyük bir örgüt olmamakla birlikte DİSK, 4 yılda çetin bir sı-

nav vermiştir. Türk-İş'in sınıf uzlaşmacılığını zorlama günleridir. Grevlerin yanısıra direniş, oturma grevi, boykot, işgal gibi savaşım biçimlerinin de yoğunluk kazandığı dönemdir. Büyük burjuvazinin siyasal iktidarındaki AP, kolluk güçlerini işçi eylemlerine karşı hoyratça kullanmaya girişince, fabrika önleri, sert çatışmalara sahne olur. İşçi sınıfı birçok şehit verir. DERBY, KAVEL, ALPAGUT, SINGER, DEMİR DÖKÜM, GAMAN, GÜNTERM, SUNGURLAR ve pekçokları, sarı sendikacılığa karşı başkaldıran işçilerin zengin deneylerin dolu savaş okulları olmuştur. İşçilerin bu eylemleri, daha o günlerde, 275 sayılı yasayla kısıtlanmış haklarının sınırlarını zorlamaya yönelik niteliktedir.

Genç DİSK'in kısa dönemde gerçekleştirdiği etkin savaşım, tekeli sermayeyi tedirgin etmeye yetmiş; AP iktidarı 274 sayılı yasadaki değişiklikler tasarlayarak DİSK'i ortadan kaldırmayı planlamıştır. Burjuvazinin tuzağı, DİSK'li işçilerin 15 - 16 Haziran Direnişiyle bozulmuş, İstanbul ve Kocaeli'de 100 bin işçi üretimi durdurup sokaklara dökülmüştür.

15 - 16 Haziran eyleminin kendiliğinden gelme niteliği ağır basmakla birlikte, siyasal öz taşıması ve o döneme göre göreceli kitleselliği bakımından önemlidir. O günlerde işçi sınıfının varlığını yokluğunu, devrimde öncü olup olamayacağını tartışan birtakım «solcu» çevrelere, 15 - 16 Haziran eylemi iyi bir ders olmuştur. 15 - 16 Haziran 1970, DİSK'in ilk adımlarını noktaladı, işçi sınıfının içinde kök salmaya başladığını gösterdi.

15 - 16 Haziran'ı izleyen sıkıyönetimli baskı günlerinde de DİSK yılmadı. Direnişler Anadolu'ya da yayıldı. Emperyalizme bağlı tekeli burjuvazinin AP iktidarına karşı, emekçi halkın toplumsal muhalefeti geliyordu. Ünlü muhtıra, ekonomik ve toplumsal bunalımın gittikçe derinleştiği bir aşamada, işçi sınıfı hareketini ve toplumsal muhalefeti kırmak amacıyla verildi.

12 MART DÖNEMİ

12 Mart Muhtırasıyla açılan açık baskı ve şiddet dönemindeki faşist uygulamalar, ilerici güçlerin belleğinde unutulmayacak izler bıraktı. 12 Mart 1971'den 1973 seçimlerine kadar geçen süre içinde, gençliğinden yeni yeni sıyrılmaya çalışan ilerici sendikal hareketin yeni atılımlara girişmesi beklenemezdi. Darbeler DİSK'e de iniyordu. Bu ortam DİSK, ulaştığı konumu koruma göreviyle karşı karşıyaydı.

«Tarafsız ve güçlü» 12 Mart hükümetleri, bir yandan işçi sınıfının yasal ve Anayasal haklarına saldırıyor, öte yandan sayısız grev ertelemeleriyle ekonomik işkenceyi yoğunlaştırıyorlardı. Tekeli sermaye için dikensiz sömürü bahçesi oluşturuluyordu. 1972 yılında, Türkiye'deki en büyük 100 sanayi şirketinin, 1 milyar 617

milyon lira olan net kârları, 1973 yılında 3 milyar 299 milyon liraya çıktı. Merkez Bankası'nın özel sektöre açtığı krediler 3 yıl içinde 10 katına yakın bir artış gösterdi. Toptan eşya fiyatlarının 1971 - 1973 yılları arasındaki artışı, 1963 - 1970 yılları arasındaki (7 yıllık) artışın iki katını aştı. İşçilerin gerçek ücretleri 3 yıl içinde % 10.4 oranında düştü. Ocak 1972'deki Maliye Bakanı «toplu sözleşmeleri zaptırap altına alabilmek için hükümetimiz büyük gayretler sarfetmektedir» derken, lokavt sayısı durmadan artıyordu.

Bu dönemde DİSK, sayıca güçlenememekle birlikte, DİSK'li işçiler ağır baskı koşullarını göğüslemekte değerli deneyler elde ederek, birlik ve dayanışmanın önemini daha bilinçlice kavradılar.

YIĞINSALLAŞMA VE V. GENEL KURUL

DİSK Yönetim Kurulu, DİSK'in işçi sınıfının ve tüm çalışanların bağımsız bir örgütü olduğunu belirterek, 14 Ekim 1973 seçimlerinde CHP'yi destekleme çağrısında bulundu. Seçimlerin sonucunda gerici ve faşist güçler geriledi. Faşizmin bulutları biraz olsun dağılırken, DİSK hızla büyümeye başladı. 12 Mart döneminde Hür Cam - İş ve Tümka - İş, DİSK'e katılmışlardı, 1974 yılında DİSK saflarını seçen sendikaların sayısı altıyı buldu. As-İş, Bar--Der-İş, Has-İş, Sosyal-İş, Tek-İş, 1975'de ise, Çağdaş Gıda-İş, Devrimci Toprak-İş, Ges-İş, Kapfer-İş Mab-İş, Petkim-İş, Tek-Bank-İş, Teknik-İş, Tekstil ve Yeni-Haber-İş sendikaları DİSK çatısı altında toplandılar.

DİSK bir yandan yeni katılmalarla sayıca büyüdü; öte yandan referandum uygulaması DİSK sendikalarının genişlemesine yaradı. Gizli oy, açık sayıma dayalı referandumun uygulaması, 1975 yılı sonunda Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Genel Kurulu tarafından durdurulana kadar yaklaşık 47 işyerinde yapıldı. 27'sini DİSK sendikaları, 6'sını Türk - İş'e bağlı sendikalar, 11'ini «bağımsız»lar kazandı. Referandumlar DİSK Maden - İş'in hızla gelişmesinde büyük rol oynadı. EREĞLİ, E.C.A. RENAULT, TOFAŞ, TERMO, MUTLU işçileri sendika seçme özgürlüğünü referandumla hayata geçirdiler.

V. Genel Kurulu, 21 - 24 Mayıs 1975'te toplanırken, DİSK saflarında örgütlenmiş işçi sayısı 300 bini buluyordu. Kısa sürede hızlı bir yığinsallaşmasıydı bu. V. Genel Kurul, DİSK'in nitelikçe de gelişmesi konusunda en önemli adım oldu. Genel Kurul'da, işçi sınıfı ve emekçilerinin ekonomik ve demokratik istemlerini içeren ve DİSK'in bundan böyle eylemlerine yol gösterecek olan 33 karar alındı. Bu kararlardan 33 numaralısı, tüm ilerici ve demokratik güçlerin faşizme karşı güç ve eylem birliğini vurguluyordu. Genel kurul'dan hemen önce iktidara el koyan MC-İhanet Cephesi, faşist tirmanışın kaynağını oluşturuyordu.

DEMOKRATİK SINIF VE KİTLE SENDİKACILIĞI

O güne değin sadece «devrimci sendikacılık» yada «sınıf sendikacılığı» diye anılan DİSK'in sendikacılık anlayışı, bundan böyle daha çok «demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı» adını aldı. DİSK, çağdaş ve bilimsel sendikacılık anlayışının gerektirdiği tavırları açık olarak almaya yöneldi. Kuruluşta belirlenen doğru ilkeler zenginleşmeye, gelişmeye başladı. Kapitalist sömürüye karşı olma temel ilkesinden kaynaklanan diğer ilkeler ayrıntılandırıldı, somutlaştı, yakın ve uzak savaşım hedefleri daha bir duruca ortaya kondu. Sömürsüz sosyalist toplumu kurma savaşımında, sendikal örgütlere düşen görevler daha iyi anlaşıldı. Barış, bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme hedefleriyle ileri demokratik bir düzenin getirilmesi amacı arasındaki bağ görüldü. Bu hedefler doğrultusunda işçi kitlelerini seferber edecek somut istemler programı ayrıntılı bir belirginlik kazanmaya başladı. DİSK, sömürülen, ezilen diğer katmanların ekonomik demokratik istemlerine de daha bilinçlice eğilmeye başladı. İlkeler tabana duruca ve yaygın olarak ulaştıkça sınıf bilinci yükselmekte, yoğun eylem deneylerinden geçtikçe kitlelerin sendikal örgütlülük düzeyi ve mücadele yeteneği artmakta gecikmedi.

Örgütsel ilkeler de, kitleselleşmenin kaçınılmaz olarak daha tutarlı bir biçimde oluşturduğu hayata geçiyordu.

Bir bakımdan nicelikçe, diğer yandan nitelikçe gelişme ürünlerini verdi: Demokratik hak ve özgürlükler için mücadele mitinglerinden başlayıp, 1 Mayıs'tan geçerek 16 Eylül Genel Direnişi'ne varan eylemler, birbirini aşarak savaşım boyutlarını genişletti. DİSK 550 bin üyesiyle işçi sınıfının saygın tek demokratik sınıf ve kitle sendikal konfederasyonu haline geldi.

Ancak sınıf ve kitle örgütü olma diyalektiğinin, bazı çevrelerce hâlâ kavranmadığı yada kavranmak istenmediği göze çarpmıyor değil. Kendilerini işçi sınıfından yana gösteren bu çevrelerin tavır ve davranışları bölücü nitelik taşıyor ve işçi sınıfının uzun süreli çıkarlarının bilinci içinde alınması gereken sendikal birlik yoluna engeller çıkarıyor.

DİSK'in sınıf örgütü olma niteliği, işçi sınıfının sömürsüz sosyalist toplumun kurulması hedefini benimsemiş olmasından geliyor. Buna göre DİSK sömürüyü ortadan kaldırmak savaşımında demokratik ve politik görevlerini üstleniyor.

DİSK'in kitle örgütü olma niteliği, sömürüyü sınırlama savaşımında (yani ekonomik savaşımında) emekçiler arasında ayırım yapmama ilkesinden kaynaklanıyor. DİSK dini, dili, cinsiyeti, rengi, felsefi inancı, dünya görüşü, politik tercihi veya partisi ne olursa olsun, tüm emekçilere kapılarını açıyor.

Birbiriyle çelişir gibi görünen bu iki örgütsel nitelik, tersine

birbirini tamamlıyor. Şöyle ki: İlerici sendikal örgüt, sermayenin iktidarına ve partilerine karşı tavır almakla birlikte, başarılı bir ekonomik savaşım yürüterek bilinçli, bilinçsiz veya şartlanmış geniş emekçi kitlelerini çatısı altında topluyor. Kitlelerin, ekonomik çıkarlarını kararlılıkla savunan o sendikal örgütün demokratik ve politik istemleri karşısında ilgisiz kalamayacakları açıktır. Genel mücadele içinde o kitleler giderek bilinçleniyor ve işçi sınıfının kesin kurtuluş hedefini benimsiyorlar. Bu nedenle zaten, Sendikalar işçi sınıfının okuludur diyoruz.

Sınıf ve kitle örgütü olma niteliklerini birbirinden ayıranlar işçi sınıfı biliminin bu konuda çizdiği yolun ya sağına, ya da soluna düşerler. Sınıf örgütü olma niteliğini abartıp, ekonomik savaşıma başlamak sendikaların genişlemesini önler, işçilerin güdük örgütlerde kısılmasına neden olur.

Sadece kitle örgütü olmayı yeğlemek, ekonomik savaşım ile ilgilenip, sömürüyü ortadan kaldırma amacını benimsemeyen sendikaların tavrıdır. Bu da sınıf uzlaşmacılığına kadar varır. Oysa, kitle örgütü olmaktan amaç, gittikçe daha geniş emekçi kitlelerini kucaqlayıp, sınıf savaşımına sokmaktır.

İşçi sınıfının iktidar savaşımını, işçi sınıfının Partisi yürütür. Demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütleri, sömürsüz toplum yolunun iktidardan geçtiğini bilirler. Ama işçi sınıfının Partisi değildirler. Genel demokratik ve politik savaşımında belirli görevleri üstlenmişler, iki örgütünde nitelik farkları vardır. İki gerçekten işçi sınıfının örgütleri ise, ister istemez aynı hedefi paylaşacaktır aynı yolda destek ve dayanışmaları süreklilik kazanacaktır. İki örgütsel olarak bağımsızdırlar. Sendikanın partinin yan örgütü olması, kitle niteliğini zedeler. Sömürsüz toplum yolunda eylem birliği, somut konularda ve pratik içinde gerçekleşir.

Komünist, sosyalist, sosyal - demokrat partilerin varlığı kapitalist ülkelerde, demokratik sınıf ve kitle örgütleri örgüt olarak bunlardan herhangi birini önceden benimseyip, kayıtsız şartsız destekleme hatasına düşmekten özenle kaçınırlar. Sınıf ve kitle örgütü olmanın gereğidir bu.

Gerçek işçi sınıfı devrimcileri de sendikalarda çalışırken, parti ile sendikayı birbirine karıştırmazlar. Sendikaların sınıf ve kitle niteliğini bölmeden korunmaya özen gösterirler. Sendikal birliği bölücü davranışlardan kaçınarak, ama sınıf savaşımından ödün vermeksizin, esnek bir yaklaşımla sınıf bilincinin daha da politikleşmesine çalışırlar. İşçi sınıfı partisinin militanları sendikalarda, sendikal savaşım ve örgüt ilkeleri çerçevesi içinde, kitlelerin sorunlarına çözümler getirip, onların destek ve güvenini kazanarak etkinlik sağlarlar. Yoksa kuru kuruya parti propagandası yaparak değil.

Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının ilkelerini hiçe say-

makta TİP'li bayların üstüne yoktur. «Sosyalistlerin de tabanlarına, kitlelerine karşı yüklendikleri görevler, sorumluluklar vardır; hareketen birlik ve bütünlüğü uğruna bundan kaçınamazlar»mış (ÇB. 19). İdeologlar metafizik incilerini böylesine döktürünce, elbette TİP'in ileri vasıflı militanları sendikalarda TİP dışında politik görüşlere sahip işçileri horlamayı, yada onları TİP'e üye olmaya zorlamayı doğru bulurlar. Oysa, Lenin ne diyor: «Sosyal - demokratlar sendika örgütünün birliğini hiçbir zaman gözden kaçırmamalıdır.» (Marx, Engels, Lenin, **Sendikalar Üzerine**)

«Yürüyüş»ün 29 Nisan 1975 sayısı : «TÜRK - İŞ, DİSK ve bağımsız sendikaların örgüt ve eylem birliğini istemek, hele TÜRK-İŞ bünyesinden böyle istekler duymak sevindirici» diye yazar. Aradan süre geçer yazılanlar unutulur: «İlki büyük konfederasyonun işbirliği yapmaları çağrısı burjuvazinin düşündükleri ve istedikleri doğrultusunda girişimlerdir.» (Ç.B. 16) Metafizik mantık işlemiş, sübjektivizm damarları kabarmıştır yine. Dün doğru olan (o da örgüt birliğinin o dönemde sevindirici olup olmayacağı tartışmalıdır). Bugün yanlıştır. Çünkü TİP'li sendikacılar «tasfiye edilmiştir.» Onların mekanik formülasyonlarından biriyle söylersek, «Sendikacı sosyalist değil, sosyalist sendikacılar» sendikal harekette sahip oldukları bir miktar ağırlığı yitirmekteler de ondan.

Sermayenin amacı «DİSK'in tabanından tavana doğru TİP'leşmesini önlemek»tir. (Ama «DİSK'i TİP'ten sökemiyecekler»). Terisi, yani DİSK'in tabanından tavana TİP'lileşmesi, TİP'in amacıdır Doğal gibi gözüküyor. Oysa, parti - sendika ilişkisi tepetaklak ediliyor. TİP, bir parti olarak sendikal örgütlerin iç-işlerine karışmaya kalkıyor. Yayın organları, sendikaların kongrelerine ilişkin tehditler savurmaktan bile çekinmiyor. «DİSK'in içinde iki eğilim ve iki parti (CHP ve TİP kastediliyor) etkinlik gösteriyor. DİSK'in içinde iki parti ve doğrultu mücadele ediyor.» (Yürüyüş, sayı : 62.)

Lenin'ce sorun açık :

«Hiç kimse sendika üyelerini Sosyal-Demokrat Parti'ye katılmaya zorlamayı düşünmemiştir.» «Marksistler böyle davranmazlar, onlar işçi sınıfı hareketi içinde yolunu yitirmiş konuklar değildirler. Bütün sendikaların, er yada geç, Marksizme dayanan kendi görüşlerini benimseyeceklerini bilirler. Geleceğini kendi düşüncelerine ait olduğuna inanırlar ve bu nedenle, olayları zorlamaz, sendikaları dürtüklemeyiz, onları etiketlemeyiz, bölmezler» (Marx-Engels-Lenin, **Sendikalar Üzerine**)

Sendika önemli sorumluluklar da yüklenmiş olsalar, olaylara dar parti çıkarları açısından bakmaktan kurtulamayan bazı sendikacılar, örgütü pekiştirmek bir yana, üyelerin tepkisine yol açarlar. Kendileriyle aynı siyasal görüşte olmayan işçilerin yanına varamaz olurlar. Sendikanın birliği zedelenir. Böylece, «Sosyalistlik görevi» uğruna, geniş işçi kitlelerinin ekonomik çıkarları bile, doğru - dürüst savunulamaz. Ondan sonra Genel Kurullarda kitle tarafından

soyutlanınca da, emziği ağzından alınmış bebek gibi, «sosyalistler tasfiye ediliyor, DİSK'in özü boşaltılıyor» diye cıyak cıyak bağırlar. Sendikal harekete böylesine sorumsuz bir çocuklukla yaklaşsan, kendi düşen ağlamaz derler adama, hepsi o kadar.

O noktada, hatalarını görme yiğitliğine sahip değilsen, tek çıkar yol bulursun. Saçmalığı çılgınlık derecesine çıkarmak, yani likidatörlüğü saha kaldırmak.

«CHP konusunda DİSK üst-yönetiminin tutumunun ne olduğu, en azından, en hafif tabiriyle açıklığa kavuşmuş değildir». «Yürüyüş, sayı : 46) 1 Mayıs'ı DİSK düzenler. CHP'nin ikircikli tavrı biliniyor. «DİSK, DGM'ye kökten ve özünden karşı. CHP, yetkili ağızlardan henüz DGM'nin özüne karşı çıkmış değil.» (Yürüyüş, sayı : 75) Genel Direniş olur. Tekelci burjuvazinin iktidarı geriler. Öküzün altında buzağı ararsın. «Büyük burjuvazi-CHP-DİSK üst-yönetimi oyun içinde oyun» tezgahlamıştır. Büyük burjuvazinin yayın organları, DİSK'i parçalama kampanyasına kalkar. O arada DİSK Genel Başkanı'nın neredeyse «silahlı kuvvetlerle» anlaşma içinde olduğunu ima edersin. DİSK'in organları ve tabanı saldırıyı göğüsler. Bölücülük, uğursuz görevi teslim alır, başlarsın «üst yönetim-alt yönetim» yaygarasına. Gözün yönetiminden başka birşeyi görmez de ondan.

TSİP ve SP'de aynı olumsuzluklar içinde, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının ilkelerine uymamakta, kısa süreli dar parti çıkarlarıyla davranmaktadırlar. SP'li sendikacıların anarko-sendikalist eğilimi ise, iyice ayyuka çıkmıştır.

İşçi sınıfının, geniş sendikal birliğini engelleyici bazı görüşler de, sosyal-demokratlar tarafından ileri sürülmektedir. CHP Genel Başkanı Ecevit, Kuzey ülkelerini örnek almaktadır; «Kuzey ülkelerinde, örgütlenmiş işçiler, yalnız kendi partilerini bulup onunla, o partiyle bütünleşmiş değiller. Demokratik işçi hareketi, o ülkelerde hükümetle de, devletle de, bütünleşmiş.»

15 Ocak'ta görüşünü ve hedeflerini daha açıkca koydu :

«CHP olarak demokratik işçi hareketinin birleşmesi yolunda ağırlığımızı koyuyoruz» ve bu yöndeki çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Güçlükleri küçümsemiyorum, ama aşılmaz nitelikte de görmüyoruz. Özgürlükçü demokrasiye inanan sendikalar ve sendikacılar eğer bugün birleşmezlerse, bugün en azından demokrasi için işbirliği, barış için işbirliği yapmazlarsa, yurttta barış için işbirliği yapmazlarsa, bu işbirliğinin zamanı ne vakit gelecektir?

«Tavanda bir bütünleşmeden umudumu kesmiş değilim. Bizde bir yandan temelden bu birliği sağlamaya çalışacağız. Bunun için tüzüğümüzde değişiklikler yaptık. Temelde kontenjan tanyacağız çalışanlara. Bir yanda da, işyeri düzeyinde işçi komiteleri yoluyla örgütlenme yoluna gideceğiz. Bu şekilde kısa sürede temelden çatıya doğru, tavana doğru bir işçi hareketi bütünleşmesinin, CHP'nin önemli katkısıyla hızlanacağına ve kısa sürede gerçekleşeceğine inanıyorum.»

Bu görüşlerin de, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının ülkemiz koşullarında uygulanması ile bağdaşmadığı meydandadır. Bazı sosyal-demokratlar parti-sendika bütünleşmesi konusuna safça yaklaşıyorlar.

Sağ sosyal-demokratlar ise, bağımsız bir sendikal hareketin varlığından ve gelişmesinden tedirgin oluyorlar; özellikle DİSK içinde, anti-komünizmi körüklüyorlar. Geniş görüşlü olan sol sosyal-demokratlar ile ise, işçi sınıfı sosyalistleri sonuç alıcı güç birliğine yönelebiliyorlar. Anti-komünizmin uzun sürede başarı şansının olmadığını tarih göstermiştir. Ancak, DİSK içinde anti-komünizm, işçi sınıfı adına da yandaşlar bulmaktadır.

Çeşitli «sosyalist» örgüt mensupları da, sağ sosyal-demokratlar ve sınıf uzlaşmacılığından arınamamış sendikacılarla anti-komünizmin safına katılmaktadır.

Anti-komünizmin DİSK içinde hortlatılmaya çalışılmasının nedeni açıktır. İşçi sınıfı hareketi gelişirken, kıyıda köşede, bilinçaltında kalmış sınıf uzlaşmacılığı kalıntılarını da sıkıştırmaya başlamıştır, DİSK içinde anti-komünizme geçit vermek, faşist tırmanışa kolaylık tanımak demektir. Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığına inanmış işçiler, önümüzdeki dönemde bu konuda son derece uyanık olmak zorundadırlar.

DİSK; V. Kongre'yi izleyen birbuçuk yılda, büyük atılımları gerçekleştirmiş, geniş işçi kitlelerindeki anti-kapitalist bilinci yaygınlaştırmıştır. Gittikçe derinleşen ekonomik bunalımın yanısıra, bu gerçek te, tekelci burjuvaziye emekçilere karşı yeni önlemler almaya, daha örgütlü bir baskı uygulama çabalarına itmektedir. Bir yandan terörün dozu gittikçe artırılırken, bir yandan da milyarlık fonlar kurulmaya çalışılmaktadır. Tekelci burjuvazi, özlemini çektiği faşizmi getirebilmek için, DİSK'e gittikçe daha fazla saldırılmaktadır. DİSK'in bilinçli işçileri bu saldırılara gerekli cevabı hemen vermek gerektiğini, yoksa hasımları karşısında gerilemek zorunda kalacaklarını bilmektedirler. Faşizmle dışı dış savaşımı, hiçbir provokasyona kapılmaksızın sürdürmenin yolu, bu dönemde DİSK üyelerinin nitelikçe gelişmesinden geçmektedir. Örgütlenmeyi, tekelci sermayeye karşı gerçekten etkili bir savaşımın gereklerine karşı yeniden gözden geçirmek önemli sorunlardan biridir. Sınıf uzlaşmacılığı sıkıştıkça, yer yer devrimci sözlerin ardına saklanabilir. Sendikal demokrasinin, kendi diyalektiği içinde uygulanması üstünde titremek her üyenin doğal hakkıdır. Demokratik-politik görevlerle, ekonomik görevlerin dengeli gelişimini gözetmek gerektiği de unutulmamalıdır.

Kuruluşundan bu yana geçen 10 yıl içerisinde DİSK; Türkiye işçi sınıfı hareketine büyük katkılarda bulunmuş, proletaryanın en bilinçli kesiminin desteğini hep yanında bulmuştur. Bundan sonra da, faşizmi yıkmak, ileri bir demokrasinin yolunu açmak ta, ülkemizin en güçlü sendikal örgütü DİSK'e büyük görevler düşmektedir. DİSK'in bu görevlerin üstesinden gelebilmesi, işçi sınıfı sosyalistlerinin, DİSK'in Türkiye işçi sınıfı için en yaygın sosyalizm okulu olduğunu hiç akıldan çıkartmamalarına, bu yapıyı daha yetkinleştirmek için olanca gücüyle çalışmalarına bağlıdır.

K.ZARADOV

LENİNİZM
ve
KAPİTALİZMDEN
SOSYALİZME
GEÇİŞ

30 tl

[temel]
yayınlar

P.K: 102 KIZILAY - Ank.

gençlik : bazı ilkesel konular ışığında değerlendiriş

Metin ÇETİNOĞLU

«..... Leninist gençlik kavramı; sosyalizmin ve komünizmin kuruluşunda yönetici güç ve kapitalizme karşı mücadelede temel güç olan işçi sınıfı ve müttefikleri doktrininin genel çerçevesi içinde değerlendirilebilir ve değerlendirilmek zorundadır» K. Zarodov. (Ürün, sayı : 4)

Gençlik kavramının herşeyden önce yaşanan yıllar işlevinde olduğu son derece açıktır. Bu da, gençlik kavramının sosyal içeriğini boşaltarak, ona salt yaşsal bir içerik kazandırma girişimlerine kolaylıkla yol açabilmektedir.

Oysa, uzlaşmaz çelişkili sınıflara bölünmüş bir toplumda yaşayan gençler, bu sosyal sınıfların dışında yada üstünde değillerdir. Gençler, devrimci ve gerici sınıflar, sosyalist ve kapitalist güçler, yurtsever ve işbirlikçiler arasında çetin savaşların sürdüğü bir toplumda yaşamakta ve bu savaşlara, barikatın iki tarafında da aktif olarak katılmaktadırlar. Barış, demokrasi toplumsal ilerleme, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için savaşan gençler olduğu gibi; ko-kuşmuş ve çürümüş rejimi savunmak ve hatta bunu daha da gerilere götürmek için, faşist kara vebasını yerleştirmek için savaşan gençler de vardır. Dünyanın diğer birçok ülkesinde olduğu gibi, ülkemizde de, ABD emperyalizminin savaş gemilerini kıyılarımızda, limanlarımızda görmemek için savaşan gençler olduğu gibi, ABD ülkemizde de, ABD emperyalizminin savaş gemilerini kıyılarımızda, limanlarımızda görmemek için savaşan gençler olduğu gibi, ABD emperyalizminin gönüllü uşaklığını azgınca savunan gençler de vardır.

Gelecekte ise, bugünün gençleri, sosyal ilişkiler sistemi içinde şu yada bu yeri işgal ettiklerinde, sınıfsal farklılaşma onları daha da keskin biçimlerde bölecektir.

Tek bir sözle, gençlik, sosyal, siyasal, örgütsel ve ideolojik planda türdeş değildir.

Diğer bir deyişle; enerji, heyecan, romantik duygusallık, dış-görünümün, vd. gibi, gençliğin «kuşaklar sistemin»deki özgül yerini belirleyen ve gençliğe bu nedenle **göreceli bağımsız bir toplumsal grup** niteliği kazandıran özellikler, ne kadar gerçek olursa olsun, gençliğin tüm yaşsal özelliklerinin ve çizgilerinin, sosyal, ekonomik

ve siyasal yaşamın objektif koşulları ile de sıkı sıkıya bağlı olduğu o kadar gerçektir.

Bunun sonucu olarak ta, sınıflara bölünmüş bir toplumda, bu sınıflardan bütünüyle bağımsız ve özerk bir gençlik olamaz.

Fakat toplumda varolan farklı sınıflar ve bu sınıflara bağlı olan siyasal tavırlar, gençliğe ne kadar yansırsa yansısın, gençliğin siyasal yapısı, bütün toplumun siyasal yapısının basit bir kopyası değildir. Tam tersine, gençlik ve toplumun karşılıklı etkileşimi, çok daha karmaşıktır. Bu nedenle de, gençliğin siyasal tavır alışını, toplum içinde salt sosyal sınıf ve tabakaların farklılaşmasına indirgeyen basitleştirici bir yaklaşım çok yanlış olacaktır. Üstelik günümüzde oluşan, süregelen derin ve köklü sosyal değişiklikler, gençliği bütünsel olarak güçlü sosyal bir etken durumuna getirmeye katkıda bulunmaktadır. Bu, en somut ifadesini, tüm kapitalist-emperyalist dünyada olduğu gibi, ülkemizde de, gençliğin ömürü sistemine karşı etkin başkaldırışında bulmaktadır. Tüm bu ülkele- rin gençliği arasında, burjuva düzenini savunanların sayısı giderek azaldığı halde, saldırganlığa, şiddete, sefalete, sosyal adaletsizliğe, vd karşı savaşanların sayısı giderek büyümektedir.

Bu gelişime paralel olarak, sosyal değişiklikler için savaşımın süreci boyunca, gençliği bölen etkenler bir ölçüde zayıflarken, gençliğin birliğini kolaylaştıran etkenler güçlenmektedir.

Bu etkenler, gençliğin, kendisine göreceli bağımsız bir toplumsal grup niteliğini kazandıran biyolojiko-sosyal yaş ortaklığı özellikleri ile birleşmekte ve bunun sonucu olarak, daha henüz sınıfsal niteliği tam açık olmamakta birlikte, belli bir sosyal içeriğe sahip olan bir **demokratik gençlik** kavramı maddi yaşam içinde gün geçtikçe kendini daha kuvvetle duyurmaktadır.

Bu demokratik gençliğin belli başlı özellikleri nelerdir?

Birinci olarak, yaşsal özellikleri gelmektedir. Çünkü, gençler, bir anlamda, yaşlı kuşaklardan daha az bireyci, daha az bencildirler. Bu da son derece normaldir, zira, gençlik yaşı; herkesin idealler, ilerici düşünceler ve görüşler aradığı ve bunlara uygun olarak yaşamak istediği bir yaştır.

İkinci olarak; gençlik sadece sosyal değişikliklerin üzerinde etki yaptığı bir nesne değil, fakat aynı zamanda kendine özgü de birçok nitelikleriyle, sosyal değişikliklerin aktif bir öznesidir de. Sosyal ilişkilerin yeniden üretimine katalan gençlik, bugünün gerçeklerini, geçmişle kıyaslayarak, değil, fakat bir «kalkış» pozisyonundan hareketle kavramaktadır; bu da onların bu gerçeklikler karşısında çok daha titiz olduklarını ve değişiklikleri çok daha büyük bir içtenlikle ayırdıklarını açıklamaktadır.

Bu özellikleri ise, gençleri, burjuva toplumuyla, hemen her alanda keskin bir çatışmaya sokmakta, tekellerin baskısına, sömürüye, halk kitlelerinin açlığı ve sefaletine, yağmacı ve yayılmacı sa-

vaşlara, tarihsel gelişme perspektiflerinin yokluğuna, sosyal çürüyüşe, toplumun kültürel köleleştirilişine, iç-gericiliğe karşı çıkmaya zorlamaktadır..

Üçüncü olarak; yurtseverlik, yurdunu özgür, toplumunu sağlıklı, ekonomiyi dinamik, halkını mutlu ve gönenc içinde görmek arzusu. Bu da, gençliği, emperyalizmin, yeni - sömürgeciliğin oyunlarına şiddetle karşı çıkarmaktadır.

Dördüncü olarak; tarihin işleyişi doğrultusunda yürümek ve ilerlen geldigince, bu ilerleyişe yardımcı olmak özlemi.

Beşinci olarak değişikliklere ve kahramanca başarılarla duyulan susuzluk, ideallerinin savunusunda kendini romantik ve yürekli eylemlerle kanıtlamak arzusu.

Altıncı olarak; kendini eğitmeye, kültüre, yaratışa, dopdolu bir yaşama duyulan özlem.

Yedinci olarak; yaşamda, çağın gereklerine ve gerçek bir insana yakışan bir yer işgal etmek arzusu.

Kısacası, çağımızda oluşagelen derin sosyal değişiklikler sonucunda gençlerin büyük bir çoğunluğu, yüreklilikle ve kahramanlıkla savunmaya hazır oldukları benzer çıkarılara, siyasal ve ahlaksal değerlere varmakta; diğer bir deyişle, sosyal bir olgu olarak gençlik, özgül bir sosyo - tarihsel ortaklık içinde demokratik bir gençlik hareketi oluşturmaktadır.

Bu nedenle de, çağımız, gençlik hareketinin bu tarihsel olarak ilerici karakterini, sosyal dinamizmini ve artan gücünü ve etkililiğini büyük bir dikkatle gözönüne almak gerekmektedir.

Çünkü, bugünün gençliği, coşkun devrimci çalkantılar çağında, kapitalizmin sosyalizm ile dünya çapında çatışma çağında yaşama girmiştir, yada girmektedir. İki sistemin, iki yaşam biçiminin tarihsel yarışının, sosyalizm lehinde gelişmesi ve kapitalizmin çöküşünün belirginleşmesi, sınıf savaşmaları ve ulusal kurtuluş hareketleri, gençliği kaçınılmaz olarak en derin sosyal süreçlere katılmaya zorlamaktadır.

Kapitalizmin aleyhine ve sosyalizmin lehine gelişen, bu tarihsel yarış, gençliğin ahlaksal ve sosyal fizyonomisine, ideallerine, eylemlerinin ve araştırmalarının karakterine damgasını vurmaktadır.

Günümüz gençliği geçmişe göre, çok daha duyarlı olup, kendileri üzerine güçlü bir etki yapan bu büyük tarihsel yarışa yaşlı kuşaklara göre daha dolaysız tepki göstermektedir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, gençliğin sosyal eyleminin objektif yasaları, çağımızda, çok büyük bir ölçüde, köklü sosyal süreçlerin gelişiminin yoğunlaşması, ile, çağın temel siyasal akımları ile çöken eski bir dünya ile doğan yeni bir dünya arasındaki her alandaki çatışma ile derinliğine belirlenmektedir.

Bu konu ile ilgili olarak, ülkemizde 1960 sonrasında gelişen

demokratik gençlik, özellikle de öğrenci gençlik hareketi konusunda, bu hareketin en önde gelenlerinden biri olan ve 1975 yılında, 12 Mart döneminin işkencelerinin ağırlaştığı hastalığı sonucu ölen K Harun Karadeniz'in, kısa fakat son derece anlamlı bir değerlendirmesini nakletmek istiyoruz. Şöyle yazıyor Harun Karadeniz:

«Burjuva bilim adamları, her öğrenci olayının karşısına çıkıp, 'gençlik bunalım içinde', 'gençler bunalım geçiriyor, 'sebepler sosyolojiktir, hayır psikolojiktir, olmaz efendim sebepler cinsel bunalımlardır', 'Hay Allah, yine olaylar patlak verdi, 'Olayların kökeninde derin problemlerin izleri vardır', 'bu kadarı da fazla, iyice azıttı gençler' türünden fetvalar vererek, kapitalizmin buhranını gizlemeye çalıştılar...

«...Bu sorunun cevabı o kadar sade ki, değil bilimsel araştırma yapmak, düşünmeden söyleyebilirim, nasıl ve neler olduğunu: Ben, sadece yurt sorunlarıyla ilgilendim; petrolerimizi, Amerika sömürmesin istedim. Madenlerimiz sömürülmesin, montaj sanayiinden kurtulalım, ülkemizde ağır sanayi kurulsun, bağımsız ve onurlu bir ulus olarak insanca yaşayalım, herşey yurdun ve halkın çıkarlarına göre düzenlensin istedim, o kadar.

«Bundan öte ne olduysa nesnel gerçekliklerden oldu. Yurt ve dünya gerçekleri öğretti bize, ne öğrendiysek. Olaylar yığurdu, olaylar eğitti, geliştirdi bizi ve bu ara okuyarak ta öğrendik dünyanın kaç bucak olduğunu. Benim gibi birçok insan da ne olduysa bu olaylar içinde oldu.»

Ve şöyle devam ediyor :

«1960 - 1970 arası gençlik eylemlerini bir başka biçimde şöyle özetlemek mümkündür: 1960 sonrasında biz 'hürriyet olursa kalkınırız' sanıyorduk. 1964 - 1965 yıllarına kadar gördük ki, kalkınma soyut bir hürriyet sorunu değil, ekonomik bir sorundur. Ekonomik sorunların üstüne yürüdük. Ve birçok ekonomik sorunu inceledik. Hangi ekonomik sorunu incelediysek, birtakım çıkar grupları ve sömürü olayıyla karşılaştık. Sömürüye karşı aldığımız tavır ise, bizi önce anti - emperyalist, sonra anti - kapitalist ve daha sonra da sosyalist bir çizgiye doğal olarak getirdi. Bu çizgi, her yurtsever gencin geleceği ve geldiği en doğal konumdur. Yurt sorunları insanı bu noktaya getiriyor, getirdi, Ve getirecek» (Harun Karadeniz, *Olaylı Yıllar ve Gençlik*, s. 7, 8, 248)

Görüldüğü gibi, çağdaş koşullarda demokratik gençliğin oluşumunu ve gelişimini belirleyen, toplumsal sorunların çözümüne etkin bir biçimde katılmak; halkın çıkarlarını korumak ve savunmak emperyalizme, sömürgeciliğe, yeni-sömürgeciliğe ve kapitalist toplumun temellerine karşı yorulmak bilmeksizin savaşım vermek olmaktadır.

Gençliğin göreceli toplumsal bütünlüğü vede çağımızda oluşan derin sosyal süreçlerin ilerici bir demokratik gençlik hareketine yol açması, ne denli doğru olursa olsun, içinde bulunduğu toplumun sınıfsal yapısına göre farklı bileşkenlerden oluştuğu da o denli bir gerçektir.

Bu farklılaşmayı başlıca üç ana grupta görebilmekteyiz: **işçi gençlik, köylü gençlik ve öğrenci gençlik.**

Gençlik hareketi ve sorunlarını değerlendirirken, böylesine farklılaşan bir yaklaşım zorunlu olmaktadır. Çünkü, gençlik sorunlarına Leninist sınıfsal yaklaşım, gençliğin çeşitli bölümlerinin devrimci olanaklarının, gençliğin çeşitli kesimlerini Marksizm - Leninizm düşüncelerine kazanmak perspektiflerinin açık bir biçimde anlaşılmasını gerekli kılmaktadır. Lenin bu konuda şunları yazıyordu:

«Gençlik, öğrenci gençlik ve daha da çok işçi gençlik, mücadelenin sonucunu tayin edecektir.» (V. İ. Lenin, **Bütün Eserleri**, c. 8)

Görüldüğü gibi, Lenin, işçi gençliğin rolüne özel bir önemle eğilmekteydi.

İşçi gençliğin özel önemi başlıca iki nedenden doğmaktadır:

Birincisi; işçi gençlik, işçi sınıfının nöbet değiştiricisidir, bu nedenle de işçi gençliğin bilincini, örgüt zihniyetini yükseltmek işçi sınıfının geleceğini ilgilendiren en dirimsel sorunlardan biridir.

İkincisi; işçi gençlik aracılığı ile, genel olarak gençliğin en sağlam ve en tutarlı unsurları ile ilişki kurmak ve onları Marksizm - Leninizme kazanmak olanaktır. İşte bu nedenle, işçi gençlik sorununa yaklaşırken, bir yandan onu işçi sınıfına bağlayan bağı gösden uzak tutmamak ve fakat diğer yandan da, işçi gençliğin genel düzeyde gençliğe özgü yaş gurubu niteliklerini, göreceli olarak bağımsız çıkarlarını, gençliğin alt - kültürünün bir bölümünü oluşturan bilinç olgu ve özelliklerini de dikkate almak özel bir önem taşımaktadır.

Köylü gençlik sorununa gelince ise, bu gençlik kesimi, özellikle ülkemiz gibi köylülüğün daha hâlâ çoğunlukta olduğu ülkelerde, üzerinde dikkatle durmayı gerektirecek bir niteliktedir.

Bu sorunda da, aynen işçi gençlikte olduğu gibi, bir yandan köylü gençliği köylülüğe bağlayan özellikler dikkate alınırken, öte yandan da, köylü gençliğin genel olarak gençliğin bir bölümünü oluşturduğunu ve onunun bazı ortak özellikleri paylaştığı unutulmamak zorundadır.

Ayrıca, köylü gençlik sorununa yaklaşımda, bir diğer önemli sorun da; köylü gençliğin, genel olarak köylülüğün hızla gelişen sosyo-ekonomik farklılaşmasına uygun olarak farklılaşması olmaktadır.

Bu da, köylü gençliğin çeşitli bölümleri arasına aşılmaz duvarlar çekmeksizin, özellikle yoksul, topraksız ve hepsinden önemlisi, tarım işçisi kesimlerine bağlı grupların daha da yoğunlaştırılmış bir ilgiyle yaklaşılmasını gerektirmektedir.

Öte yandan, gelişmiş, orta derece ve gelişmiş ve az-gelişmiş

kapitalist toplumlarda, köylülüğün savaşımının farklı biçimlerinin —anti-tekelci, anti-feodal ve bazı ülkelerde hem anti-tekelci ve hem de anti-feodal— köylü gençliğin karakterine de yansdığı açıktır.

Ve en nihayette, kapitalist toplumda, özel bir yakıcılık kazanan köy - kent farklılaşmasının köylü gençliği, diğer gençlik kesimlerinden ayıran sonuçlar doğurduğu da, köylü gençlik kesimleri ile kolayca kaynaşmasını önlediği bir diğer önemli nokta olmaktadır.

Öğrenci gençlik te, kendine özgü değişik özellikleri taşıyan bir gençlik kesimidir. Ayrıca, üzerinde en çok konuşulan, birbirleriyle en karşıt yorumların ve değerlendirmelerin hedefi olan bu gençlik kesimi üzerinde daha da ayrıntılı olarak durmanın yararlı olacağı anlaşılır birşeydir.

Son yıllarda çok moda olan «teorilere» rağmen, bir yüksek okulda okumak ve bir öğrenci kuruluşunun —dernek, birlik— üyesi olmak, toplumun bu çok önemli gurubunu, hiçte toplumun özel bir sınıfına dönüştürmemektedir. Öğrenci birliği, ya işçilerden, yada burjuvaziden veya küçük - burjuvaziden yana şematik olarak sınıflandırmak, hatta bundan da öteye «sınıflar-dışı gurup» ve «yeni sınıf» vd. gibi son derecede «egzantrik» icatlarla nitelemek, yaşamın gerçekliği ile çelişmektedir. Bu ciddi ve doğru bir yaklaşım değildir. Sorunu bu nedenle daha da derinleştirmek gerekmektedir.

Günümüz öğrenci gençliğini belirleyen özelliklerin başında, hiç kuşkusuz ki, öğrenci gençliğin sosyal tabanının geçmişle kıyaslanamayacak ölçüde genişlemiş olması gelmektedir.

Gerçekten de, eskiden, yüksek okullarda, üniversitelerde okuyan gençliğin ezici çoğunluğu, sosyal köken olarak, hakim sınıftan yada ona bağlı sosyal tabakalardan geldiği halde, günümüzde, öğrenci gençliğin büyük bir çoğunluğu, toplumun orta tabakalarından —köylülük te dahil— ve hatta sistemin gereği, utanılacak bir düzeyde de olsa işçi sınıfından gelmektedirler.

İkinci olarak ise, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun sosyal perspektifleri, sosyal bileşimlerinden çok daha büyük bir ölçüde evrimleşmiştir. Önceleri, bir yüksek okuldan diplomalı olmak, yüksek bir maaş sahibi olmak ve sosyal hiyerarşinin üst kesimlerinde bulunmak anlamına gelmekteydi. Fakat, bugün diplomalı uzmanların birçoğunu bekleyen, artık bu «ayrıcılık» durumu değildir. Elbette ki, bu «ayrıcılık» durumu ortadan kaldıran, bunların mesleklerinin değişmesi değil, fakat mesleklerinin karakterinin değişmesidir. Eskiden ayrıcalıklı bir seçkinler azınlığına özgü olan bu meslekler, günümüzde, hızla kitleselleşmekte ve eskinin «serbest meslek»leri giderek proleterleşmeye yönelmektedir.

Tek bir sözle, günümüz yüksek okuldan diplomalı uzman, okul

sonrasında ayrıcalıklı bir azınlığa katılmamakta, fakat çoğu kez, tam tersine olarak emekçi sınıflar içinde yer almaktadır.

Sosyal doğrultudaki bu değişiklik ise, bizzat yüksek okul, üniversite yaşamının içinde önemli siyasal değişikliklere yol açmaktadır. Geleceklerini emekçi sınıfların içinde gören öğrenciler, okul sonrasında aşmak zorunda kalacakları güçlükleri, dolaylı da olsa hissetmektedirler. Bunlar, yaşam ve yetiştirme koşulları nedeniyle, bu yeni durumu subjektif ölçütler ışığında değerlendirirler de, giderek işçi sınıfına daha yakın bir potansiyel müttefik durumuna gelmektedirler.

Öğrenciler elbette ki, işçi sınıfının bir bölümü olamazlar, çünkü üretici çalışmada yer almamakta ve geçiş durumunda olan bir sosyal gurup oluşturmamaktadırlar. Bununla birlikte, bir yandan sosyal bileşimlerin, öte yandan sosyal perspektiflerinin değişikliği, onları işçi sınıfını ve müttefiklerine yakınlaştırırken, öğrencileri burjuvaziye bağlayan sosyal bağları da her yönden kapsamaktadır.

Ayrıca öğrencilerin politize olmalarında rol oynayan bir diğer etken de, hakim sınıfların yüksek okullardan ve üniversitelerden bekledikleri ile öğrencilerin bu okul ve üniversitelerden bekledikleri arasındaki derin çelişkiler olmaktadır.

Gerçekten de, hakim sınıfın gereksinimlerine uygun bir yapıya ve ideolojiye sahip olan genel olarak eğitim sistemi ve özel olarak yüksek okul ve üniversite sistemi, öğrencilerin bir çoğunun özlemiyle çelişmektedir. Öte yandan, bizzat üniversitelerin çağdaş kapitalist toplumdaki modern işlevleri (ücretli emekçilerin, «beyaz yakaların» oluşturulması) ile geleneksel işlevi (kapitalizmin ideoloğu aydın bir seçkinler zümresinin oluşturulması) arasındaki çelişki de keskinleşmektedir. Oysa öğrencilerin çoğunluğu bu her iki işleve karşıdır ve kendilerinden okul sonrasında beklenenle (kâr yasalarına boyun eğme ve kapitalist sistemi koruma) toplumun bütünsel olarak yetkinleştirilmesine sınırsızca katkıda bulunmak olanakları arasındaki çelişki, onları daha da hızlı politize olmaya itelemektedir.

Öğrenci gençliğin bir diğer önemli özelliği üzerinde daha durmak gerekiyor.

Sosyal planda ele alındığında, öğrencilerin türdeş ve dengeli bir gurup oluşturmadıkları bilinen bir gerçektir. Bu nedenle de öğrencilerin bilinci, sınıflı toplumun yapısında belirli bir yer işgal eden kişilerin bilincine göre en çeşitli etkilere —sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel— çok daha açıktır.

Öğrenciler, üretime doğrudan katılmadıklarından, yaşam biçimleri ve ritimleri, eğitim kurumlarının gereksinimleri ile koşullanmıştır. Çeşitli eğitim kurumları arasında belli farklar olmakla birlikte, öğrencilerin genel olarak çoğunluğu, işçilere göre zaman-

larını kullanmada çok daha «serbesttirler» ve belli bir disiplin bağı ile çok daha az bağlanmışdır.

Fakat herşeyden önce, öğrenciler gençtirler. Kapitalist toplumda, başka hiçbir yerde, böylesine yalıtlanmış genç kız ve erkek gurupları bulunamaz. Örneğin, sadece genç işçilerden oluşan bir fabrika bulmak hemen hemen olanaksızdır. Oysa yüksek okul, üniversite, toplumun geri kalan bölümünden yalıtlanmış, göreceli olarak kapalı topluluklar halinde büyük sayıda gençleri biraraya getirmektedir. Bu yalıtlanma, öğrencilerin, geldikleri sosyal çevrede kabul edilmiş olan ve onlarında sosyal kökenleri nedeniyle kabul etmek zorunda oldukları değer ölçülerden belli bir ölçüye kadar bağımsız özel ahlaksal, siyasal, vd. ölçüleri kabul etmeye, kendilerine özgü bir «yaşam stili» yaratmaya itelemektedir.

Öğrencilik durumunun yarattığı bu özel koşulların sonuçları, çelişkili olmaktadır. Bir yandan, öğrenciler, toplumun geri kalan bölümüne göre, geçmişin yasaklarını atmada, yeni siyasal görüşleri büyük bir seikle binemsemede ve özümlemede çok daha büyük bir dinamizm göstermektedirler. Fakat diğer bir yandan, bu aynı koşullar, öğrencileri, maceracılığa, en tehlikeli anarşizm ve goşizmin diğer biçimlerinde bir «elit» gururuna da götürebilmektedir.

İşte böylesine karmaşık bir yapıyı içeren öğrenci gençlik üzerinde, özel bir dikkatle eğilmenin ve gençliğin bu kesimin diğer başka belengin özelliklerini açığa çıkarmanın özel bir önem taşıdığı kuşkusuzdur.

Marksisit-Leninistler açısından, öğrenci gençlik hareketinin doğru ve sonuç alıcı bir doğrultuya oturması, başlıca üç temel noktadan hareketle olanaklıdır.

Birincisi, öğrenci gençliğin, ulusal boyutlarda birleştirilmesi, ikincisi, öğrenci gençliğin diğer gençlik kesimleriyle —işçi gençlik, köylü gençlik— mutlaka ve mutlaka organik bağının kurulması. Bu alanda özellikle işçi örgütlerinin oynayacağı büyük bir rolleri bulunduğunu, geçerken anımsamak gerekli.

Üçüncüsü, genel olarak gençlik hareketinin olduğu gibi, özel olarak öğrenci gençlik hareketinin de işçi, sınıfının siyasal savaşıyla bağlanması.

**

Günümüzde, burjuva ideologlarının özellikle altını çize çize bitiremedikleri, bir sorun, sık sık ortaya sürülmektedir: «Kuşakların çatışması» sorunu.

Böyle bir sorunun gerçeklikle ne ilgili olabilir?

Burjuvazinin toplum içindeki kuşakları birbiri ile «çatışma» durumunda göstermesi neyi amaçlamaktadır?

Bu, herşeyden önce, bizzat kendi tarihsel iflasının açık bir kanıtıdır. Gerçekten de, burjuvazi, kapitalist toplumlarda yaşayan

ve çok çeşitli sosyal tabakalardan gelen gençlerin, kendi etkisinden kurtulduğunu ve giderek, çok daha kitlesel olarak sosyalizm düşüncesine ulaştığını görmektedir. Oysa bunu açıkça belirtmesi, içine düştüğü tarihsel çıkmazı daha net bir biçimde ortaya koyacaktır. Bu durumda da, «kuşaklar çatışması» burjuvazinin etkisini reddeden, bu etkiden sıyrılan gençliği mahkum eden bir «teoriden» başka birşey değildir.

Fakat bu «teori»nin bir diğer önemli işlevi daha vardır: devrimci savaşında gençliği yaşlı kuşakla yapay bir biçimde karşı karşıya düşürmek, böylece de, devrimci harekette ideolojik parçalanmaya, devrimci deneyimin kuşaktan kuşağa aktarılmasına karşı çıkmak. Bu yönüyle de bu «teori», burjuvazinin her zaman ve çok çeşitli biçimlerde kullandığı «yönetmek için bölmek.» yada «böl ve yönet» taktiğinden başka birşey olmamaktadır.

Marksist-Leninist görüş açısından ise bu «kuşaklar çatışması» ne anlama gelmektedir?

Bir kez hemen şunu vurgulamak gerekli ki, Marksist-Leninist düşünce ve sınıf savaşı teorisi, kuşaklar arasındaki ilişkiler sorununda Marx, Engels ve Lenin'e kadar uzanan sağlam bir temele sahiptir.

Bilindiği gibi, Marx ve Engels, «kuşak» kavramından, «dünya tarihindeki insanlar arasındaki ilişkiler»i, yada «insanlık tarihindeki ilişkiler»i anlamaktaydılar. Gerek Marx ve gerekse Engels, **kuşakların devrimci birliğinde** genç kuşağın öneminin altını çizmişlerdir. Örneğin, Engels, bu konuda şöyle yazmaktaydı :

«Gençliğe, geçmişin hareketlerinin nasıl olduğunu hatırlatmakta yarar vardır, aksi halde, gençlik herşeyin kendisiyle başladığını düşünmeye başlayacaktır» (K. Marx - F. Engels, Seçme Eserler - 3 ciltlik - , c. 2, s. 201)

Lenin'in ise, kuşakların devrimci nöbet değiştiricisi ve öğrenciler de dahil genç emekçiler, genç işçiler kuşaklarının ilerleyişinin özgüllüğü problemlerine büyük bir dikkatle eğildiği hemen herkesçe bilinmektedir. Lenin, gençliğin, özellikle de işçi gençliğin devrimci sınıf savaşımı ve Parti için önemini şöyle vurgulamaktadır:

«Sayısal olarak en zengin nöbet değiştiricisi».

Kuşaklar arasında devrimci birlik problemleri, Lenin tarafından, sıkı sıkıya bilimsel bir materyalist temel üzerinde, kuşakları oluşturan ve bu kuşaklara damgasını basan, sosyo-tarihsel ortamdaki —ekonomik, siyasal, ideolojik, sosyal ve psikolojik— değişikliklerin analizi üzerinde ele alınmıştır.

Yine Lenin, devrimci süreçte ve yeni sosyalist toplumun kuruluşunda farklı kuşaklar arasındaki karşılıklı etkileşimi sorununu ele alırken, kuşaklar sorunu ile gençlik sorunu arasındaki farkı

belirtmiş ve bunları hiçbir zaman tek taraflı olarak birbirlerine indirgememiştir.

Bütün bunların sonucu olarak diyebiliriz ki, Marksist-Leninist görüş açısından, toplumdaki herhangi bir devrimci kuşağın ortak özellikleri sadece yaşının ortaklığı değildir. Bu ortak özellikler: objektif koşullarla (siyasal, sosyal ve ekonomik) ve toplumun gelişiminin tarihsel aşamasıyla belirlenmiş olan sosyal ve bireysel düzeydeki ortak çıkarları, yaşam, ahlak, vd. görüşlerinin benzerliğidir.

Ve devrimci süreçte, bu kuşağın, toplumun belli bir tarihsel dönemine uygun olarak oluşmuş olan bu sosyal ve ahlaksal değerleri, kendinden sonra gelen kuşağa aktarılır.

Bu aktarılışın mekanik bir biçimde olmadığı ve olamayacağı, farklı devrimci kuşaklarının farklı tarihsel dönemler ve farklı objektif koşullar tarafından oluşturulan deneyim zenginlikleri arasında objektif olarak belli eşitsizlikler ve farklılıklar olacağı doğaldır. Fakat bu farklılıklar ve eşitsizlikler, devrimci kuşaklar arasında bir kopukluk, kesiklik yada çatışma yaratamaz, çünkü, devrimci kuşaklar birbirlerine ortak ilke, ideal ve hedeflerle organik olarak bağlıdır. Kuşaklar arasındaki bu devrimci birlik ve bağlılık olmaksızın devrimci hareketin de birliği ve bağlılığı olamaz.

İşte bu nedenledir ki, Marksist-Leninistler için bu sorun :

Kapitalizm açısından; gençler hızla etkisinden kurtuldukları için bir «kuşak çatışmasıdır»

Sosyalizm ve devrimci sınıf savaşı açısından ise, kuşakların devrimci birliğidir.

..

Gençlik sorununun merkezi bir yerini de hiç kuşkusuz ki, gençlik örgütleri sorunu işgal etmektedir.

Bu konuda klasik ve temel yol gösterici Marksist-Leninist tez açıktır : gençlik örgütlerinin işçi sınıfının siyasal örgütünden, örgütsel bağımsızlığı ve fakat gençlik örgütlerinin işçi sınıfının siyasal örgütüne ideolojik ve siyasal bağımlılığı.

Öte yandan Marksist-Leninistler için, çeşitli gençlik örgütlenme biçimlerini (ister komünist gençlik birlikleri olsun, isterse anti-empyralist, anti-faşist demokratik gençlik örgütleri olsun) birbirlerinin karşısına yapay bir biçimde çıkarmak ta kabul edilemez bir şeydir. Çünkü, bu biçimleri belirleyen, gerçeklikten kopuk sübjektif istekler, değil, fakat somut siyasal koşullar (işçi sınıfı hareketinin ve demokratik örgütlenmelerin çalışma olanak ve biçimleri), toplumsal koşullar (işçi sınıfının gelişme ve birlik düzeyi, işçi sınıfının ittifaklar politikasının ne ölçüde gerçekleştiği, ve

en nihayetle bizzat ülke gençliğinin durumu), içinde bulunulan tarihsel dönemin dayattığı görevler, vd.'dir.

Gençlik örgütlerinin iç-işlerliği de titizlikle üzerinde durulmayı gerektirmektedir. İç-işlerlikle ilgili olarak kısaca şunları belirtelim :

Birincisi; çalışma biçiminin **demokratik merkezîyetçilik ilkesi** üzerine dayanmasının doğruluğunu tüm tarihsel deneyim kanıtlamıştır.

İkincisi; gençlik örgütlerinde **çalışmanın verimliliğini** artırmanın ve zaman, güç, enerji kaybına karşı savaşmanın birincil bir önem taşıdığı açıktır.

Üçüncüsü; gençlik örgütlerinin parasal kaynaklarının, kendi kitlelerine, kendi çalışmasına dayanmasının, bizzat bu örgütün inisiyatif sahibi olarak gelişmesinin ve üyelerini de geliştirmesinin vazgeçilmez bir koşulu olduğu hemen her ülkenin deneyiminden açıkça çıkmaktadır.

Dördüncüsü; gençlik örgütlerinin daha da önce belirttiğimiz gibi, tüm gençlik kesimlerini —işçi, köylü, öğrenci gençlik— kapsamaması ve mutlaka kız üye sayısını geliştirmesi bir diğer temel zorunluluktur.

Beşincisi; gençlik örgütlerinin eğitim politikasının doğru, tutarlı, geniş kapsamlı ve üyelerinin sosyal bileşimine göre farklılaşan yapıda olmasının önemi büyük olmaktadır.

Altıncısı; gençlik örgütleri yayın politikası alanını büyük bir ciddiyetle ele almaları ve örgütün «eyleminin ve bilincinin bora-metresi» ölçüsünde değerlendirmeleri başlı başına emredici bir zorunluluk olmaktadır.

Yedincisi; gençlik örgütlerinin sadece kağıtta değil, fakat gerçekten de, gençliğin çıkar ve haklarının savunucusu olması dîrimsel bir önemdedir.

SONUÇ :

Ülkemizde olduğu gibi, diğer birçok ülkede de, maceracı unsurların, her türden goşist akımın özellikle öğrenci gençlik kesiminde şu yada bu ölçüde etkili oldukları bilinmektedir.

Bu sorumsuz ve maceracı unsurlarla ve bunların ideologlarıyla savaşmak birincil bir önem taşımaktadır. Çünkü, bunlar, bu bozguncu ve sorumsuz çabalarıyla sadece özel olarak gençlik hareketine zarar vermekle kalmamakta, fakat genel olarak devrimci harekete de zarar vermektedirler.

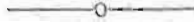
Bunlara verilmesi gereken —ve zaten verilen— zorunlu savaş, aynı zamanda bu akımlar içine çekilen dürüst ve sağlıklı un-

surların kazanılması savaşımıyla mutlaka birleştirilmek zorundadır.

— Bu iki savaşımı birleştirmek için;

— Gençliğin hareketini, hem bağımsız ve inisiyatif sahibi bir hareket ve hem de kitlelerin toplumu devrimci dönüştürme savaşımının ayrılmaz bir parçası olarak geliştirmek için;

— Gençliğin ulusal görevlerle enternasyonal görevlerini birarada bütünleştirmek için; gençliğe gerçekten devrimci bir perspektif gerekmektedir. Oysa, ancak işçi hareketi ve onun siyasal öncüsü ile siyasal ve ideolojik bağ, gençliğe gerçekten devrimci bir perspektif kazandırabilir.

okul ve eğitim: bazı yönlerden bir yaklaşım

Muzaffer KUTLUSOY

Yazımızın başlığından da anlaşılabilceği gibi, konuyu ele alışımız bütünsel yaklaşım olmaktan oldukça uzak üstelik yazımız da ele alacaklarımız, öyle yeni ve «mucizevi icatlar» da hiç değil. İnaniyoruz ki, bütün ele aldıklarımız birçok kişi için, zaten bilinen gerçekler.

Ayrıca, yazının hazırlanışında herhangi bir uzmanın —pedagog, öğretmen— özel uzmanlık bilgi birikimi de katkıda bulunmuş değil.

Tüm sakıncalarına ve olasılık payı büyük eksikliklerine rağmen, Marksist - Leninist görüş açısından, işçi sınıfının devrimci bilimi açısından, konunun bazı yönlerine eğilmeye çalışırken, şu önemli amaca hizmet etmeyi gözönüne aldık.

Öğretmen mesleğinden, Marksist - Leninistler, bugüne kadar yapıldığı gibi, salt kendi meslekleri açısından değil, fakat hem meslekleri ve hem de devrimci dünya görüşlerinin organik birliği açısından konuya eğilsinler, konuyu derinlemesine işlesinler.

O halde, bir kez daha yineleyelim ki, amacımız, özellikle öğretmen mesleğinden Marksist - Leninistleri bu alanda araştırma ve incelemelere yöneltmek ve bu yönde birkaç temel noktanın altını çizmek olmaktadır.

***

Okul ve eğitim sorunu dendiğinde, ilk akla gelen, hiç kuşkusuz ki, okul ve eğitimin toplumsal yapı ile bağı olmaktadır. Bu bağ gözönüne alınmadıkça, okul ve eğitimin durumu toplumsal yapıdan soyutlandıkça herşey havada kalmaya mahkumdur.

Gerçekten de, bugüne dek birçok öğretmen mesleğinden olan yada öğrenci velisi olan kişiyi yanıltan, onları okul ve eğitim sorununu salt «teknik» açıdan kavramaya iteleyen, bu bağı kavrayamayışları olmuştur.

Çoğu zaman salt okulu ve eğitimi ilgilendiren önlemlerle —örneğin öğretmenlerin eğitimi, öğretmenlerin sayısı, eğitimin içeriği, eğitimin yöntemleri, v.d.— bu sorunların çözümlenebileceği sanılmış; oysa bu ve diğer tüm sorunların çözümünün herşeyden önce ve temelde ülkenin sosyal ve siyasal gerçekliğinde de-

rinlemesine değişikliklerin gerçekleştirilmesine bağlı olduğu gereğince dikkate alınmamıştır.

Oysa, Marksist - Leninistler için, başlıca ve temel sorun, toplumun devrimci değiştirilmesidir. Marksist - Leninistler; ütöplik akımların tam tersine, bu alanda hiçbir hayal beslememişler, okulun «devrimci rolü» üzerinde teoriler yükseltmemişler, sosyal ilişkilerin yeniden üretilmesinde okulun yeri ve rolü ne olursa olsun, okulu devrimin savaş alanı olarak görmemişlerdir.

Çünkü, Marksist - Leninistler için son tahlil de temel olan, toplumun gerçek hareketidir.

Fakat bu işin sadece bir yönüdür. Çünkü, toplumsal yapı köklü olarak değiştirilmedikçe okulu ve eğitimi de köklü olarak değiştirmenin olanaksız olduğu nasıl temel bir gerçekse, bu gerçeğin pasif bir beklemeçiliğe yol açmaması gerekliliği, yarının toplumu için bugünden nasıl savaşım veriliyorsa, yarının okulu ve eğitimi için de bugünden savaşım vermenin, o denli önemli ve zorunlu olduğu açıktır.

Elbette ki, içinde bulunduğumuz toplumsal yapı, okul ve eğitim sorunlarına ancak gerçekçi olmayan yanıtlar verebilir. Fakat, başka bir toplumsal yapıda başka bir okul ve eğitim için verilecek savaşım, bugünkü durumun daha da kötüleşmesine seyirci kalmamız gerektiği anlamına gelmez. Tam tersine, bugünkü koşullarda bu alanlarda verilecek olan savaşım, hem varolan kazanımları korumak ve hem de taleplerin düzeyini yükseltmek zorundadır.

Örneğin, faşist unsurların eğitim ve okul alanlarından temizlenmesi, öğretmenlerin kıyımına son verilmesi, öğretmenlerin yetiştirilme ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi, eğitim programlarının demokratik bir içeriğe kavuşturulması, eğitim koşullarının iyileştirilmesi (daha az kalabalık sınıflar, yeterli araç - gereç, laboratuvar malzemesi, v.s.), okulda kitlesel spor, okul kitap ve diğer yardımcı gereçlerinin ucuz ve kaliteli olması, okulda kitlesel beslenmenin sağlanması, okullarda gerçek ve sürekli koruyucu hekimlik ağıının kurulması, v.d. gibi taleplerle, en geniş bir demokratik kitle hareketi yaratmak, daha bugünden olanaklı ve zorunludur.

Olanaklıdır, çünkü, bu en geniş kitlelerin dirimsel sorunları arasında gelmekte ve toplumdaki her aileyi yakından ilgilendirmektedir.

Zorunludur, çünkü, böylece eğitim ve okul alanında dötrnala tırmanan faşizme karşı kitlesel bir hareket yaratmak, faşizmi yaşamın diğer tüm alanlarında da geriletmek ve demokratik gelişimi derinleştirmek için dirimsel bir önem taşımaktadır.

Öte yandan okul ve eğitim alanına eğilirken, bunun kendine özgü bir «iç - dinamizme» de sahip olduğu unutulmamak zorundadır. Ve bir «iç - dinamik» bu alanda verilecek savaşımında çok önemli bir rol oynamaktadır, oynayabilir.

Bunu daha somuta indirgeyerek, görmeye çalışalım. Hiç kuşkusuz ki, okul ve eğitim alanının başta gelen özelliği, bunların **sınıfsal yapısı** olmaktadır.

Gerçekten de, kapitalist toplumun bütün alanlarını belirleyen sınıf savaşımı, okul ve eğitim alanı için de bütünüyle belirleyicidir. Bu yadsınmaz gerçeklik ise, okul ve eğitimin sınıfsal yapısının temelinde bulunmaktadır. Bunun sonucu olarak, matematik eğitimi de dahil olmak üzere, okulda yapılan yada söylenen hiçbir şey siyasal açıdan tarafsız, politikanın dışında ve üstünde değildir ve olamaz.

Ve işte, okulun ve eğitimin, zorlu bir sınıf savaşımı tarafından belirlenen çelişkili yapısı da buradan beslenmektedir.

Bir yandan, uzlaşmaz çelişkili her kapitalist toplumda olduğu gibi, hakim sınıf; okulu, üretimdeki gereksinimlerine yanıt verecek şekilde biçimlendirmeye çaba göstermekte, kendi ideolojisini eğitim program ve yöntemleri aracılığı ile bireylere ulaştırmaya, onları kendi hedef ve düşüncelerini paylaşmaya zorlamaktadır.

Fakat, diğer yandan okul, belli ölçülerde de olsa buna direnebilmektedir. Bu direnmenin temelinde yatan gerçeklik ise; bireyin eğitiminin salt okul aracılığıyla olmadığıdır. Çünkü, bireyin okul çerçevesi içindeki eğitimi sınırlıdır. Gerçek ait olduğu toplumsal sınıf yada tabakanın, gerekse bütünüyle toplumun, bireyin eğitiminde, siyasal, ahlaksal, v.d. davranışlarının oluşmasında belirleyici bir etkisi vardır; ve okul - dışı ortamın ve okulun, bireyin eğitimindeki, kişiliğinin gelişmesindeki karşılıklı ve karmaşık etkileşimi, dinamik, sürekli, çok - yönlü ve —birey egemen sınıfın dışında olan bir toplumsal sınıf ve tabakadan olduğu ölçüde— çatışmaktadır.

Ayrıca bireyin eğitiminde, okul ve eğitim programları, ne kadar etkili olursa olsun, bir diğer etken de büyük bir önem taşımaktadır: öğretmenin, mesleği gereği oynadığı önemli rol.

Gerçekten de, örneğin bir mühendisin üretimde kullandığı bir formül gibi, bir doktorun hastayı tedavi etmekte yararlandığı belli formüller gibi, tam ve hazır bir formülü öğretmene vermek olanaksızdır. Büyük Rus pedagogu K. D. Uchinski'nin belirttiği gibi, eğitimde temel olan, her zaman bizzat doğrudan eğitimcinin kişiliğine bağlı kalacaktır. Öğretmenin öğrenciler üzerindeki bu etki gücü, ne eğitim programlarıyla, ne ahlak öğretileriyle, ne cezalandırma yada ödüllendirme sistemleriyle değiştirilemez. Bu çok önemli gerçeklik te şunu kanıtlamaktadır ki, gerçek ve inanmış bir ulusal ve sosyal kurtuluş savaşçısı niteliğine sahip bir öğretmen; en gerici ve koyu faşist düzenlerde bile, okulun bu düzenlere karşı önemli bir direnç kaynağı olabilmesinde belirleyici bir rol oynayabilir.

İşte gerek okul - dışı ortamın ve gerekse öğretmenin kişiliğinin

çocuk üzerindeki, birey üzerindeki etkisinin, gerici egemen sınıfların istemlerine göre biçimlenmiş okul ve eğitim etkisiyle bu karşılıklı etkileşimi ve belli ölçülerde çatışması nedeniyle, okul; egemen sınıfın kendine yüklemek istediği işlevle kendisine özgü direnci bir arada taşımakta ve kâğıt üzerinde olduğu kadar uysal bir kimliğe bürünmektedir. Bu nedenle de, gerici egemen sınıfların her zamanki ve vazgeçilmez rüyası; okulu, kendi, üretim sistemi için uysal araçlar -kafalar imal eden bir aygıt olarak görmek olduğu halde, öğretmenlerin, öğrenci ana-babalarının, bizzat öğrencilerin, vede en önemlisi toplumda gelişen devrimci sürecin, önüne geçilemez etkisi ve direnci, bu rüyanın her zaman ve tam istenildiği biçimde gerçekleşmesini engellemektedir.

Bunun en tipik somut örneklerinden biri hiç kuşkusuz ki, ülkemizde 1935 - 1946 yılları arasında yaşanan Köy Enstitüleri deneyidir.

Gerçekten de, özünde ve kuruluş amacında, son tahlilde egemen sınıfların kırsal alandaki üretim gereksinimleri ve kendi ideolojilerini kırsal kesime yaygınlaştırmak bulunduğu halde; dönemin özel siyasal ve sosyo-ekonomik koşulları, devlet yönetimindeki gerici burjuvazinin o dönemdeki tavrı, savaş yılları sonunun belirsizliğinin yarattığı göreceli bir siyasal kararsızlık dönemi, sosyo-ekonomik koşulların ağırlığının da zorladığı göreceli olanak köklü ve yaygın bir devletçilik politikasının uygulanması, v.d. bu eğitim kurumlarındaki öğrencilerin okul - dışı yaşamlarının, ait oldukları sınıfsal kesimlerin çetin ve zorlayıcı etkisiyle vede gerçekten ilerici ve dürüst öğretmenlerin (Eğitmenlerin) olumlu etkileriyle birleşince; Köy Enstitüleri, egemen sınıfların kuruluş amaçlarında, kâğıt üstünde saptadıklarıyla dramatik bir biçimde çelişmiştir. Ülerde ise, siyasal koşullar değiştiğinde, doğal olarak bu eğitim kurumlarının salt kendi iç direnciyle dayanabilmeleri olanaksızlaşmış, ve sonunda hepimizin bildiği gibi Köy Enstitüleri acımasızca tasfiye edilmişlerdir.

Bu ve diğer bazı örneklerden de görülebileceği gibi, okulun bir sömürü toplumundaki yeri ve rolüne yaklaşırken, okulu, toplumun devrimci dönüştürme savaşımının asıl ve en önemli alanı saymak ne kadar yanlışsa, en çetin baskı koşullarında bile okulun kendine özgü bir iç dirence sahip olduğunu belirleyen diyalektik yaklaşımı gözden uzak tutmak ta o denli yanlıştır.

Buraya kadar gördüklerimiz bir noktaya daha eğilmemizi gerektiriyor: kapitalist toplumda öğretmenlerin yeri ve rolü.

İçinde yaşadıkları toplumun —az gelişmiş, orta derecede gelişmiş kapitalist toplum— yapısal krizinin derinleşmesinden, tekelci aşamasına ulaşmış kapitalizmin toplumsal ilerlemeye set çekişinden, öğretmenler de diğer geniş halk kesimleri gibi etkilenmektedirler. Tıpkı diğer halk kesimleri gibi, maddi koşullarının kötüleş-

mesinin yanı sıra, kapitalist - emperyalist sistemin bütün ülkelerinde gözlemlenen anti - demokratik —ve hatta ülkemizde olduğu gibi faşizan— gelişimlerden en ağır ve en sancılı sıkıntılar çeken kesimlerden biri de, en geniş kitlesiyle öğretmenler olmaktadır.

Öte yandan bu gelişmeler, öğretmenlerin kendi mesleki alanında olanca ağırlığıyla yansımaktadır.

Kısacası, bizzat yaşam, öğretmenleri —hemen tümüyle— toplumun devrimci dönüştürülmesi savaşımından yana olmaya zorlamaktadır. Ve öğretmenlerin büyük bir kesimi de bu savaşımın zorunluluğunun bilincindedirler. Fakat, salt yaşam koşullarının, öğretmenleri bu savaşıma tutarlı olarak çekeceğine inanmak saflık olacaktır.

Çünkü öğretmenler, eğitilme biçimleriyle, meslekleriyle ve herşeyden önemlisi toplumdaki yerleriyle, oldukça «kritik» bir konumda bulunmaktadırlar.

Bu konumun en başta gelen özelliği, öğretmenlerin, ezici çoğunluklarıyla, üretim ve mübadele araçları karşısında işçi sınıfıyla benzer konumlarda bulunmakla, yani bunlara sahip olmamakla beraber, doğrudan üretici bir rol oynamaktan, maddi üretime doğrudan katılmaktan uzak olmaları olmaktadır.

Bunun ise, öğretmenlerin, emek-sermaye çelişmesini, sömüren-sömürülen ilişkisini net bir biçimde görmelerini zorlaştırdığı açıktır.

Diğer yandan, öğretmenler arasında, çok yaygın olan bir tür mesleki gruplaşma ve işçi sınıfının siyasal yönetici rolüne karşı çıkış ta görülebilmektedir.

Ayrıca öğretmenlerin mesleki konumlarının şu ikili özelliği de belli ölçülerde olumsuz bir rol oynamaktadır.

Bilindiği gibi, okul, sadece üretici güçlerin yeniden - üretildiği bir yer değil, fakat aynı zamanda kültürel bir kurumdur da. Elbette ki okulun bu ikili işlevi, birarada yaşayan birbirinden bağımsız iki işlev değil, fakat birbirinden farklı olmakla beraber birbirlerini sürekli ve sıkı bir biçimde besleyen iki işlevdir. Fakat, yetiştirilmeleri ve eğitilmeleri nedeniyle, öğretmenlerin birçoğu, bu ikili işlevden sadece bir yönü, kültürel yönü abartmaya eğilimlidirler. (*)

*) Burada okulun aynı zamanda bir kültürel kurum niteliğinde olması, kendi başına kötü bir anlam kesinlikle taşımadığı gibi, tam tersine Marksist-Leninistler, okulun bu yönüne sıkı sıkıya sahip çıkmak, hatta çeşitli burjuva pedagoji akımlarının son yıllarda okulun bu yönüne zorlu bir saldırıya geçip, kapitalist toplumun okulunu salt kapitalist üretimin gereklerine uygun bir biçimde kısırlaştırıp, giderek kendini aleyhlerine dönmeye başlayan kültürel işlevin alanını sınırlandırmaya çalıştıklarını unutmamak zorundadırlar. Burada vurgulamak istediğimiz, kendi başına kültürel işlev değil, fakat öğretmenlerin yetiştirilme biçimleri, toplumdaki yerleri gibi etkenlerin bu kül-

Ayrıca öğretmenlere, işçi sınıfı ile ittifak konusunda şu gerçeğin olanca açıklığıyla anlatılması özel bir önem taşımaktadır.

İşçi sınıfının ittifaklar sorunu hem çok basit ve hem de çok karmaşık bir sorundur. Temel üretim ve mübadele araçları ve siyasal iktidar, dar bir azınlık elinde yoğunlaştığı ve doğrudan üretici olunsular yada olmasınlar çalışanların büyük çoğunluğu büyük sermaye tarafından ezildiği ölçüde, basit bir sorundur. Bir sınıf, işçi sınıfı, bu savaşında tayin edici rol oynadığı ölçüde karmaşık bir sorundur.

Ve bu durumda da görülebileceği gibi, işçi sınıfının tayin edici rolüyle birlikte, diğer sınıf ve tabakaların da belli rolleri vardır. Sınıf savaşımı arasında «monologlar» olamayacağına göre, hem tek başına olup, hem de tayin edici olmak olanaksızdır. Ve işçi sınıfından olmayan diğer sınıf ve tabakaların rolleri de, klasik tiyatro ölçülerindeki gibi, yardımcı - pasif roller hiç te değildir. Burada asılan, işçi sınıfının siyasal öncülüğü rolüne mekanik bir biçimde yaklaşmanın karşısına çıkmak, ve «aydınların kurtarıcılığı» sapmasıyla «aydın düşmanlığı» sapmasına karşı eşit oranda savaşım vermektir.

Okulun kültür işlevini abartma eğilimi, salt bilgiye, kültüre dayanarak bireylerin kendi geleceklerini kendi ellerine almayı sağlayacak bir «maarifçi» kurtuluş yolu, okulun ve salt eğitimin toplumu kurtarıcı rolü gibi ütopyaların öğretmenler kesiminde hâlâ görülmesine yol açmaktadır.

Yine öğretmenlerin eğitim ve yaşam koşulları, belirli bir bilinç düzeyine ulaşılmadığı sürece, şu veya bu şekilleriyle bireyciliği sürekli olarak beslemektedir.

Fakat tüm bu olumsuzluklara rağmen, öğretmenlerin toplumsal konumu, onu, büyük sermayeden çok, işçi sınıfının yanına çekmektedir.

Ancak bunun böyle olması demek, bu işin kendiliğinden olacağı anlamına gelmemektedir.

İşçi sınıfı ile öğretmenlerin ittifakı, işçi sınıfı hareketi savaşçıların, Marksist - Leninistlerin, bağımsız eyleminde, öğretmenler kitleleriyle kuracakları ilişkilerde, Marksist-Leninist düşüncelerin öğretmenlerin bilincinde gelişmesinde bulunmaktadır.

Herbir öğretmenin kendi mesleğindeki günlük pratiği temel alınarak, okul - toplum ilişkisinin açıklanması, gerçekçi ve tutarlı perspektifler çizilmesi, bu ittifakın kurulması için zorunludur.

Öğretmenlere, bir «pedagojizm» tuzağına düşmeksizin, bizzat

türel işlevle birleşmesinden doğan, ve toplumu salt eğitimle, salt okulla kurtarma şeklinde biçimlenen sapmadır. Diğer bir deyişle, bu sapmanın temelinde yatan, kendi başına kültürel işlev değil, fakat kapitalist toplumun, öğretmeni bu yönde koşullandırmasıdır.

kendi eğitimcilik meslekleri adına bu ittifakta yararları olduğu, çünkü burjuvazinin bu alanda artık tüm barutunu tükettiği ve pedagoji bilimi olarak, ya sıkı sıkıya dar pragmatik ve sakatlanmış bir takım önerilerde, yada sözde - pedagoglar eliyle tam bir anti - pedagoji önerisinde bulunduğu gösterilmelidir.

Öğretmenlerle ittifak bağları aranırken, okulun ve eğitimin, kendi başına, toplumu kurtarıcı bir rolünün olduğu şeklinde ütopyanın yürütülmesi ne kadar önemliyse, okul ve eğitim alanında daha şimdiden kazanılan her türlü başarıyı küçümseyen bir şematizm karşı çıkmak ta o denli önemlidir.

Ve tüm bu görevleri en başta yükümlenmesi gerekenler ise, hiç kuşkusuz ki, bizzat mesleği öğretmen olan Marksist - Leninistler olmaktadır.

*
**

Okul ve eğitim alanlarında kapitalist toplumun belli başlı birkaç yönelişi üzerinde de durmanın özel bir önem taşıdığı kuşkusuzdur.

Bu alanlarda, hiç eksiksiz hemen hemen tüm kapitalist toplumlarda —gelişme devreleri ne olursa olsun— şu dört yöneliş iyice belirginleşmektedir.

Birincisi; büyük sermayenin, tekellerin azgınca kâr yarışlarına, ulusal çıkarların düşmanı olan kendi bencil çıkarlarına, ve kısa vadeli ön-görülerine uygun olarak, her kademedeki eğitim kurumlarına öğrenci akımının çeşitli biçimlerde denetim altına alınması.

İkincisi; Burjuva yönetim aygıtının, halk eğitimi harcamalarını kısıması ve bu harcamaların yükünü ailelere, topluma yüklemesi.

Üçüncüsü; Kapitalist «gelişmenin» mantığına uygun olarak, **sosyal ayırım temeli** üzerinde en katı, en dar, en acımasız öğrenci seçim/eleme yöntemlerini uygulaması.

Dördüncüsü ise; eleştirisel zihniyetin her türlü ilerleyişine set çekmek, bilgiyi yaşanan gerçeklikten koparmak; toplumsal ilerleyişin zorunlu kıldığı yeni ve niteliksel olarak daha üst düzeydeki bir bilgilenme gereksinimine karşı çıkarak, en gerici, en şoven ve en kısırlaştırıcı ve yozlaştırıcı «Bilgi»lerle, bu alanda gerçek bir Orta - Çağ engizisyonu atmosferi yaratmak.

Birinci olarak belirttiğimiz gerçeklik, ülkemizde bütün açıklığıyla ve keskinliğiyle yaşanan bir gerçekliktir.

Büyük sermayenin, emperyalizmin işbirlikçisi tekceli grupların köklü halk düşmanı bencil çıkarları adına, ilk öğretim kademesinden yüksek öğretime kadar, en çeşitli biçimlerde sıkı bir öğrenci akımını denetleme ağı kurulmuştur.

İlk iki maddeyi Türkiye gerçekliği içersinde kısaca görmeye ça-

lırsak, ortaya çıkan tablo gerçekten de korkunçtur.

Vereğimiz verilerin ise, kaynakların adlarında da görülebileceği gibi, büyük sermayenin ve yönetimin yayın organları ve sözcüleri olduğunu da kısaca hatırlatırsak, bu verilerin, büyük bir bölümüyle çok daha çarpıcı gerçekleri maskeleydiğini unutmamak özel bir önem taşımaktadır.

Özellikle devlet genel bütçe yatırım ödeneklerinin dağılışı konusunda bir istatistiki veriyi görelim. (Tablo: 1)

TABLO : 1

Devlet Genel Bütçe Yatırım Ödeneklerinin Dağılımı (Milyar T.L.)

	1965	1970
Milli Eğitim Bakanlığı	349	176
Bayındırlık Bakanlığı	637	1.421
Tarım Bakanlığı	240	355
Sanayi Bakanlığı	95	255
İmar ve İskan Bakanlığı	69	180
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı	17	9
Turizm Bakanlığı	5	7

(Kaynak : **Türkiye Ekonomisi**, Haluk Cillov, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Yayın No : 305 - 1972, sayfa : 468-471.)

Aynı kaynakta belirtildiğine göre, 1970 yılı bütçesinin %33'nün (13.654 milyar lira) Milli Savunma Bakanlığı'na ayrılmış olduğu da düşünülürse, Milli Eğitim Bakanlığı'na ayrılan ödenekteki önemli düşüş ve yine bununla çok yakın ilişkili olan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ödeneğinin cılızlığı, burjuva yönetimlerin halk düşmanı eğitim ve sağlık politikalarının somut bir göstergesi olmaktadır.

Bu verileri biraz daha derinleştirmeye çalışalım. Örneğin Birinci ve İkinci Plan Dönemlerinde Yatırımların Sektörel Dağılımı ve Gerçekleşmeleri (Tablo: 2 ve Tablo: 3), bu konuda oldukça öğretici olmaktadır.

Saniyoruz ki, (2. ve 3. Tablolar da,) halk eğitimi ve ona sınımsız bağlı olan halk sağlığı konularında son derece ibret vericidir. Turizm yatırımlarının sağlık yatırımlarını aşması ve neredeyse eğitim yatırımlarına yaklaşması, MC adlı ihanet cephesine vücut verenlerin geçmişten beri devam edegelen politikalarını çok açık olarak göstermektedir.

Eğitim yatırımlarının Birinci ve İkinci Plan dönemlerinde sap-

tanan utanç verici düşüklükte hedeflere bile varamayışının yıllara göre verileri (Tablo: 4), yatırımlardaki düşüşü gözler önüne sermektedir.

TABLO : 2

İrinci Plan Dönemindeki Yatırımların Sektörel Dağılımı ve Buna Göre Gerçekleşmeler

(% olarak)

Sektörler	Hedef	Gerçekleşme
Tarım	17,7	15,3
Madencilik	5,4	5,6
İmalât Sanayii	16,9	19,6
Enerji	8,6	6,1
Ulaştırma	13,7	15,6
Turizm	1,4	1,3
Konut	20,3	22,3
Eğitim	7,1	6,5
Sağlık	2,3	1,7
Diğer Hedefler	6,6	6,0

(Kaynak : Üçüncü Beş Yıllık Plan, Tablo : 24)

TABLO : 3

İkinci Plan Dönemindeki Yatırımların Sektörel Dağılımı ve Buna Göre Gerçekleşmeler

Sektörler	Hedef	Gerçekleşme
	(% olarak)	
Tarım	15,2	11,8
Madencilik	3,7	3,5
İmalat Sanayii	22,4	25,7
Enerji	8,0	8,5
Ulaştırma	16,1	16,4
Turizm	2,3	2,1
Konut	17,9	20,2
Eğitim	6,7	4,7
Sağlık	1,8	1,5
Diğer Hizmetler	5,5	5,5
Kalkınma Fonu	0,4	0,1

(Kaynak : İktisadi Rapor, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, 1973)

TABLO : 4

Birinci ve İkinci Planda, Mahalli İdareler Hariç, Kamu Eğitim Yatırımları
(1971 Fiyatları — Milyon T.L.)

Yıllar	Hedef	Program	Açık
1963	1.129.1	1.184.4	+ 55.3
1964	1.269.3	1.301.7	+ 32.4
1965	1.236.8	1.189.4	— 47.4
1966	1.228.6	1.311.8	+ 83.2
1967	1.573.0	1.484.3	— 88.7
TOPLAM	6.436.8	6.471.6	+ 34.8
1968	1.925.7	1.654.5	— 271.2
1969	2.039.3	1.592.9	— 446.4
1970	2.266.9	1.527.7	— 739.2
1971	2.717.9	1.389.9	- 1.328.0
1972	2.718.4	1.528.2	- 1.190.2
TOPLAM	11.668.2	7.693.2	- 3.975.5

(Kaynak : Yeni Strateji ve Kalkınma Planı —Üçüncü Beş Yıl—
Tablo : 549)

Kamu eğitim yatırımlarındaki bu anormal düşüşün ise, bizzat eğitim kurumlarına, okullara yansımaması olanaksızdır. Bu konuda verilecek iki örnek bile yeterli olacaktır: Eğitim kademelerinin en yığınsalı olan ilk öğretim yatırımlarındaki program toplamalarının, 1968 - 1972 yılları arasındaki plan hedeflerinin çok gerisinde kalması, bu gerçeği yansıtmaktadır (Tablo: 5). Eğitimin en yığınsal alanındaki bu halk düşmanı gidişin doğrudan yansımaları ise, ilk öğretimde niteliğin düşmesi ve sınıf geçme oranlarının önemli ölçüde etkilenmesi olmuştur (Tablo: 6). Öte yandan İlköğretimde 10 yıllık verim ortalamasının binde 289 olduğu, yani her kayıt olan bin kişiden ancak 289 kişinin ilk okulu tamamlayabildiği de unutulmalıdır.

TABLO : 5

İlk Öğretim Yatırımları (1968 - 1972)
(1965 Fiyatlarıyla - Milyon T.L.)

Yıllar	Plan Hedefi	Program Toplam	Fark
1968	537.6	321.5	— 216.1
1969	472.5	185.5	— 287.0
1970	361.0	134.8	— 226.2
1971	602.0	210.1	— 391.9
1972	226.9	201.4	— 25.5
TOPLAM	2.200.0	1.053.3	— 1.146.7

(Kaynak : A.g.e., Tablo : 559)

TABLO : 6

İlköğretimde Sınıf Geçme Oranları (1965 - 1970)

	İl ve İlçe Merkezi	Köy ve Bucak	Genel Ortalama
1965-1966	92.9	93.0	93.0
1966-1967	91.5	85.5	90.1
1967-1968	88.4	84.2	95.6
1968-1969	81.4	73.8	76.5
1969-1970	82.6	75.5	78.1

(Kaynak : A.g.e, Tablo : 563)

Bu verilerin günümüze kadar ve diğer tüm eğitim alanlarını da kapsayarak benzer bir gelişim seyri gösterdiği de acı bir gerçektir. Bu acı gerçekleri bazı ülkelerle kısaca kıyaslayarak bu bölüme son verelim.

1969 yılına göre, Yüksek Öğretimde okullaşma oranı Türkiye'de % 6, 8 iken bu rakam Bulgaristan için %18,1, Yugoslavya için %14.0'dır.

Yine aynı yılın verilerine göre, Merkezi Teknik Öğretim Okullaşma oranı Türkiye için %6.7 iken, Bulgaristan için %38.9, Yugoslavya için ise % 24.0 olmuştur.

Orta Öğretim II. devre okullaşma oranı ise, 1969 yılında Türkiye'de %17.7 iken, Bulgaristan'da %54,0, Yugoslavya'da % 34.0'dır. (Kaynak: **İktisadi Rapor**, Türkiye Ticaret Odaları..., Tablo: 34)

Öte yandan, en katı bir sosyal ayırım temeli üzerinde acımasız bir öğrenci seçim/eleme sisteminin, tüm kapitalist ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de olanca ağırlığını duyurduğu ortadadır. Her yıl yapılan «Merkezi Sınav Sistemi» adı altındaki son /eleme-seçme kalburu, aslında zaten sosyal ayırımın iyice ayıkladığı öğrencileri son bir kez daha elemekten başka birşey yapmamaktadır.

Ancak burada birkaç noktaya özel bir dikkatle eğilmek gerekiyor.

Bilindiği gibi Sadı İrmak isimli Alman emperyalizminin «kadirşinas bir dostu», bir eski başbakan, bu ayırımı daha da kaba bir biçimde dile getirmiş ve sadece «üstün zekâlı, (!)» çocukların yüksek öğretime devam etmeleri gerektiğini ve geri kalan «kuru kalabalığın» daha «alt» kademelerde tutulması gerektiğini söylemişti. Aslında bu, sorumsuz bir politikacının düşüncesi değildir ve günümüzde bu eğitim planı tümüyle uygulanmaya konulmaya çalışılmaktadır.

Çok doğal olarak, bu tür kişiler için «üstün zekâlı» çocuklar, işçi ve köylü çocukları değil, fakat büyük sermaye çevrelerinin. bü-

TABLO : 6

İlköğretimde Sınıf Geçme Oranları (1965 - 1970)

	İl ve İlçe Merkezi	Köy ve Bucak	Genel Ortalama
1965-1966	92.9	93.0	93.0
1966-1967	91.5	85.5	90.1
1967-1968	88.4	84.2	95.6
1968-1969	81.4	73.8	76.5
1969-1970	82.6	75.5	78.1

(Kaynak : A.g.e, Tablo : 563)

Bu verilerin günümüze kadar ve diğer tüm eğitim alanlarını da kapsayarak benzer bir gelişim seyri gösterdiği de acı bir gerçektir. Bu acı gerçekleri bazı ülkelerle kısaca kıyaslayarak bu bölüme son verelim.

1969 yılına göre, Yüksek Öğretimde okullaşma oranı Türkiye'de % 6, 8 iken bu rakam Bulgaristan için %18.1, Yugoslavya için %14.0'dır.

Yine aynı yılın verilerine göre, Merkezi Teknik Öğretim Okullaşma oranı Türkiye için %6.7 iken, Bulgaristan için %38.9, Yugoslavya için ise % 24.0 olmuştur.

Orta Öğretim II. devre okullaşma oranı ise, 1969 yılında Türkiye'de %17.7 iken, Bulgaristan'da %54,0, Yugoslavya'da % 34.0'dır. (Kaynak: **İktisadi Rapor**, Türkiye Ticaret Odaları..., Tablo: 34)

Öte yandan, en katı bir sosyal ayırım temeli üzerinde acımasız bir öğrenci seçim/eleme sisteminin, tüm kapitalist ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de olanca ağırlığını duyurduğu ortadadır. Her yıl yapılan «Merkezi Sınav Sistemi» adı altındaki son /eleme-seçme kalburu, aslında zaten sosyal ayırımın iyice ayıkladığı öğrencileri son bir kez daha elemekten başka birşey yapmamaktadır.

Ancak burada birkaç noktaya özel bir dikkatle eğilmek gerekiyor.

Bilindiği gibi Sadi İrmak isimli Alman emperyalizminin «kadirşinas bir dostu», bir eski başbakan, bu ayırımı daha da kaba bir biçimde dile getirmiş ve sadece «üstün zekâlı, (!)» çocukların yüksek öğretime devam etmeleri gerektiğini ve geri kalan «kuru kalabalığın» daha «alt» kademelerde tutulması gerektiğini söylemişti. Aslında bu, sorumsuz bir politikacının düşüncesi değildir ve günümüzde bu eğitim planı tümüyle uygulanmaya konulmaya çalışılmaktadır.

Çok doğal olarak, bu tür kişiler için «üstün zekâlı» çocuklar, işçi ve köylü çocukları değil, fakat büyük sermaye çevrelerinin. bü-

yük bürokratların, yarı-feodal ve kapitalist büyük toprak sahiplerinin çocuklarıdır.

İşçi ve köylü çocuklarına gelince, bunlar, şu anda adına Yaykur denilen, Amerika'dan kalkıp Türkiye'ye turancılık yapmaya gelen bir kişi ve çömezleri tarafından hazırlanan, bir eğitim «sistemi» tuzağına çekilmek istenmektedir.

Kendi sözleriyle, ne işçi nede mühendis olacak, fakat, her ikisinin arasında «orta teknik eleman», «ara adam» niteliğinde «yeni» bir tür yaratmada, bu işçi ve köylü çocuklarını malzeme olarak kullanma çabasıdadırlar.

«Pratik içinde eğitim», v.d. gibi güzel ve parlak sözlerle, bu eğitim politikasını sürdürmeye başlamışlardır bile.

Bu girişime, bu şekliyle, açıkça karşı çıkmak ve ne kadar göze hoş görünürse görünsün, kendi başına bir eğitim yönteminin hiçbir şey ifade etmediği, en geniş kitlelere açıklanmak zorundadır.

Bu «sistemi» tezgâhlayanların başlıca amacı, bir yandan bu katı sosyal ayırım sistemini daha da katılaştırarak işçi ve köylü çocuklarının yüksek eğitim kurumlarına yönelmelerini önlemek, öte yandan işyerlerinde yeni bir hastalıklı tip yaratmaktır; aldığı eğitimle ve üretimdeki yeriyle işçiden ve mühendisden kopuk, bir tür tampon unsur oluşturmak, böylece de aynı işyerinde çalışanları daha da bölmek istemektedirler.

Eğitimle yakından ilgilenen kişileri, bu konuda ısrarla uyararak ve eğitim sorununa salt teknik açıdan, salt eğitim yöntemleri açısından bakmamalarını istemek, zorunlu bir görev olmaktadır.

Unutmamak gerekir ki, «pratik içinde eğitim» de dahil olmak üzere, her türlü eğitim yöntemi açısından, aslolan, bu yöntemlerin şu sorularla birlikte değerlendirilmesidir: **kim için, kiminle birlikte, ve hangi amaçla eğitim?**

Son olarak ta, kapitalizmin okul ve eğitim alanındaki çırpınışlarına kısaca eğilelim.

Güntümüzde burjuva pedagojisinin eğitim alanında ulaştığı nokta, tam anlamıyla bir iflas noktası olmaktadır.

Çağdaş burjuva pedagojisi, görünüşte birbirine taban tabana zıt ve fakat özünde ortak bir sınıfsal karakter paydasını paylaşan akıma ayrılmaktadır.

Bunlardan birincisi; neo-pozitivist ampirik pedagoji, diğeri ise, sosyo-kritik (toplumsal - eleştirisel) pedagoji olmaktadır.

Neo-pozitivist ampirik pedagoji, ABD'de ve İngiltere'de geniş ölçüde yayılmış olan ve temel olarak sosyal süreçlerini «ekonomik değerler» zihniyetiyle kavrayan teknokratik bir anlayış olmaktadır. Bu pedagojik akımın en başta gelen temsilcileri, «tüketim yönelimlerinin, dünya görüşü olarak» sosyal bilince kazınmasını, tüm insan eylemlerinin «alım-satım ve tüketim kalıpları» içinde biçimlenmesini istemektedirler.

«Modernizasyon» ve «bilimsel kesinlik» belgileri altına saklanan ampirik pedagoji, tüm eğitim ve okul sorunlarını kökten çözümlenebileceği iddiasındadır. Oysa bu akımın bütün temsilcilerinin önerileri, bir noktada birleşmektedir: eğitimi, bu dala yatırım yapanlar için tatlı bir kâr kaynağı haline getirecek şekilde, sınav üretiminin bir kolu durumuna dönüştürmek. Bu akımın bir diğer özelliği de, pedagojiyi ideolojiden koparmak, kendi sözleriyle, de-ideolojize etmek olmaktadır. Ki, bu özünde, pedagojiyi ideolojiden koparmak değil, fakat tam tersine burjuva ideolojisinin tam etki alanı içine sokmaktan başka bir anlam taşımamaktadır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki, çağdaş kapitalist üretim uyumlu olarak gelişmiş kişiliklere gereksinim duymamaktadır. Ona gerekli olan, «iyi çalışan halkalar» gibi, işini iyi yapan, genel toplumsal mekanizmaya yumuşakbaşlılıkla boyun eğen, dolayısıyla son tahlilde büyük sermayeye, tekeli gruplara karşı çıkmayan, «teknokratik insan» tipidir. Ve neo - pozitivist ampirik pedagoji de, eğitim alanında, bu gereksinime yanıt vermektedir.

Ve günümüzde özellikle Yaykur gibi kurumlar aracılığıyla ve daha önce sözünü ettiğimiz «tampon insan» yaratma gibi biçimlerde ortaya çıkan eğitim anlayışının, bundan pek bir farkı yoktur. Sadece, Türkiye'nin özel koşullarında, MHP ideologlarının elinde, bu eğitim anlayışına bir de kıllı-çadırılı, kırmızı, Orta - Asyalı, kurt ulumalı aksesuarlar eklenmiştir; faşizmin istediği uysal üretici tip, «turan kılığına» sokulmuştur. Bu giysi kaldırılınca ortaya çıkan, ABD'nin teknokratik pedagojisinden başka birşey değildir.

Bu teknokratik teorinin karşısında yer alan toplumsal - eleştirel pedagoji de, Batı'da oldukça geniş bir biçimde yaygın bulunmaktadır. Özellikle, başını İ. İlliç'in çektiği bu akım, teorik temelini şöyle belirlemektedir: varolan bilim ve toplum, insanı yabancılaştırıcı bir bilim ve toplumdur; bunlara karşı, bir tür geriye, ilkel toplum yaşamına geri dönüş gerekmektedir.

Bu nedenle otoriteye - sorumluluğa karşı çıkmak, tüketimi eleştirmek, varolan kültüre karşı savaş açmak gerekir. Fakat bu savaş, kesinlikle bir sınıf savaşı olmayacaktır; çünkü, bunlara göre, bugünkü durumun sorumlusu, hiç istisnasız, işçiden patrona kadar herkeştir, suçluluğu herkes paylaştığına göre, sınıfsal bir ayırma ve dolayısıyla sınıf savaşına yer ve gerek yoktur.

Tipik bir küçük-burjuva nihilizmi (*) olarak vücut bulan ve pedagoji alanında bir «üçüncü yol» olma iddiasıyla ortaya çıkan bu görüşün, aslında ne kadar eleştirirse eleştirsin, çağda kapitalist toplumun kılına bire zarar getiremeyeceği ortadadır.

Üstelik, her iki çağdaş burjuva pedagojik akımını birleştiren

* Nihilizm : Tüm ideallerin, değer tasarımlarının ve olumlu çabaların tamamen reddedildiği bir dünya görüşü tavrına ve davranışına verilen ad.

bağlar, onları ayıran yönlerden çok daha fazladır: her iki akım da, eğitim sisteminin sosyal yapıdaki yeri ve rolünü doğru bir biçimde belirleyememekte, pedagoji biliminin metodolojik ilkelerini formüle edememekte, çağdaş koşullarda kişiliğin oluşmasında etkin olan temel yasaları tanımamaktadır.

Kısacası, hangi yönden bakılırsa bakılsın, kapitalist toplumun okulu ve eğitimi, toplumdaki giderek yalıtılan bir sınıfın okulu, toplumun sınıflara bölünüşünün yeniden üretiminin bir aracı, kendi gerici ideolojisinin yayılmasının bir aracı olarak gören bir sınıfın okulu ve eğitimidir. Bu okul ve eğitim, en geniş halk kitlelerinin dirimsel çıkarlarına ters düşmekte, tekelci - burjuvazinin toplumsal gelişmenin mayası olmağadaki yeteneksizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Tek bir sözle, kapitalizm, kendi okul ve eğitimiyle, kendisi başa çıkamamaktadır. Bu nedenle de, ya okul ve eğitimi son derece gerici ve faşizan baskılar altına almak istemekte ya da okul ve eğitimin tümüne karşı çıkmaktadır. Bu da, onun, yaşamın diğer tüm alanlarındaki bozgununun, çöküşünün uzantısından başka bir şey değildir.

**

Başta SSCB olmak üzere sosyalist topluluk ülkelerinde okul ve eğitim konusuna kısaca değinmezsek, konumuzun oldukça eksik kalacağı kuşkusuzdur.

Bu konuda herkesin bildiği şu somut ve yadsınmaz gerçeklikler üzerinde durmak istemiyoruz :

Dünya sosyalist sistemi, okul ve eğitim alanında, çağdaş dünyada en eşine rastlanmayan başarılarla erişmiştir.

Gerek eğitimin yaygınlığı, gerekse, derinliği yönünden; en kitlesel ve en demokratik eğitim sistemlerini yaşama geçirme yönünden, sosyalizm, kapitalizme göre büyük üstünlüklüğünü yeterince kanıtlamıştır. ÜRÜN'ün geçen sayısında yayımlanan sosyalist Küba ile ilgili bir yazı bile, bu büyük tarihsel başarının açık bir kanıtıdır. Sosyalist kuruluşa diğer sosyalist ülkelerin tümünden geç başlayan Özgürlük Adası, bu alanda Güney Amerika kıtasına ve bütün dünyaya ışık tutmaktadır. Sosyalist Küba'dan önce sosyalist kuruculuğa girişmiş ve hatta birçoğu gelişmiş sosyalist toplum aşamasına varmış olan diğer sosyalist ülkelerin bu alandaki durumunu, ayrıca örneklere bile gerek yok.

En düzenbaz, en sahteci burjuva ideologları bile, sosyalizmin —hiç olmazsa bu konudaki— üstünlüğünü teslim etmektedirler.

Biz, tüm dünyaca kabul edilen bu gerçeklik üzerinde ayrıca durmayıp, sosyalist toplumda eğitim ve okul sorununun bazı temel ilkeleri üzerinde durmak istiyoruz.

Bu temel ilkelerin en başında, mutlak ki, sosyalist toplumdaki okul ve eğitimin, politikaya sıkı sıkıya bağlılığı ilkesi gelmektedir.

Gerçekte bu, sosyalist topluma özgü bir ilke de değildir. Çünkü Lenin'in dediği gibi, «bu anlayış burjuva toplumunda da ağır basmış ve daha hâlâ ağır basmaktadır. 'Apolitik' yada 'politika-dışı' eğitim, % 99'u kilise, özel mülkiyet, vd. hükümlerle ile alçaltılmış olan, kitleleri aldatmaya yönelik bir burjuva ikiyüzlülüğüdür. Bugün nâlâ burjuva ülkelerinde hakim olan burjuvazi, kitleleri böylece aldatmaya çalışmaktadır.

«Ve bu ülkelerde bir kurum ne kadar önemli ise, sermayeye ve sermayenin politikasına karşı da o denli daha az bağımsızdır.

«Burjuva toplumu açıkça göstermemekle beraber, bütün burjuva ülkelerinde siyasal aygıtla okul arasındaki bağ son derece güçlüdür.» (V. İ. Lenin, **Seçme Eserler —3 Ciltlik—** c. 3, s. 490)

Bu durumda da, sosyalist toplum, okul ve eğitim konusunda burjuva toplumunun yalanlarının ikiyüzlülüğüne baş vurmaksızın, tüm eğitim çalışmasını politik eylemle sıkı sıkıya birleştirmekte ve sözde bir «apolitik eğitim» anlayışına karşı kesin bir tavır almaktadır. Eğitim alanındaki bu kesin tavır, Lenin'in eşi ve büyük devrimci N. Krupskaya şöyle belirlemektedir: «Pedagojinin politikaya ilgisiz kalabileceği ve kalmak zorunda olduğunu öne sürmek, kadar safça bir şey olamaz. Kelimenin geniş anlamında politika nedir? Politika, güncel görevlerimizin, bunları gerçekleştirme araçlarının, vd. kavranılışdır. Pedagoji, dörtte üçüyle bir sosyal bilimdir ve bunun sonucu olarak, pedagoji politikanın yakıcı sorunlarından, günümüz dünyasının ivedi sorunlarından yalıtılamaz.» (S. Fedoukine, **Ekim Devrimi ve Aydınlar**, Editions du Progres, 1975, s. 155-156)

Kısacası yeni bir toplumun, sosyalist toplumun kuruluşunda, okul ve eğitimin politika-dışı kalabileceği gibi bir ütopyaya yer yoktur ve olamaz. Çünkü, «komünistler, toplumun eğitim üzerindeki etkisini icat etmemekte, sadece bunun kendisini değiştirmekte ve eğitimi egemen sınıfın etkisinden koparmaktadırlar.» (K. Marx-F. Engels, **Seçme Eserler —3 ciltlik—** c. 1, s. 137)

Sosyalist toplumun kuruluşunda, okul ve eğitim sorununda bir diğer temel ilke de, süreklilik ilkesi, diğer bir deyişle, sosyalist toplumun okul ve eğitimin, geçmişin bu alandaki en olumlu, en yararlı yönlerini özümlemesi olarak belirlenmektedir.

Bu temel ilkeyi de, Lenin'den izlemeye çalışalım: «... eski kapitalist toplumun dönüşmesiyle beraber, komünist toplumu kuracak olan genç kuşakların eğitimi, öğretimi ve yetiştirilmesi de eskisi gibi kalamazlar. Gençliğin eğitimi, öğretimi ve yetiştirilmesi, eski toplumun bize bırakmış olduğu malzemeleri hareket noktası olarak almak zorundadır. Komünizmi, ancak eski toplumun, insan güçleri ve araçları rezervleri ile beraber bize bıraktığı bilgilerin,

örgütlerin ve kurumların bu toplamından hareket ederek kurabiliriz. Ancak gençliğin eğitiminin örgütlenmesini ve öğretimini köklü bir tarzda reforme ederek, genç kuşağın çabalarının, eskisine benzemeyen bir toplumu, yani komünist toplumu yaratma sonucunu vermesini elde edebiliriz.»

Ve şöyle devam etmektedir : «Eski okuldan, eski bilimden ne almalıyız? Eski okul, genel bir kültüre sahip olan bir insan yetiştirmek ve bilimleri genel olarak öğretmek istediğini ilan ediyordu. Biz biliyoruz ki, bu bütünüyle yalandır; zira bütün toplum insanların, sınıflar, sömürenler ve sömürülenler olarak ayrılığı temeli üzerine kurulmuştu ve dayanmaktadır. Her kelime, burjuvazinin çıkarlarına uyarlanmıştı. Bu okullarda işçilerin ve köylülerin genç kuşağı, bunları ancak burjuvazinin çıkarlarına uygun olarak evcilleştirmek için eğitiliyordu. Bunlar, burjuvazinin huzurunu ve ayaklılığını bozmaksızın, burjuvaziye kâr getirmeye elverişli, burjuvaziye yararlı hizmetkarlar oluşturmak amacıyla yetiştiriliyorlardı. İşte bunun için, eski okulu reddederken, ondan ancak gerçek bir komünist eğitime ulaşabilmemiz için gereksinimiz olanları alma görevini saptamalıyız.

«Burada, eski okula karşı her zaman söylendiği işitilen ve sık sık tamamen yanlış yorumlara götüren ithamları, suçlamaları ele alıyorum. Eski okulun, kitapçıl, evcilleştirme, gereksiz ve aşırı çalışma okulu olduğu söyleniyor. Bu doğrudur fakat, eski okulun sahip olduğu kötülerle bize yararlı olanları ayırdetmeyi bilmek gerekir ve bundan komünizm için gerekli olanları ayırdetmeyi bilmek gerekir.»

En nihayette şunları eklemektedir :

«Eski okul, kapitalistlere gerekli hizmetkarları yetiştiriyordu; bilim adamlarını kapitalistlerin arzusuna göre yazmaya ve konuşmaya mecbur kişiler yapıyordu. Bu, bunu ortadan kaldırmak zorunda olduğumuz anlamına gelir. Fakat buna zorunluysak, bunu yıkmaya zorunluysak, bu, bu insanlığın, insanlara gerekli olan bütün biriktirdiklerini de yıkmamız anlamına mı gelir? Bu, kapitalizme gerekli olmuş olanla komünizme gerekli olanları ayırdetmeyi bilmemek zorunda olduğumuz anlamına mı gelir?» (V.İ. Lenin, **Seçme Eserler**, c. 3-5, s. 472, 473, 474, 476)

Sosyalist toplumda eğitim ve okul alanında bir üçüncü temel ilke de, teori ve pratiğin birliğı, yada eğitimin, sosyal pratikle derin ve kopmaz bir biçimde bağıllığı olmaktadır.

Gerçekte bu ilke, çok eskilere kadar dayanmakta ve I. Enternasyonal'in belgelerinde Marx'ın şu sözleriyle yer almaktadır: «Eğitimden, biz üç şey anlıyoruz :

«1 — Kafasal eğitim,

2 — Jimnastik ve askersel ekzersizlerle olduğu gibi, vücutsal eğitim,

- 3 — Tüm üretim biçiminin genel ve bilimsel ilkelerini sarmalayan ve aynı zamanda çocukları ve gençleri tüm sanayinin ilkel aletlerini kullanmaya alıştıran teknolojik eğitim.» (K. Marx-F. Engels, **Seçme Eserler —3 ciltlik—**, c. 2, s. 8)

Eğitimin çok teknikleştirilmesi (politeknizasyonu) ilkesini geliştiren ve okulu yaşama ve üretime bağlama üzerinde önemle duran Lenin, şöyle yazmaktaydı: «Gelecekte ideal toplum, genç kuşağı üretici çalışmaya bağlamaksızın olamaz; üretici çalışma olmaksızın, eğitim ve öğretim, teknik gelişimin ve bilimsel bilgilerin durumunun gerektirdiği düzeye ulaşamaz.» («Okul ve Yaşam», Paul Niculesu-Mizil, **La Nouvelle Revue Internationale**, Mart 1976)

Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi, bu ilke sadece böyle ele alındığında, eğitim ve okul sorununun, daha çok «teknik» bir yönünü oluşturmaktadır. İşte bu nedenledir ki, A. Lunaçarski, Lenin'in bu temel ilkeyi, gerçek siyasal içeriğine şöyle kavuşturduğuna dikkati çekmektedir:

«Kuşkusuz ki, şu yada bu ilerici bir burjuva pedagogu da, şunu söyleyebilir: 'çalışarak (pratik içinde, **çn**) öğren ve öğrenerek çalış (pratik yap, **çn**); fakat aralarındaki fark, işte burada bulunmaktadır. Lenin için bu çalışma, **sosyalist** pratiğin bir unsurundan başka birşey değildir ve bu öğrenim ve bu pratik, Büyük Ekim Devrimi'nden beri ülkemizde büyüyen sosyalizmin ayrılmaz parçalarıdır.» («Kültür ve Kültür Sorunları», **ÜRÜN**, Aralık 1976)

Sosyalist toplumda eğitimin bir diğer temel ilkesi de, bu eğitimin komünist bir ahlaki yerleştirmesi ve geliştirmesi olmaktadır. Son derece önemli olan bu ilkeyi Lenin'den izleyelim: «Bugünün gençliğinin bu eğitim, öğretim ve yetiştirme eserinin, onda, bir komünist ahlaki geliştirmesi gereklidir.

«Fakat bir komünist ahlak var mıdır? Bir komünist etik var mıdır? Evet, elbette. Çoğu zaman bizim kendi ahlakımız olmadığı iddia edilir ve burjuvazi bizleri, biz komünistleri, tüm ahlaki reddetmekle itham eder. Bu, diğerleri gibi, bir düşünceleri bulandırma ve işçilerin ve köylülerin gözünü boyama tarzıdır.

«Biz hangi anlamda ahlaki reddediyoruz, etik'i reddediyoruz?

«... Hareket noktası insanlığın dışında olan, sınıfların dışında olan, tüm bu ahlaksızlığı reddediyoruz. Biz diyoruz ki, bütün bunlar, sadece büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin çıkarına yalanlar, aldatmalar, işçi ve köylülere sürekli propagandadan başka birşey değildir.

«Biz diyoruz ki, bizim ahlakımız tümüyle proletaryanın sınıf çıkarlarına tabidir. Bizim etik'imizin hareket noktası, proletaryanın sınıf savaşımının çıkarlarıdır.

«... İşte bu yüzden biz şöyle diyoruz: İnsan toplumu dışında

olarak kavranılan ahlaksallık bizim için yoktur: bu bir yalandır. Ahlaksallık, bizim için proletaryanın sınıf savaşımı çıkarlarına tabidir.

«... Eski toplum, şu ilke üzerine kuruluydu: ya sen çalışıyorsun ya senden çalışıyorlar, ya sen biri için çalışıyorsun ya o senin için çalışıyor, ya efendisin ya kölesin. Ve bu toplumda yetişmiş insanlara, şu psikoloji, alışkanlıklar ve düşüncelerin —sanki ana sütüyle— iliklerine kadar işlediği kavranılır: efendisin, kölesin, küçük mülk sahibisin, küçük memursun, küçük resmi görevlisin, aydın-sın; tek bir kelimeyle, sadece kendi malını düşünen ve geri kalan hiçbirşeyle ilgilenmeyen bir insansın.

«Ben eğer şu ufak toprak parçasını ekiyorsam, diğerlerinden bana ne; eğer bir diğer kişi açsa daha iyi, buğdayı mı daha pahalıya satacağım. Eğer küçük bir doktor, mühendis, öğretmen, memur yerim varsa, diğerlerinden bana ne? Belki de bu dünyanın güçlerine karşı, dalkavukluklar ve gönül almalarla küçük yerimi korumaya ve hatta kendime yol açmaya, bir burjuva olmaya **muvaffak** olacağım. Böyle bir psikoloji, böyle bir zihniyet, bir komünistin işi olamaz. İşçiler ve köylüler, bizim kendi güçlerimizle kendimiz savunmaya ve yeni bir toplum kurmaya yetenekli olduğumuzu gösterdikleri zaman, ve işte o zaman, yeni bir eğitim, bir komünist eğitim, sömürücülere karşı savaşım temeli üzerinde bir eğitim, bencilere ve küçük mülk sahiplerine karşı, 'benim kendi kârım işte bu, geri kalanından bana ne' zihniyetine ve alışkanlıklarına karşı, proletarya ile ittifak temeli üzerine kurulu bir eğitim başladı.

«İşte genç kuşak komünizmi böyle öğrenmek zorundadır.

«... Bize ahlaktan söz edildiği zaman, biz şöyle cevap veriyoruz: bir komünist için ahlak, sömürücülere karşı, bu tutarlı dayanışma disiplininde ve bilinçli savaşımında bulunmaktadır. Biz ebedi ahlaka inanmıyoruz ve ahlak üzerine olan tüm hikayeleri yalan olarak teşhir ediyoruz. Ahlak, insan toplumuna, daha yükselmesi her türlü emek sömürüsünden kurtulmasına hizmet eder.» (V.İ. Lenin, **Seçme Eserler**, c. 3, s. 478-479-481-482)

Sosyalist toplumda eğitim konusunda, yukarıda belirttiğimiz temel ilkelerin bir tek noktaya yöneldiklerini de unutmamak zorundayız.

Bu nokta, Engels'in sözleriyle, «Bütün insanlara, herkesin kendi insan yapısını özgürce geliştirmesini, yakınıyla gerçekten insanca ilişkiler kurmasını sağlayan koşullar yaratması» olmaktadır. (Petr Macherov, «Yeni İnsanın Eğitimi,» **La Nouvelle Revue Internationale**, Ekim 1976)

Tek bir sözle, bütün bu eğitimin yönelişi, yeni insanı, her yönüyle uyumlu gelişen, sosyalist toplum kuruculuğundan komünist topluma dereceli geçişi temsil eden insanı eğitmek, yetiştirmek ve yaratmak olmaktadır.

Üstelik burada söz konusu olan, toplumdaki şu yada bu grupların, yada çoğunluğun bu tür bir eğitimi değil, fakat toplumun tüm üyelerinin böylesine saygın, böylesine onurlu, böylesine insanca eğitimidir. Çünkü, tüm toplum üyelerinin manevi olduğu kadar fiziksel tam gelişimi, yeteneklerinin ve değerlerinin özgürce çiçeklenmesi, gelişmiş sosyalizmin kuruluşunun, aynı zamanda hem en yüksek amacı ve hem de vazgeçilmez koşuludur.

TÜSTAV

DİSK 3. Bölge (İzmir) Temsilciliğinin Yaptığı Basın toplantısı bildirisi

**MHP VE ÜLKÜ OCAKLARI KAPATILMALI, SORUMLULARI
CEZALANDIRILMALIDIR!...**

Gerici-faşist karması MC'nin iktidar olmasıyla, ülkemizde faşizan baskılar, kıyımlar, toplu katliamlar, işkenceler, rüşvet, talan ve yolsuzluklar, grevci işçilere, ilerici öğrencilere saldırılar alabileğine yoğunlaşmıştır... Mevcut anayasa, yasalar, Danıştay kararları, mahkeme kararları açıkca çiğnenmekte, en geniş kitleyi etki alanına alabilen TRT çağdışı-gerici yöneticilerin elinde bizzat MC hükümeti tarafından işgal altında tutulmaktadır. Gençliğin can güvenliği, öğrenim özgürlüğü gaspedilmiş, fakülte, Yüksek Okul ve «Eğitim Enstitüleri» faşist karargahlar haline getirilmiş, «sah-te sınavlarla» tavsiye mektuplarıyla, faşist sürüler enstitülere yerleştirilmiştir. Son olarak Danıştay yerinde bir kararla, bu yürütmeyi durdurmuştur...

Gerici-faşist karması MC, zaten kısıtlı olan, Basın Özgürlüğü'nü, toptan yok etmek, düşünmeyi ortadan kaldırmak, tüm ilerici-yurtsever kuruluşları susturmak ve en önemlisi Türkiye İşçi Sınıfının biricik sınıf ve kitle sendikal örgütü DİSK'i kapatmak, sömürüye, zulme, tekelci tahakküme karşı duran, «İlerici Halktan Yana Bir İktidar» oluşturulması savaşımını veren işçi sınıfı hareketini bastırmak için, DGM planını sunmuş, işçi sınıfının ve tüm ulusal demokratik güçlerin kararlı savaşımıyla buna geçit bulamamıştır. Şimdi de yeni planlar, provokasyonlar tezgahlayan MC «Sıkıyönetim» ve «Üniversitelere El Koyma» naraları atmakta, bizzat MC içinde temsil edilen ve dolaylı olarak tekelci sermaye sözcülerinin destek olduğu MHP ve onun yan kuruluşu olan ÜLKÜ OCAKLARI aracılığıyla cinayetlere yeni cinayetler ekleyerek, Ülke bir «KARA TERÖR» ve kargaşa ortamına sokulmakta, böylelikle hedeflerine ulaşılması tezgahlanmaktadır.

MC, amacına ulaşmak için tüm güçleri kullanmakta, yandaş Valileri aracılığıyla suçluları KORUMAKTA, İzmir valisi vb. bundan destek alarak, cüretle, «ÜLKÜCÜ GENÇLER SUÇSUZDUR» diyebilmekte, suçluların barındığı Ülkü Ocaklarını kapatmamakta direnmekte, öte yandan son örneğini Ankara İLERİCİ GENÇ-

LER DERNEĞİ Şb. (İGD)'ni kapatmakta gördüğümüz gerekçesiz, yasal dayanaksız kapatma işlemlerini hızla İlerici Demokratik Kuruluşlar üzerinde uygulanmaktadır.

Başta Türkiye İşçi Sınıfı, İlerici-Yurtsever Gençler ve Halkının Ulusal ve Toplumsal Kurtuluş Savaşımı içinde yer alan Tüm Ulusal Demokratik güçler, geçmişte olduğu gibi bu oyunlara ve «Sıkıyönetim» ortamı yaratılması planlarına, cinayetlere «DUR» demesini bilecektir. Bunun için, en ACİL TALEP olarak, geçtiğimiz günlerde mahkeme kararıyla kapatılan cinayetlerin sorumlusu ÜLKÜ OCAKLARI'nın bazı şubelerinin YANISIRA YURT ÇAPINDA, MHP VE ÜLKÜ OCAKLARI KAPATILMALI, ve tüm sorumluları, yöneticileri gizli-açık destek ve teşvikçileri cezalandırılmalıdır!...

— FAŞİZME GEÇİT VERMEMEK İÇİN TÜM ULUSAL DEMOKRATİK KURULUŞ VE GÜÇLER ELELE!...

— MHP VE ÜLKÜ OCAKLARI KAPATILSIN, SORUMLULARI CEZALANDIRILSIN!...

— MC'YE HAYIR!...

DİSK 3. BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ adına **VURAL ATIS, TÖB-DER İzmir Şb.** adına **KENAN İLHAN** İlerici Kadınlar Derneği (İKD) adına **Semra KÜRKÜTLÜ, Çağdaş Hukukcular Derneği** Adına **Vahap AYDIN, İlerici Gençler Derneği İzmir Şb.** Adına **Muhammet AŞIK, Elektrik Müh. Odası, Makine Müh. Odası, İnşaat Müh. Odası, Mimarlar Odası, Ziraat Müh. Odası** İzmir Şb., **Tüm-Tor-İş Sendikası Genel Başkanlığı, Beton-İş Sendikası, Ağaç-Sen Genel Merkezi, TÖB-DER-Kiraz, Bergama, Gördes, Seferihisar, Torbalı Şubeleri, TUS-DER Bornova Şubesi.**

KOGEF'in Açıklaması

Kıbrıslılar Öğrenim ve Gençlik Federasyonu (KÖGEF)

1. Olağanüstü Genel Kurul Bildirgesi

Kamuoyuna;

Emperyalizmin yıllardır çıkarları uğruna kan ve barut deposu haline getirdiği Kıbrıs, hala daha bu emellerin tehdidi ve boy hedefi durumundadır.

Ortadoğu'da Arap halklarının anti-emperyalist savaşımına engel olmak, bölgenin çok önemli ve zengin petrol yataklarını kontrol altına alabilmek ve bölgede gelişmekte olan ilerici hareketleri ezmek için adamız bir NATO üssü olarak kullanılmak istenmekte, bombardıman uçaklarından tutunuz da casus uçaklarına kadar her türlü savaş araçları ve nükleer silahlarla donatılmaktadır. Bu günkü konumuyla bir barış adası olmaktan çok uzakta bulunan ülkemizde, ekonomik düzen de işçilerin, köylülerin, küçük zanaatkarlar dar gelirli memurların, esnafın ve tüm emekçilerin aleyhine çalışmakta, işsizlik, pahalılık her geçen gün artmakta, bir avuç vurguncudan, talancıdan yana bozuk düzen sürüp gitmektedir.

Günümüzde emperyalizm tarafından politik bir çözüm olarak sunulan ve NATO'cu çevrelerce desteklenen Bağımsız Kıbrıs Türk Devleti tezi barışı engelleyici bir nitelik taşımakta ve adanın taksimini amaçlamaktadır. Ancak her geçen gün gelişmekte olan toplumsal muhalefet mutlaka ağır basacak ve Bağımsız Kıbrıs Türk Devleti formülüne geçit verilmeyecektir.

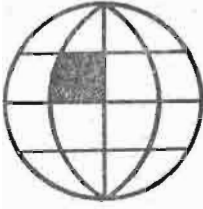
İlerici Yüksek öğrenim gençliği olarak ülkemizde bu doğrultuda sürdürülmekte olan anti-emperyalist, anti-faşist savaşımı sonuna kadar destekleyeceğimizi kamuoyuna ve demokratik kuruluşlara bir kez daha açıklıyoruz.

KIBRIS NATO ÜSSÜ OLAMAZ!

BAĞIMSIZ KIBRIS TÜRK DEVLETİNE HAYIR!

YAŞASIN, BAĞIMSIZ, BAĞLANTISIZ, ÜSLERDEN

ARINMIŞ, TOPRAĞI BÜTÜN KIBRIS...

dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

DEVİRİMCİ SÜRECİN PEKİŞTİRİLMESİ VE DERİNLEŞTİRİLMESİ; İRAK'IN SOSYALİZME DOĞRU YÖNELMESİ İÇİN *

4 - 6 Mayıs'ta [1976] Bağdat'ta, Irak Komünist Partisi, «Devrimci Sürecin Pekleştirilmesi ve Derinleştirilmesi; Irak'ın Sosyalizme Doğru Yönelmesi İçin» belgisi altında, Üçüncü Kongresi'ni topladı.

Tarık el Şaap'ın yayınladığı bir bildiri; Arap, Kürt ve öteki milliyetlerin, işçi, köylü, öğrenci ve devrimci aydınlarını temsil eden delegelerin, Birinci Sekreter Aziz Muhammed'in sunduğu raporunu tartışıp onayladığını, yeni bir parti Programı'nı benimsediğini ve tüzük'te değişiklikler yaptığını yazıyor. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nden, öteki komünist ve İşçi Partileri'nden ve devrimci - demokratik partilerden gelen kutlamalar içten bir hoşnutlukla karşılandı.

Rapor, önceki kongreden bu yana, Irak'ta ve dünyada yer alan dünya komünist, işçi sınıfı, Arap ve ulusal hareketlerin içerisindeki süreçleri tahlilden geçiriyor ve gelecek yıllar için politik, ekonomik, ideolojik ve örgütsel görevleri tanımlıyordu. (Aşağıda raporun kısaltılmış baskısını veriyoruz - **I. B.**)

Kongre'de, yeni bir Merkez Komitesi, Politik Büro ve Sekreterlik seçildi, Aziz Muhammed yeniden Birinci Sekreter seçildi.

Muhammed, Kongre'deki kapanış konuşmasında, Komünistler'in işçi sınıfı ile öteki emekçilerin davasına, Marksizm - Leninizm ve proleter enternasyonalizmine bağlılığını, dünya komünist hareketiyle ve onun öncü kolu Sovyetler Birliği'nin şanlı Leninist Komünist Partisi'yle dayanışmasını bir kez daha yineledi.

* Bu yazı, **INFORMATION BULLETİN**'in 11/1976 sayısından çevrilmiştir.

AZİZ MUHAMMED'İN RAPORU

Son beş yılın olayları, 1969 uluslararası Komünist Toplantısı'nın vardığı ve Partimiz'in 1970'deki İkinci Kongresi'nce onaylanan ana sonuçları doğrulamıştır. Dünya devrimci süreci gelişmeyi sürdürmüş ve emperyalizme, gericilik ve savaş güçlerine karşı savaşımında önemli kazanımlar elde edilmiştir. Geçtiğimiz dönem, barış, detant ve uluslararası işbirliği lehine dünya çapında değişimlere de tanık olmuştur.

Son birkaç yılın devrimci hareketi; barış içinde yanyana yaşamamanın kapitalizme yaradığı yolundaki Maoocuların iddiasını ve onların detantın statükoyu pekiştirdiği, halk devrimleri ve ulusal - kurtuluş hareketlerinin zararına emperyalizmle barış anlamına geldiği, sınıf savaşımının ortadan kaldırılması demek olduğu ya da bir ideolojik yanyana yaşama çerçevesi getirdiği iddialarını yalanlamıştır. Marksist - Leninist teori ve Komünistlerin ilkeli politikası, bu iddiaların iç yüzünü ortaya sermiş ve düşman ve dönem güçlerin çarpıtmalarını, sağ - revizyonist doktrinleri çürütmüştür.

Örneğin Şili'de, bazı Arap ülkelerinde ve Bengaldeş'deki gibi bazı gerilemeler karşın, son birkaç yıldaki köklü değişiklikler dünya devrimci hareketinin lehine olmuştur. Aynı zamanda, Komünistlerin, bütün barış ve ilerleme güçlerinin kolektif çabaları ve birleşik eylemi, 1969 Uluslararası Komünist Toplantısı'nın çağrısının, yani emperyalizme, gericilik ve savaş güçlerine karşı yeni yeni utkular kazanma uğrundaki savaşımı daha da genişletmek üzere mevcut olanaklardan azami ölçüde yararlanma çağrısının, gerçekleştirilmesine yardımcı olmuştur. Gerçekten de bu Toplantı'nın enternasyonalist belgesinde ve Sovyet Barış Programı'nda belirlenen hedeflerin pek çoğuna ulaşılmıştır.

Uluslararası Komünist hareket, dünya devrimci hareketi içinde öncü konumlara sahip durumdadır. Zamanımızın en güçlü politik hareketidir. Gittikçe daha çok sayıda devrimci, sömürsüz ve sınıfsız bir dünya uğruna, bir özgürlük, adalet, eşitlik, barış ve mutluluk dünyası uğruna savaşan insanlığın geleceğini onda görmektedir.

Hiç kuşkusuz, hareketimizin gücünün en önemli bir etkeni, doğuşundan bu yana, enternasyonalist niteliği; bütün ülkelerin Komünistlerine bir ve aynı bilimsel teori, yani Marksizm - Leninizm'in yol göstericilik etmesi ve birleşik savaşım için politika ve planlarını formüle ederken işbirliği yapmaları olgusu olagelmıştır.

Dünya Komünist ve işçi sınıfı hareketinin zengin deneyimi ve savaşımın bugünkü ve gelecekteki gerekleri, uygun koşullar

buldukları her yerde, Marksist - Leninist partilerin ikili, bölgesel ve uluslararası toplantılar düzenlemesinin önem ve zorunluluğunu göstermektedir. Bu eylemler dünya komünist hareketinin güçlenmesi açısından önemlidir.

Partimiz, 1969 Toplantısı'nca benimsenmiş olan anti - emperyalist savaşım programının militan görevlerinden pek çoğunun yerine getirilmiş olması nedeniyle, Arap ülkelerindeki Komünist Partiler'le birlikte ve dünyanın diğer bölgelerindeki Komünist Partiler'le birlikte, bir uluslararası Komünist ve işçi Partileri toplantısı düzenleme çağırısında bulunur. Yeni koşullar, Komünist ve işçi partilerinin kollektif bir şekilde yeni görevler saptamalarını gerektiriyor.

Maoizmin geçen yıllardaki politika ve eylemleri, onun komünist ve işçi sınıfı hareketine, Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkelerden çoğuna, ulusal kurtuluş hareketine ve barış ve ulusal güvenlik savaşımının görevlerine karşı takındığı tutum, artık onun komünist ve işçi sınıfı hareketi içerisinde basit bir aşırı - «solcu» sapmadan yada Marksist - Leninist öğretilerin basit bir yadsımasından ibaret olmadığını, Marksizm - Leninizm karşısında düşmanca bir tavır benimsemiş olduğunu göstermektedir. Bu davranışlarından ötürü Maoizm, nesnel olarak, sosyalist ülkelere, ulusal kurtuluş hareketine ve kapitalist ülkeler işçi sınıfına karşı savaşım politikasında emperyalizmin bir yedeği haline gelmiştir.

Bu politikalar ve eylemler, dünya devrimci hareketinin üç koluna da ciddi tehlikeler saçmaktadır. Bu nedenledir ki, Maoizme karşı savaşımı sürdürmek ve fikirlerinin maskesini alaşağı etmek bütün Komünistlerin, bütün ilericilerin enternasyonalist ve ulusal bir görevidir. Dünya devrimci hareketinin ardı - ardına utkularının baskısıyla, belli bir süre için serpilebilmiş olan Troçkizmin ve aşırı - «solcu» hareketlerin etkisi sönüp gidiyor ve boş «aşırı - devrimci» tanıtılarıyla yerle - bir oluyor. Bunları yenilgiye uğratmak için savaşımı sürdürmek, dünya devrimci hareketinin güncel bir ideolojik görevidir.

Dünya komünist ve işçi hareketinin etki ve konumlarının gelişmesine karşılık, kapitalist ülkelerde sınıf savaşımının kızışması ve kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi, kapitalizmi, onun ideolojik ve politik kurumlarını, komünist hareket içerisinde ayrılık tohumları saçma çabalarını artırmaya, anti - komünizm ideolojisini ileri sürmeye ve ömrü tükenmiş anti - Sovyetizm bayrağını yükseltmeye zorluyor. Bütün bunlar işçilerin ve öteki emekçilerin dikkatini sosyalizmin kapitalizm karşısındaki üstünlüğünden uzaklaştırmak, onları doğru yoldan saptırmak ve Marksist - Leninist teoriden kopartmak amacı ile yapıyor.

Sağ - kanat revizyonist akımlarla savaşında, Partimiz, uluslararası komünist toplantıların belgelerinde doğrulanmış ve yaşam tarafından sınanmış olan genel devrim ve sosyalist kuruluş yasalarına bağlı kalmaktadır. Partimiz ayrıca, komünist hareketin, işçi sınıfının ve ulusal kurtuluş hareketinin emperyalizme karşı toplumsal kurtuluş savaşımında denenmiş ve sınanmış silahlı proleter enternasyonalizmi ilkelerine de bağlıdır. Bütün dünyaya Komünistleri gibi bizler de inanıyoruz ki, ulusal görevimizi yerine getirmek için, proletarya enternasyonalizmini korumak da zorunludur.

Irak Komünist Partisi, politikasını, ülkenin özgül koşulları ışığında ve Marksizm - Leninizm ilkelerinin yolgöstericiliğinde çizer. Aynı zamanda Marksist - Leninist partilerin politikalarını belirleme bağımsızlığına saygının, yapay bir şekilde, ulusal çıkarların enternasyonalist hedeflere, dünya komünist hareketinin herbir kolunun bağımsızlığı ilkelerini onları birleştiren ortak amaçlara karşı dikme çabaları için bir örtü hizmeti görmemesi gerektiğini de savunur. Marksizm - Leninizm, genel sosyalist inşaa yasaları ile, sosyalist kuruculuğun koşul ve biçimlerinde yansıyan ulusal özellikler arasındaki bağıntıyı doğrular.

Partimiz, sayısız enternasyonalist etkinlikte yer almış ve sosyalist, kapitalist ve gelişme yolundaki ülkeler komünist partileriyle ilişkilerini pekiştirmiştir. Arap Komünist partilerinin toplantılarına, kardeş partilerinin kongre görüşmelerine ve **World Marxist Review**'nin * çalışmalarına katılmıştır. Parti bu organın Irak'ta satışını artırmaya çaba göstermiştir. Birçok kardeş partiyle ikili toplantılar yapmıştır; ve Arap ülkelerindeki devrimci - demokratik partilerle, Filistin direnme örgütleriyle, diğer ülkelerdeki devrimci ve ilerici örgütlerle olan ilişkileri sağlamlaştırmıştır.

Bu durumdan duyduğumuz hoşnutluğu belirtiyor ve dünya komünist ve işçi sınıfı hareketinin birliğinin çıkarlarına, emperyalizme karşı barış, demokrasi ve sosyalizm savaşımında devrimci güçlerin daha sıkı birliğinin çıkarlarına, bu politikayı daha sarsmazca sürdürmeye olan kararlılığımızı vurguluyoruz.

Arap Komünist partilerinin Nisan 1975 toplantısı, savaşımımıza hatırı - sayılır bir katkı yaptı. Arap ulusal - kurtuluş hareketinin, şimdiki durumunu tahlil ederek, görevlerini belirledi. Arap ulusal - kurtuluş hareketinde, onun önündeki görevlerin yerine getirilmesinde Komünist ve İşçi Partilerinin rolünün güçlenmesinin sürmesi özel bir önem taşımaktadır. Bu rol bir yanda ilerici yurtsever güçlerle, öte yandan emperyalizm, siyonizm ve gerici güçler arasında cepheleşmenin daha bir kızıştığı koşullar

* Barış ve Sosyalizm Sorunları Dergisi - çn.

altında, belirgin bir şekilde büyümektedir. Bu durum, Arap Komünist Partileri'nden daha sağlam bir dayanışma ve birliktelik; ideolojik, örgütsel ve politik bağımsızlıkların korunmasını, ilkeli birliklerinin pekiştirilmesini, tarihlerinin ve miraslarının savunulmasını beklemektedir. Ayrıca bütün bozguncu, sekter ve bölücü eylem ve akımlara karşı kararlı, ardıcıl bir savaşım gerekmektedir.

Arap Komünist partileri arasında daha sıkı işbirliği ve koordinasyon, daha yaygın deney değiş - tokuşu, Arap ulusal - kurtuluş hareketinin önüne çıkan sorunlara doğru yanıtlar bulmaya ve ülkemizin karşılaştığı ekonomik ve toplumsal sorunları çözümlenmeye yardımcı olur. Bu, Arap dünyasının ilerici ve devrimci güçlerinin daha sağlam birliğine, sosyalizm güçlerinin yönetimindeki dünya devrimci hareketinin müfrezeleriyle aralarındaki ittifakın daha da güçlenmesine, ve emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı savaşıma katkıda bulunur.

Arap - Sovyet ittifakı, bölgemize yönelik emperyalist ve gerici entrika ve tertiplerin baş hedefi olmayı sürdürüyor, çünkü bu ittifak Arap ulusal - kurtuluş hareketinin, ilerici Arap rejimlerinin gücünün bir güvencesi, aynı zamanda İsrail saldırısına ve emperyalist manevralara karşı savaşımın ana desteğidir. Arap ülkelerindeki ilerici güçler ve halk, Sovyetler Birliği ile sağlam ve kalıcı bir ittifakın başta gelen yurtsever ve ulusal bir görev olduğunu her zamankinden çok daha açıkça kavıyorlar. Bir yanda yurtseverlik ve milliyetçilik ile öte yanda uluslararası dayanışma arasında çelişkiler icat - etme gayetlerini güçlüce püskürtüyorlar. Onlar aynı zamanda, Sovyetler Birliği ve dünya sosyalist topluluğu ile ittifaktan ayrılmanın sonucunda, ulusal çıkarların uğriyabileceği zararın ağırlığının da bilincindedirler.

Arap - Sovyet savaşkan dayanışması, gücünü emperyalizme, siyonizme ve gericiliğe karşı utkan kurtuluş savaşımının gereklerinden alır. Yanısıra gücünü, nesnel bir etkenden, sosyalizm güçleri ile ulusal - kurtuluş hareketi arasındaki organik bağın somut bir biçimi oluşundan, dünya devrimci hareketinin bütün kollarının emperyalizme karşı birleşik savaşımının çıkarlarından kaynaklanmakta oluşundan alır. Bu yurtsever ve ulusal sorumluluk anlayışından ve enternasyonalist dayanışma ilkelerinden hareket eden Partimiz, anti - Sovyetizm'le yorulmak - bilmeksizin savaşıyor, ve Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle sıkı bir stratejik ittifak sağlamak için çalışıyor; bu, Arap halklarının kurtuluş savaşımına uluslararası desteğin dayanağıdır.

Partimiz İkinci Kongresi'nden (1970 - Eylül) bu yana geçen dönem, bu Kongre'nin işlediği bilimsel ölçütleri pekiştirmek ve bu gelişmelerin ışığında Parti'nin politikası ile programında de-

ğişiklikler yapmak için nesnel koşullar yaratmış olan önemli, politik, ekonomik ve toplumsal gelişmelere, büyük başarılarla tanık olmuştur.

Kongre, devrimci yurtsever hareketin şu andaki aşamasında Parti politikasını saptamış; ve politik egemenliği güçlendirme, ekonomik bağımsızlığı kazanma, sosyo - ekonomik değişimleri gerçekleştirme, halka daha çok demokratik özgürlük getirme, bir yurtsever cephe ve koalisyon hükümeti oluşturma, Kürt sorununu 1970 Mart Manifestosu uyarınca barışçı, demokratik yoldan çözüme kavuşturma ve halkın yakıcı istemlerini karşılama uğrunda ilerki savaşımın hedeflerini belirlemiştir.

Kongre, Baas Parti'sinin 1968 Temmuz'unda iktidara geçişinden buyana elde ettiklerini olumlu değerlendirdi. Kongre, yukarıda belirtilen görevlerin, çeşitli katmanların ve bütün ilerici yurtsever örgütlerin çabalarını bir birleşik yurtsever cephe doğrultusunda seferber ederek, yerine getirebileceği görüşünü bildirdi.

Kongre, belgelerinde, «yurtsever işbirliği ve Birleşik Cephe politikasının, biz komünistler için, geçici bir taktik, propaganda ve manevra amaçlarıyla, geçici kazançlar uğruna başvurduğumuz bir taktik değil», ama sağlam ilkel bir eylem hattı olduğunu vurguladı.

İkinci Kongre'nin toplandığı koşullar karşısında bu görevi başarmanın pekçok güçlüklerle dolu olduğundan hiç kuşku etmedik. Merkez Komitesi'nin politik raporunda, bu noktaya işaret edilmiştir: «Yurtsever cephenin kurulması, temelde, bunun güçlendirilmesinde dirimsel çıkarı bulunan halkın sabırlı, ardıcıl savaşımının sonucudur.» Partimiz, bu görevin üstesinden gelecek, bir yurtsever cephe kurmak üzere (bu konudaki - çn.) görüşlerini Arap Baas Sosyalist Partisi'nin görüşlerine yakınlaştırmaya özel önem vermiştir. Merkez Komitesi, İkinci Kongre'ce saptanan direktifler temelinde, zamanında karşılaştığı hatırı - sayılır güçlüklerle karşın, Parti'nin olanca enerjisini bu önemli görevin yerine getirilmesi için seferber etmeye çalışmıştır. Parti, bu güçlüklerin üstesinden gelmeyi Baas'la ittifakın başlangıcı sayıyordu.

İki Parti önderlerinin Ulusal Eylem Tüzüğünü ve İlerici Yurtsever Cephe içerisinde işbirliği ilkelerine ilişkin sözleşme'yi imzaladıkları günden bu yana, Komünist Parti, yurtsever güçlerin büyük bir başarısı ve Irak'ın demokrasi ve toplumsal ilerleme yolunda gelişmesinin önemli bir güvencesi saydığı Cephe karşısındaki ilkel konumunu vurgulamıştır. Bu değerlendirmeler, 27 Temmuz 1973 tarihli olağanüstü toplantısında Merkez Komitesi'nin kararlarında, daha sonraki Merkez Komite Plenumları

nın kararlarında ve Partimiz'in günlük etkinliğinde ileri götürülmüştür. Kararlarda şu belirtilmiştir: «ülkemizin geleceği, ilerici yurtsever ve ulusal parti ve güçlerin ittifakıyla, bu ittifakın pekiştirilip geliştirilmesiyle» sıkı - sıkıya bağlıdır; ve «Irak Komünistleri, Baas Partisi'yle ilişkilerini geliştirme olanaklarını, şimdiki ittifakın sınırlarıyla ve her ne kadar büyük de olsa, Ulusal Eylem Tüzüğü'nün görevlerinin yerine getirilmesiyle sınırlı görmemektedirler. Komünistler inanıyorlar ki, bu ilişkiler gelişip derinleşebilir ve Baasçılarla Komünistleri, yani İlerici Ulusal Yurtsever Cephe içerisinde bağlaşan iki partimizi birleşik sosyalizmin inşası yoluna yöneltebilir.»

Partimiz, değerlendirmesinde, halkımızın devrimci hareketinin nesnel koşullarını ve onu bekleyen görevleri, ilerici programını uygulamaya geçirmek için bütün olanaklara sahip bulunan Cephe'nin niteliğini hesaba katmıştır.

Cephe'nin en önde gelen başarılarından biri de, Kürdistan'ın özerkliği Yasası ve bu yöredeki gerici, sağcı başkaldırının bastırılmasıdır. Cephe, bir sürü yığınsal seminerler ve benzeri etkinlikler düzenledi ve Arap ve uluslararası ilerici güçlerle bağlarını perçinledi.

Cephe'nin eyleminin daha da güçlenmesi ve politik iktidar alanında yurtsever ittifakın sağlamlaşması şunları gerektirmektedir :

a) Cephe'de birleşmiş tüm yurtsever güçlerin ortak programı olması gereken Ulusal Eylem Tüzüğü temelinde, yığın ve Parti eğitiminin sürmesi; Yüksek Komite, onun sekreterliği ve vilayet komitelerinin gözetimi altında, bu gibi programları hazırlamak, alınan kararları uygulamak ve Ulusal Eylem Tüzüğü'nün gereklerini yaşama geçirmek üzere, Cephe uzmanlık komiteleri oluşturulması;

b) Eylem Tüzüğü'nün, hükümet organları üzerinde halk denetimi, ekonomik toplumsal ve kültürel gelişme programlarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesine halkın etkinlikle katılması ve Cephe'ye bağlı partiler arasında bir güven ve yoldaşça dayanışma havası yaratılması gibi öngörülerini Cephe'nin gerçekleştirebilmesi amacıyla, ülkenin politik yaşamında ve kurumlarında Cephe'nin rolünün büyümesi;

c) Cephe'nin, halkımızın bütün ilerici güçlerini bünyesinde toparlayan, ve halkın geniş seferberliğini sağlamak üzere tüm ülke çapında çeşitli kollar yayan, geniş ve etkin bir yığın örgütüne dönüştürülmesi;

d) Başta Sendika Federasyonu, köylü kooperatifleri, kadın, öğrenci ve diğer gençlik örgütleri olmak üzere, bütün yığın örgütleri tarafından bir Cephe ittifakı formülünün benimsenmesi. Bu,

Cephe Tüzüğü'nün yaşama geçirilmesinde ve kararların uygulanmasında başlıca yeri tutan bu örgütlerin yığinsal karakteri gözönünde tutularak gerçekleştirilmelidir;

e) Bütün yurttaşlar için fırsat eşitliği ilkesi, ve bütün Cephe partilerinden bilim, yöntem ve öğretim personelinin ve bütün yurtseverlerin ayırım yapılmaksızın, devlet organlarında, bürolarında ve kurumlarında çalıştırılması; Ulusal Eylem Tüzüğü'ne ve ilerici yoluna bağlılık ve etkinlik, bu insanların enerjileri ve yeteneklerinden yararlanmada ölçüt alınmalıdır;

f) Ulusal Eylem Tüzüğü'nün amaçlarını ve yurtsever ittifak ruhunu popüler bir duruma getirmek için, Cephe'de toplaşan partilerin savaştan kardeşliğini ve yurtsever birliğini güçlendirmek için, ve ulusal safları bölmeye, Cephe güçleri arasına uyumsuzluk saçarak hassas ilişkileri istismar etmeye çabalayan düşmanın gerici propagandayla savaşmak için, haber iletme alanında ortak bir Cephe politikası;

g) Cephe'nin tüm etkinliği ve Yurtsever İttifak içerisindeki ilişkiler açısından olumsuz çabalar doğurabilecek olduğu için, Partimiz üyelerine ve öteki yurtseverlere karşı, yasalarla, yurttaşlık hak ve özgürlükleriyle çelişen hatalı uygulamalara son verilmesi.

Partimiz, Irak'taki Kürt problemine hep demokrasi probleminin bir parçası gözüyle bakmış; ve bunun barışçı, demokratik bir temel üzerinde, Kürt halkının haklı ulusal özelemleriyle uyum içerisinde çözümlenmesini istemiştir. Kürdistan'ın Irak Cumhuriyeti sınırları dahilinde özerkliğinden, iki halk arasında daha güçlü bir kardeşlikten, ve emperyalizme ve gericiliğe karşı, ilerici ekonomik, kültürel, toplumsal değişimler için savaşında birliklerinden yana çıktık.

Gerici silahlı başkaldırının yenilgisi, Kürt sorununun barışçı ve demokratik bir çözümü için, ve Özerklik Yasası yoluyla, devrimci süreci derinleştirme ve Kürtler'in yaratıcı enerjilerini harekete geçirme yoluyla Kürt halkını kazanmak için daha iyi nesnel koşullar yaratmıştır.

Kürdistan'da özerkliğin uygulanması, ora halkının günümüz ulusal hareketinin koşullarında, büyük önem kazanmaktadır. Irak'ın çağdaş tarihinde ilk kez, Cumhuriyet çerçevesi dahilinde özerk bölgenin sınırları çekilmiştir. Bu bölge kendi öz Yasama Kurulu'na ve Yürütme Kurulu'na sahiptir. Bir deneme olmak bakımından, özerklik henüz başlangıç aşamasındadır. Bütün yurtsever ve ulusal güçler, Araplar ve aynı şekilde Kürtler de, ve bölgedeki kurumlar, özerkliğin geliştirilmesi ve pekiştirilmesi için çabalarını koordine etmelidirler. Bu tür yardımda bulunmak için hatırı - sayılır kolaylıklara [araçlara - çn.] sahip

olan merkezi hükümet organlarının bu çabalara katılması özellikle gereklidir.

Özerkliğin başarısı ve Arap - Kürt kardeşliğinin pekişmesi, ilkin, Kürt halkının ulusal haklarına ne ölçüde sahip olduğuna ve en başta da, 1970 Mart Manifestosu'nda şart - koşulduğu üzere, Özerklik Yasası'nın tüm Kürdistan'da uygulanmasına, nüfusun yerel ulusal yapısının korunmasına ve ulusal duygulara ve kültüre, dile, ilerici Kürt mirasına ve bunun geliştirilmesine saygı gösterilmesine bağlıdır.

Bu politika, ilerici Irak rejimini desteklemesinde Kürt halkını daha sıkı bir birliğe ve Kürtlerin devrimci ilerleyişinin güçlenmesine götürür, Arap ülkelerinde ve tüm dünyada ilerici güçlerin Irak'a daha fazla saygı beslemelerini sağlar. (Kısaltılmıştır - **Information Bulletin**)

**

TUDEH PARTİSİ'NİN DEMOKRATİK PARTİLERE; ÖRGÜTLERE VE DÜNYANIN TANINMIŞ KİŞİLERİNE; İRAN'DA İNSAN HAKLARINI SAVUNMA ÇAĞRISI*

Çeviren : Ercan SAVAŞ

Geçen üç hafta içersinde 28 yurtsever, SAVAK (Gizli Polis) ajanları tarafından sokak çarpışmalarında öldürülmüş yada idam edilmiştir. İran hapishanelerinde tıkkı bulunanların durumu çok daha kötüleşmiştir. Şah'ın baskı yöntemleri; rahatlıkla, Hitler faşizminin, Güney Vietnam'da Thieu rejiminin ve Şili'de Pinochet haydutlarının kullandıkları yöntemlerle kıyaslanabilir. Bunlar arasında hapsedilme, kaçırılma, masum yurttaşların askeri mahkeme-de yargılanması, işkence, şiddet ve öldürme yöntemlerini sıralayabiliriz. Bu insanlık dışı mezalimden SAVAK gizli servisi sorumludur. Bu gaddarlıkları protesto etme cesaretini gösteren her kişi SAVAK tarafından koğuşturmaya uğramaktadır.

Bugün, bütün sınıf ve katmanları temsil eden onbinlerce İranlı, farklı inançlardan kimseler, rejimin cellatlarının ellerine terk edilmiş bir halde, SAVAK zindanlarında çürüyüp - gitmekte ve üzerlerinde dehşetli bir ölüm tehlikesi dolaşmaktadır.

(*) Bu yazı, **INFORMATION BULLETIN**'in 12/1976 sayısından çevrilmiştir.

Rejimin kurbanı olanlar yalnızca muhalifler değildir. Mesleki yada ekonomik çıkarlarını savunan tek tek kişiler ve guruplar da aynı şekilde koğuşturulmaktadır. Fiatların yükselmesini protesto eden ve çalışma ve toplumsal güvenlik yasalarının gözetilmesini isteyen İranlı işçiler, SAVAK ajanları ve polis tarafından dövülmekte, işkenceden geçirilmekte ve öldürülmektedir. Protesto etme cesaretini gösterenlerin çoğu hapishanelerde.

Politik mahkumların yüzde 90'ından fazlası ya yargılanmamıştır yada cezalarını tamamlamalı çok olmuştur. Fakat Şah, bu faşist diktatör, onların hapiste tutulmalarını buyurmuştur. Bunlara, ya radyo ve televizyonda politik görüşlerini yadsıma ve SAVAK'la anlaşmalarını bildirme, yahut da gizli servisin faşist cellatları elinden dehşetli bir ölüm bekleme seçenekleri arasında bir seçme hakkı tanınmaktadır. Şah, görüşmelerinde pek açık sözlüdür ve böyle canavarca bir durumun varolduğunu doğrulamaktadır. Ve İran Ordusu'nun Savcı-General'i şöyle demektedir : «Genç ve sağlıklı mahpuslar, yaşlanıp işe-yaramaz hastalar haline gelinceye dek tutulmalıdırlar, diğerleri ise ölüncüye dek tutulmalıdırlar. hapisteler».

Onyıllardır hapishanede bulunan ve yaşlı hastalar olup çıkmış İranlı yurtseverler vardır. Partimiz'in Merkez Komite Üyesi Ali Hawari, Safar Gahramani, Abbas Hajari, Taghi Kei-Maneş, Muhammed Amui ve Reza Şalturki bunlar arasındadır. Bu yürekli özgürlük savaşçıları, yıllardır rejimin gaddarlıklarına uğramışlar, bir hapishaneden bir diğerine taşınıp durmuşlardır. Saber Muhammed-Zade ve Asaf Razm-Dideh yoldaşların iki-üç yıl önce salıverilmeleri gerekirdi. Ne varki, belirsiz bir süre için hapsedilmişlerdir.

Yalnızca Partimiz üyeleri değil, bütün İranlı yurtseverler rejimin koğuşturması altındadır. Örneğin, ceza-sürelerini çoktan tamamlamış olmalarına karşın, hâlâ hapiste bulunan yurtseverler şunlardır: An Zarghani, Jafari, Gudarzi, Scarifi, Feridun Pakzad ve Murtazai-Far.

Tüm politik mahkum gurupları da SAVAK tarafından soğukkanlılıkla yok edilmişlerdir ve akrabalarına hiçbir zaman cesetleri verilmemiştir. Sözümona kaçmaya çalıştıkları sırada dokuz mahpus öldürüldü geçen Mart. Bunlar, Bijan Jazani, Mashuf Kalantari, Abbas Suraki, Assan Zarifi, Aziz Sarmadi, Mustafa Jawan-Hoşdel, Ahmed Jalil-Afşar, Muhammed Çobanzâde ve Kazım Zolanvar'dır.

İşte, rejim muhaliflerini böyle tasfiye etmek ve işyerlerinde, üniversitelerde, din kurumlarında ve sokaklarda tutukladığı yeni kurbanlara zindanlarda yer açmak istiyor.

Son aylarda İran, üniversite, okul ve din merkezleri, yığınlar-

ca insanın öldürüldüğü, yüzlercesinin ise yaralandığı ve tutuklandığı kanlı olaylara sahne olmuştur.

İran'ı ziyaret eden Uluslararası Demokratik Hukukçular Kurumu, Uluslararası Af ve İnsan Hakları Komisyonu temsilcileri ve hukukçular, burada bir zorbalık rejimin hüküm sürdüğü ve temel insan haklarının çiğnendiği konusunda oybirliği içersindedirler.

Tudeh-Partisi Merkez Komitesi, Şah rejimince işlenen cinayetleri utançla damgalar ve bütün demokratik partileri, örgütleri, halk adamlarını, Birleşmiş Milletleri ve Genel Sekreteri Dr. Kurt Waldheim'ı; İran'daki politik mahkumların salıverilmesini ve terörün sona erdirilmesini istemeye çağırır.

Politik mahpuslar, salt özgürlük aşığı oldukları ve demokrasi ve adalet uğruna savaştıkları için zindanlarda çürütülüyorlar.

Tudeh-Partisi Merkez Komitesi; ayrıca, politik veya ideolojik görüşlerine bakmaksızın, ülkenin muhalif güçlerini Şah rejimine karşı bir birleşik cephe oluşturmaya ve zindanlarda çürümekte olan erkek ve kız kardeşlerinin kurtulması için çalışmaya çağırır.

Nisan 1976

**İRAN TUDEH PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ**

TÜSTAV

Çeviriler

berlin konferansı'nın uluslararası önemi *

Boris PONOMARYOV

**SBKP Merkez Komitesi Polit-büro aday üyesi,
SBKP Merkez Komitesi Sekreteri**

Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı, Avrupa ve uluslararası komünist hareketi tarihinin önemli dönüm noktalarından biri oldu. Konferans'ın kapanışından sonra Yoldaş L. İ. Brejnev, konferansa katılanların «barış, güvenlik, işbirliği ve toplumsal ilerleme Avrupası'na doğru yürüyüşte iyi bir yol çizdiklerini» vurguladı.

Konferans, komünistlerin, işçi sınıfının ve geniş yığınların temel çıkarları için verilen savaşımındaki öncü rolünü bir kez daha ortaya koyarak, Komünist ve İşçi Partileri'nin toparlanmasına yardımcı oldu ve günümüzün en etkin gücü olarak prestijlerini artırdı. Konferans'ta yapılan değerlendirmeler ve varılan sonuçlar, emperyalizme karşı, barış ve sosyalizm savaşında itici bir etmen oldu.

Konferans, Ekim 1974'te Varşova'da yapılan Danışma Toplantısı ile Aralık 1974'te Budapeşte'de yapılan Hazırlık Toplantısı'nda saptanmış olan amaçlara ulaşmayı ve görevleri yerine getirmeyi başardı. Konferansın gündemi şöyle kararlaştırılmıştı: Avrupa'da, barış, güvenlik, işbirliği ve toplumsal ilerleme savaşımı. Böylece, daha ta başından, seçim, bu kıtadaki olayların gelişmesinin, komünist, demokratik ve savaşa karşı hareketin dikkatinin odağına yerleştirdiği temaya yapılmıştı.

SBKP delegasyonunun Danışma Toplantısı'nda da vurguladığı gibi, nihai belgenin yazılması da dahil, Konferans'ın bütün hazırlıkları, Komünistlerin görüşlerini ve barış ve toplumsal ilerleme yolunda kitle eylemlerini daha ileri boyutlara ulaştırmada Avrupa halklarının karşılaştıkları sorunlara Marksist - Leninist yaklaşımlarını açıkça sergileyebilecekleri biçimde yapılmıştı.

(*) Noscov News, SUPPLEMENT to issue No. 34 (2710), 1976

Budapeşte'deki Hazırlık Toplantısı'nda, nihaî belgede yer alacak ana konular ve bunları ayrıntılandırma yöntemi üzerinde anlaşmaya varılmıştı. O zaman SBKP ve diğer kardeş Partiler, belgenin ekseninin, Avrupa'nın bugünkü durumunun ortaklaşa analizi-ne dayanan bir ortak eylem programı olması gerektiği kabulünden yola çıkmışlardı.

Berlin Konferansı'nın sonuçları, Avrupa'nın sosyalist ve kapitalist ülkelerindeki toplam 29 milyon komünistin üye olduğu 29 kardeş Parti'nin, kendilerine özgü çalışma koşullarına ve gündemlerindeki özgül görevlerine rağmen, ortaklaşa olarak, Konferans gündemine koydukları sorunlarda ortak tavır içinde olduklarını gösteriyor.

I.

Komünistler, Marx, Engels ve Lenin'in öğretilerine dayanarak, en acil sorunlara belirgin teorik ve pratik cevaplar verdiler ve onlara işçi sınıfının, geniş halk yığınlarının toplumsal ve ulusal çıkarlarına, barışın çıkarlarına uygun çözümler önerdiler.

Konferans'a katılanlar, barışın korunması ve sağlamlaştırılması yolunda bugün için başta yapılması gereken şeyin, özellikle askersel alanda **yumuşamanın yaşama geçirilmesi** olduğunda görüş birliğine vardılar.

Konferans'ın ortaya koyduğu ve gerçekleştirmeleri için Avrupa halklarına çağrı yaptığı eylem programı son derece önemlidir. Uluslararası komünist hareketin daha önceki belgelerinde, barışı güçlendirmede ne gibi araçlar kullanılacağı, silahlanma yarışının nasıl durdurulacağı, savaş tehlikesine karşı savaşmak ve işçi sınıfının tüm çalışanların çıkarlarını korumak için ne yapmak gerektiği gibi konularda hiçbir zaman böylesine ayrıntılı öneriler yer almamıştır. Program, bir nükleer savaşı önlemeye özel ağırlık vererek, bütün bu dirimsel sorunların önemli yönlerini somut amaçlar doğrultusunda ele alıyor. Konferans belgesinde «yol açılması insanlığa karşı işlenen en büyük suç olacak olan nükleer savaş tehlikesini ortadan kaldırmak ivedilikle gereklidir» denmektedir.

Bu açık seçik ve bütünleşik programın önemli bir yanı da, onun sosyalist ve kapitalist ülkelerin Komünist Partileri'nce ortaklaşa öne sürülmüş olması, yani, sosyalist devletlerin yeni bir toplum kurmakta olan halklarının engin barış arzusundan kaynaklanan başlıca dış politika ilkeleri ile Batı Avrupa çalışan insanların demokratik dış politika istemlerinin, dirimsel maddi gereksinimler ve demokratik ve toplumsal haklar için verdikleri savaşımı sıkı sıkıya bağlı istemlerinin birleştirilmiş olmasıdır. Berlin'de, Avrupa'nın sosyalist ve kapitalist ülkelerinin Komünist Partileri bu konularda

ortaklaşa davrandıklarını göstermişlerdir. Bu da burjuva propaganda spekülasyonuna indirilen diğer bir darbe olmuştur.

Berlin konferansı, Helsinki'de yapılan Tüm - Avrupa Konferansı'nda kabul edilen görüşlerin ve varılan sonuçların uygulanmasına komünistlerin çok büyük bir önem verdiğini gösterdi. Komünistlere göre, bu uygulama barış için önemli ve uzun süreli bir etimendir. Berlin toplantısının ana belgesi, Komünistlerin, Helsinki'de kabul edilen şeylerin uluslararası ilişkilerde sağlam bir temel olmasını ve Sonuç Belgesi'ni imzalayanların bunlara titizlikle uymalarını sağlama yolunda bütün güç ve çabalarını ortaya koymaya hazır ve buna hep birlikte istekli olduklarını yansıtıyor. Bir komünist forumunda bu tür bir devletlerarası konferansın neticelerinin desteklenmesi yeni bir olgudur. Dünya olaylarında Komünist Partileri'nin artan rolü, uluslararası sorunların çözümünde halkların ve emekçi yığınların etkinliğinin artmasının bir göstergesidir.

Konferans, uluslararası durumdaki olumlu değişmelerin, en başta, Avrupa'da ve diğer yerlerdeki geniş çaplı ilerici sosyo-ekonomik gelişmeler ve güçler dengesinin barış, demokrasi, ulusal kurtuluş, bağımsızlık ve sosyalizm yönünde değişmesi ile mümkün olduğuna ve bunun sonucunda emperyalist mevzilerin gerilediğine işaret etti.

Avrupa'nın bugünkü görünümünü ilk ve en çok belirleyen, kararlı adımlarla sosyalizme ve komünizme doğru ilerleyen geniş bir ülkeler topluluğunun varlığıdır. Bu, aynı zamanda, kapitalist ülkelerde çalışan insanların yükselen sınıf savaşımının sonuçları ile demokrasi ve kurtuluş güçlerinin dünya çapında ilerleyişinin de bir yansımasıdır. Avrupa'nın yeni görünümü, işçi sınıfının öncüsü olan Komünist Partileri'nin siyasal yaşamda oynadıkları rolün son yıllarda önemli ölçüde artmasından da ayrılmaz.

Konferans'a katılanlar ayrıca, dünya barışının henüz garanti- lenmiş olmaktan uzak olduğunu, yumuşamanın yerleşmemiş olduğunu ve sürekli güvenliğe giden yolda hâlâ çeşitli engeller bulunduğunu vurgulamışlardır. Helsinki Konferansı'ndan sonra geçen bir yıl bunun kanıtıdır. Berlin Konferansı'na katılanlar devletlerarası ilişkilerde gerilimlerin ve çatışmaların yeniden ortaya çıkması tehlikesinin kaynaklarına ve suçlanması gereken çevrelere özellikle işaret etmişler ve barışa karşı en büyük tehdit olan emperyalizmin açık seçik bir sınıfsal değerlendirmesini yapmışlardır.

Şimdi yumuşama kök salarken ve onun geri dönülmezliğini sağlama yolunda ön koşulların yaşatılması sürdürülürken, barışın düşmanları bir karşı saldırının hazırlığı içindedirler. Soğuk savaşın şampiyonları inanılmaz bir utanmazlıkla, yumuşamaya son verme çabalarından söz ediyorlar, silahlanma yarışının sözcülüğünü yapıyorlar ve ateşle oynama politikasını yeniden öne sürmekten yana çıkıyorlar. Uluslararası ilişkilerdeki iyileşmeye düşmanlıklarını giz-

lemeyenlerin korosu içinde egemen sınıfın daha ılımlı kanadının seslerini de işitmiyor değil. Bu kanadın sözcülerinin hesabı, yumuşamayı, sosyalist dünyayı bir kenara itmek ve böylece kurtuluş hareketlerini zayıflatmak için kullanmaktır. Şimdi bu hesapları boşa çıkarılınca, yumuşamadan «umduklarını bulamadıklarını» söylüyorlar.

Yumuşamanın gelişmesinden yana olan birtakım gerçekçi düşünceli çevreler bile zaman zaman, kısa süreli mülâhazalara kapılarak, barış içinde bir arada yaşama ve karşılıklı yarara dayanan işbirliği politikasına ters adımlar atabiliyorlar.

Yumuşamanın düşmanlarının açıkça muhalefetten kaçınarak yaptıkları faaliyetler yalnızca ilerleme yoluna ciddi bir engel oluşturmakla kalmayıp gerici eğilime yardımcı olabiliyor.

Kuşkusuz, yumuşamayı ve halkların güvenliğini geliştirme yolundaki asıl engel emperyalizmin körüklediği hızlanan silâhlanma yarışıdır. Bu yarış günümüzde korkunç boyutlara ulaşıyor.

İşte birkaç veri: Son beş yıl içinde NATO üyesi Avrupa ülkeleri askersel harcamalarını iki kattan fazla artırdılar. 1975 yılında Avrupa Grubu denen on ülkenin askersel harcamaları bir önceki yıla göre 5.5 milyar dolar arttı. Toplam olarak, 1974'te 132 milyar dolar olan NATO harcamaları, 1975'te 149 milyar dolara yükseldi. ABD Kongresi, 1976—77 malî yılı için askersel bütçesini şimdiye kadarki en yüksek değerine, 112 milyar dolara yükseltti.

Berlin Konferansı'nın hemen öncesinde, başlıca emperyalist güçlerin önderlerinin Porto-Rico'da toplanmaları dünya kamuoyunun gözlerinden kaçmadı. Bu toplantıda kapitalist dünyanın karşı karşıya bulunduğu keskin ekonomik çelişkilerin üstesinden gelmek için ortaklaşa eylemleri tartışıldı ve burjuva toplumunun içinde bulunduğu bunalımdan kurtulmanın yolları araştırıldı. Şimdi açıkça ortaya çıktı ki, toplantıda bu sorunlara çözüm getirilemedi; ancak emekçi yığınlar ve bağımsızlığını yeni kazanmış devletler üzerinde baskının daha da artırılması önerildi ve sosyalist ülkelerle olan ekonomik ilişkilerde daha sert davranılması istendi.

Daha sonra, Porto Riko'da bütün dünyanın büyük bir infialle karşıladığı şu kararın da alındığı ortaya çıktı: Konferansa katılanlar, İtalya'da işlerine gelmeyen, yani Komünistlerin de katıldığı bir hükümet kurulduğu takdirde, bu ülkeyi her türlü krediden yoksun bırakacaklardı. Bu karar, emperyalistlerin başkalarının iç işlerine karışması ve günümüz uluslararası ilişkilerinin en temel ilkelerini ayaklar altına almasından başka bir şey değildir.

Son zamanlarda NATO ülkelerinin yüksek düzeyde temsilcilerinin toplantıları da birbirini izledi. Örnekse, Haziran 1976'da NATO Nükleer Planlama Grubu, nükleer güçlerin çağılaştırılması yöntemlerini ele aldı. Batı haber ajanslarının bildirdiğine göre, NPG toplantılarının ana konusu, «Sovyetler Birliği ve onun Varşova

Paktı mütteliklerine karşı bir nükleer savaşın nasıl yapılacağına ayrıntılı bir biçimde planlanması» idi. Savunma Bakanları, «belirli hedeflere ne büyüklükte nükleer silahın kullanılacağını» tartıştılar. Belçika, Fransa, Batı Almanya, İtalya, Hollanda, Lüksemburg ve İngiltere'nin üye olduğu Batı Avrupa Birliği toplantısında, NATO'ya çağrılar yapıldı. Fransa ve Batı Almanya'ya silahlı kuvvetlerini daha da artırmaları tavsiye edildi.

Avrupa halklarını sarsan en acil toplumsal ve siyasal sorunlara emperyalist çevrelerin cevapları işte bunlardı.

Çok açıktır ki, Atlantik politikacılarının bu faaliyetleri Helsinki'de yapılan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nda kabul edilen şeylerle taban tabana zıttır. Yine açıktır ki, militarist çevreler dünyayı Konferans'ta kabul edilen hedeflerin tersi bir yöne itmeye çalışmaktadırlar. Tecrübe, birbiri ardısıra, NATO'nun siyasal yumuşamayı durdurmada ve askersel yumuşamaya karşı belli başlı bir araç olarak kullanıldığını doğrulamaktadır. Kapitalist ülkelerde NATO aynı zamanda, demokratik değişmelere set çekmeye çalışan en gerici, tutucu ve militarist çevrelerin baş dayanağıdır. Bu örgüt, baştan beri, hayali «Sovyet tehdidi»ne karşı bir savunma aracı olmaktan çok, soğuk savaşın ürünü ve yürütücüsü olmuştur ve bugün de öyledir.

Berlin Konferansı'nda, halklara, bu tartışma götürmez gerçeği, onları uyanık olmaya çağıran gerçeği en iyi anlatanlar komünistler oldu. Onlar, militarizmin bayraktarlarının şişkin askersel bütçeleri daha da şişirmede ve ortalığa düşmanlık tohumları saçmada kullandıkları anti-Sovyetizm uydurmalarının ne denli yalan olduklarını sergilediler.

Orta Avrupa'da silahlı kuvvetleri ve silahlanmayı azaltmak, askersel bütçeleri karşılıklı indirmek için yorulmazcasına çalışanların, başta Sovyetler Birliği ve sosyalist toplumun öteki ülkeleri olduğu su götürmez bir gerçek olmuştur. Uluslararası ilişkilerde silaha başvurmamayı öngören evrensel bir antlaşma imzalanmasını ve yığınsal yoketme silahlarının ve bu tür silah sistemlerinin geliştirilmesinin kesinlikle yasaklanmasını öneren Sovyetler Birliği'dir. Nükleer silah denemeleri yapmayı tümüyle ve kesinlikle yasaklayan bir antlaşma imzalanmasını öneren Sovyetler Birliği'dir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Trident denizaltıları, stratejik B. 1 bombardıman uçakları gibi yoketme silahlarının ve Sovyetler Birliği'nde bunlara benzeyen sistemlerin geliştirilmesinin karşılıklı olarak azaltılmasını, ayrıca Akdeniz'in nükleer silah taşıyan savaş gemisi denizaltılardan arındırılmasını öngören bir antlaşma yapmayı ABD'ye öneren de yine Sovyetler Birliği'dir.

Bütün bu öneriler, saldırgan militarist güçlerin Batılı hükümetlere yaptıkları baskılar yüzünden geri çevrilmiştir. Bu durum yalnızca halkların barış ve güvenlik içinde yaşamalarına karşı olan-

ların işine yarar, çünkü, silahlanma yarışını sınırlamayı amaçlayan anlaşmaların yaşama geçirilmesi, silahsızlanmanın hızlandırılması ve böylelikle uluslararası yumuşamanın ilerletilmesi süreci yavaşlamış bulunmaktadır.

NATO başlarının ve onların ardındakilerin tersine, Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Berlin Konferansı'nda, barışın bayrağını, yeni bir dünya savaşı hazırlıklarına, şantaj ve silahlanma yarışı politikasına karşı savaşımın bayrağını yükselttiler. Halkların barış ve güvenliğinin, toplumsal ilerlemenin savunucusu olan en ilerici ve tutarlı siyasal güç olduklarını ortaya koydular.

SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. İ. Brejnev'in konuşması, bugünkü Avrupa'nın ve dünya politikasının sorunlarına tutarlı Marksçı - Leninci yaklaşımın canlı bir örneğidir.

Komünistler forumunda yapılan bu konuşmanın, Sovyetler Birliği'nin, yumuşamanın ve silahlanma yarışına karşı devletler arasında eşitliğe ve karşılıklı yarar ilişkilerine dayanan işbirliğinin geliştirilmesi savaşımının sorunlarına ilişkin görüşlerini ve resmî önerilerini bir kez daha dile getirmiş olması gerçeği, Batılı hükümetleri, parlamento çevrelerini, önde gelen yayın organlarını ve kamuoyunu büyük ölçüde etkilemiştir. Londra'nın **Times** gazetesi bile, L. İ. Brejnev'in konuşmasının «barış, silahlanmanın denetimi ve askersel blokların dağıtılması yolunda» içten bir isteğin ifadesi olduğunu kabul etmek zorunda kaldı.

Sovyet dış politikasının haklılığının ve kararlılığının böylece bir kez daha ve inandırıcı bir biçimde kanıtlanmış olması, Batı'da soğuk savaşa geri dönülmesini savunanlara karşı olan ve uluslararası yumuşamanın geliştirilip ilerletilmesinden yana tavır koyan çevreler için sağlam bir destek oluşturmuştur.

Helsinki belgelerinin çeşitli bölümlerinin isteğe bağlı olarak uygulanması çabalarına karşı, Berlin Konferansı'na katılanlar şu tavrı aldılar: «Helsinki'de varılan anlaşmaların etkinliği, belirleyici ölçüde, katılan bütün devletlerin kabul ettikleri on ilkeyi ne denli sıkı sıkıya ve tutarlı bir biçimde gözettiklerine ve bölünmez bir bütün oluşturan Sonuç Belgesinin tüm gereklerini yerine getirmelerine bağlıdır». Konferans'a katılanlar ayrıca, ekonomik gelişmede, çevre korunmasında, kültürel değerlerin geniş çapta ve serbestçe dolaşımında tüm Avrupa devletleri temelinde işbirliğini artırma çağrısında bulunmuşlardır. Berlin Konferansı belgesinde, karşılıklı yarara dayanan böylesi bir işbirliği için kapsamlı bir program yer almıştır.

Avrupa komünist hareketinin bir belgesi, ilk kez bu denli geniş çapta, gelişmekte olan ülkelerdeki ilerici ve demokratik güçlerle işbirliği sorununu ele alıyor ve Avrupa'nın sorunlarının çözümü ile dünyanın diğer yerlerinde barış ve güvenliği güçlendirmede ve sö-

mürgeciliğe, yeni sömürgeciliğe karşı verilen savaşında karşılaşılan sorunlar arasındaki yakın ilişkiye işaret ediyor.

Avrupa Komünistleri (bu toplantıda) bloklar - dışı ülkeler hareketinin uluslararası siyasete katkısını saptadı ve onun anti - emperyalist özünü vurguladı. Bu öz, hareketin gücünü ve saygınlığını artırıyor, genç devletlerin adalet ve eşitlik temeline dayalı çıkarlarının korunmasını sağlıyor. Konferans böylelikle, anti - emperyalist savaşçıların saflarına sokuşturulmaya çabalanan «Kuzey» ve «Güney» halklarını karşı karşıya getirme planına ve «Avrupa'ya bağlılık» ve «Batı Avrupa'cılık» politikasına ve ideolojisine sert bir darbe indiriyordu.

Berlin belgesinin tüm içeriği geleceğe yöneliktir. Bugün için sorun, 1960'larda olduğu gibi sadece İkinci Dünya Savaşı dosyasını kapatmak sorunu değildir. Şimdiki görev, Avrupa'yı askersel yumuşamanın yaşama geçirilmesinin gerçek bir örneği ve sürekli barışın bir merkezi haline getirmek amacıyla elle tutulur ilerlemeler sağlamaktır.

Bu görev, kıtadaki toplumsal ilerlemenin ivedi gereksinmelerini yansıttığı ve halkların dırimsel çıkarlarına cevap verdiği için, gerçekçidir de. Gerçekçidir, çünkü toplumsal güçler onun başarıya ulaştırılmasına çalışmaktadır.

Rahatça söylenebilir ki, Avrupa, emperyalist - militarist çevrelerin karşısına dikilen böylesine büyük ve etkili güçlerle ilk kez karşılaşmaktadır. Bu durum Birinci Dünya Savaşı öncesinden ve Sovyetler Birliği'nin tek sosyalist ülke olarak İtalyan ve Alman faşistlerinin ve bunların müttefiklerinin karşısına dikildiği İkinci Dünya Savaşı öncesinden de farklıdır. Bugün Avrupa'da güçlü bir sosyalist ülkeler topluluğu vardır ve bu topluluğun oynayacağı rol sonuç belgesinde kapsamlı bir biçimde ve vurgulanarak belirtilmiştir. Kapitalist Avrupa'da işçi sınıfının, emekçi yığınların gücü önemli ölçüde artmıştır. Batı Avrupa Komünist Partilerinin artan saygınlığı ve rolü, yığınları militarist tehlikeye karşı savaşıma yöneltmekte onlara elle tutulur yeni olanaklar yaratıyor.

Tümüyle alırsak, bugün dünyamızın barıştan yana güçleri çok çeşitli ve geniş bir alanı kapsamaktadır ve gücü her zamankinden fazladır. Bunlar elbirliğiyle günümüz Avrupası'nın karşı karşıya bulunduğu sorunları başarıyla çözebilecek durumdadırlar.

II.

Berlin Konferansı, barış için savaşımın sorunlarını, doğru-
dan doğruya toplumsal ilerleme savaşımı ile ilişkili olarak ele almıştır. Her ne kadar, görüşmeler uluslararası konularda daha çok yoğunlaşmış ise de, Konferans'a katılanlar kendi ülkelerindeki de-

mokrazi ve sosyalizm savaşıunun dirimsel görevlerini ikinci plana itmediler, kuşkusuz itemezlerdi de.

Yumuşama ile toplumsal ilerleme arasındaki ilişki sorunu, devrim ile barış arasındaki ilişki temel sorununun bir bölümüdür. Bu sorun, ilkesel olarak, yıllar önce V.İ. Lenin tarafından çözümlenmişti. Günümüz koşullarında, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin bu konudaki tutumu 25. Parti Kongresi'nde açık açık ortaya konmuştur. L. İ. Brejnev konuşmasında «yumuşama, sınıf savaşımının yasalarını, en küçük ölçüde bile, ortadan kaldıramaz, ve değiştiremez» diyor ve şöyle sürdürüyordu: «Hiç kimse, yumuşama nedeniyle Komünistlerin kapitalist sömürüyle uzlaşır hale geleceklerini yada tekelcilerin devrimin izleyicileri olacağını unımmamalıdır. Öte yandan başka devletlerin iç işlerine karışmama ve onların bağımsızlığına ve egemenliğine saygılı olma ilkesine sınıksıkı bağlı olmak yumuşamanın temel koşullarından biridir.»

Kuşku yok ki, dünyanın ve uluslararası ilişkilerin durumunun tek tek ülkelerdeki toplumsal süreçlerin gelişmesini etkilemesi kaçınılmazdır. Aynı biçimde, bu süreçler de uluslararası durumu etkiler. Berlin Konferansının ortak belgesi ve delegasyon başkanlarının yaptıkları konuşmalar Avrupa Komünistlerinin bu konulardaki görüşlerini ortaya koymuştur.

Konferans'ın önemle belirttiğine göre, katılan kardeş Partiler, yumuşamanın ve barış içinde bir arada yaşamının siyasal yada toplumsal bir statüko ile bir ilişkisi bulunmadığı konusunda görüş birliği içindedirler. Örneğin, A. Cunhal yoldaşa göre, emperyalizm ve gerici güçler 25 Nisan 1974 devriminden sonra Portekiz'in iç işlerine karışmalarını haklı göstermek için statüko kavramını kullandılar. Fakat, yeni uluslararası durumda Portekiz devrimci güçleri, ülkenin emperyalizme kesin bağımlılığına son verme, faşizmin yeniden canlanmasını engelleme ve demokratik bir sistemin temellerini güçlendirmek için gerekli koşulları yaratma yolunda başarıya ulaştılar.

Tümüyle bakıldığında, kapitalist dünyada gerçekler sınıf savaşımının yoğunlaştığını gösteriyor. Bunun özel biçimleri ve kendini gösterişi, keskinliği ve yoğunluğu ülkeden ülkeye değişiyor; fakat ana içeriği, işçi sınıfı ve emekçi yığınların, dirimsel çıkarları ve toplumsal hakları için tekelere ve onların hizmetindeki devlete karşı verdikleri savaşımdır.

Bu cümleden olarak, Konferans, kapitalist ülkelerdeki bunalım süreçlerine özel bir dikkat gösterdi. Bu ülkelerde olup biten şeylerin, kapitalist sistemin genel bunalımının hızla kötüleşmesinin bir sonucu olduğu gösterildi. Bu bunalım, toplum yaşamının bütün yönlerini, ekonomik, toplumsal, ahlaksal ve siyasal alanları kapsıyor. Enflasyon dizginlenemiyor. İşsizlik azalacak gibi değil. Bütün bunlar, bunalımın tümüyle üstesinden gelmek için üretimin belli ölçüde yavaşlatılmasını öngören günümüze yönelik tahminlerin yanlışlığı-

nı ortaya koyuyor. Burjuva sisteminin genel bunalımı sürüyor, artan sınıf savaşımı bu olgunun siyasal alanda kendini göstermesidir.

Halbuki Komünistler tarihin derslerini unutmuyorlar. Fransa'daki Halk Cephesi, İspanya'daki 1936 - 39 ulusal devrimci savaşı, Almanya'daki, Birleşik Devletler'deki, pekçok küçük ve orta boy ülkedeki sınıf kavgaları 1929 - 33 «büyük» bunalımı ile yakından ilişkilidir. Burjuvazinin bir kesimi reformlarla ve kısmi ödünlerle bu süreci durdurmağa çalışırken (Roosevelt'in «New Deal» yani «Yeni Pazarlık»ı vs.), öteki kesimi faşizme ve militarist oyunlara belbağladılar. Durum ikinci yöntemin, ikinci yolun üstün geldiğini gösterdi. Faşizm ve savaş, emperyalizmin bunalıma karşı cevabını oluşturuyordu.

Bugün ise durum değişiktir. Gericilik, savaş yoluyla böyle bir bunalımdan çıkacağına umamaz, çünkü kapitalizmin toptan varlığıyla ilişkili tüm zorunlu sonuçlarıyla, böyle bir stratejiyi yenebilecek güçler vardır. Kapitalizmin önderleri şimdi daha az seçeneğe sahiptirler, oysa ilerici - demokratik güçler ve işçi sınıfı hareketinin seçenekleri eskisinden daha çoktur.

Konferans belgesinin belirttiğine göre, bugün bile «gerici büyük sermaye çevreleri, halk yığınlarının demokratik ve toplumsal haklarını rafa kaldırarak ve bunalımın yükünü onların sırtına yükleyerek bu durumdan kurtulmağa çalışıyorlar. Daha da ileri giderek, yumuşama ve gerçek işbirliği politikasını engellemeye çalışıyorlar.»

Konferansa katılanlar, yumuşamanın, bunalımdan çıkışın demokratik bir yolunu bulma ve toplumun demokratik ve sosyalist dönüşümünü sağlama çabaları için daha elverişli bir ortam yaratıldığını saptadılar. Örneğin Fransız Komünist Partisi, emekçileri, demokrasi ve sosyalizm savaşımının başarılı ürünlerine güvenin yeni temellerini, yumuşamanın egemen olduğu günümüz dünyası ve Avrupası'ndaki karşılıklı güçler ilişkisinde aramaya çağırmıştır. Kapitalist Avrupa'nın diğer komünist Partileri de özünde aynı yaklaşım içindedirler.

Doğaldır ki, kıtanın sosyalist olan bölümünde barış savaşımı ile toplumsal ilerleme savaşımının birleştirilmesi fikrinin çok daha değişik bir içeriği vardır. Barış koşullarında yeni toplumun ilerlemesini sürdürme görevlerini ele almak daha kolaydır ve sosyalizmin barış içinde inşasının ve onun ekonomik ve siyasal potansiyelinin artmasının başarıları evrensel barışın güçlenmesine katkıda bulunuyor. Leonid Brejnev, Berlin Konferansı'nda, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 25. Kongresi'nde belirlendiği biçimde Sovyet toplumunun gelişmesini anlattı. Bu planlar, yumuşamanın ve barış içinde bir arada yaşamının ilerletilmesi temelinde geliştirilmektedir. Sovyetler Birliği ve öbür sosyalist ülkeler karşı karşıya oldukları büyük görevleri yerine getirmede gereksindikleri barışın kendi çıkarlarına olduğunu hiçbir zaman gizlemediler. Konferans,

uluslararası ilişkilerdeki yumuşamanın, ekonomik ve toplumsal ilerleme programlarının gerçekleştirilmesi ve sosyalizmin sunduğu olanakların daha yaygın bir biçimde kullanılabilmesi için daha elverişli koşullar yarattığını belirttiler.

Ayrıca, şu da açıktır ki, yumuşamanın sonuçlarından zarar görecektir yada bu süreci kendi lehine çeviremeyecek hiçbir ulus yoktur. Yumuşama, dahili süreçlerin ve toplumsal ve siyasal sistemlerin niteliklerinin gelişmesi için gerekli dış koşulları sağlar. Yeni uluslararası durumun, sosyalist ülkelerin iç gelişmelerini kolaylaştırdığı, sosyalist düşüncelerin etkinliğini daha da güçlendirdiği ve işçi sınıfının, ulusal kurtuluş hareketlerinin ve öteki bütün ilerici - demokratik güçlerin yeni yeni başarılar kazanmasına yardım ettiği olgusu günümüzde, sosyalizm, demokrasi, özgürlük ve barışın bölünmez bir bütün oluşturduğunun kanıtıdır.

Yeni ve karmaşık toplumsal sorunlar karşısında kapitalizmin resiz kalışının da yığınların sosyalizme yönelişini güçlendirdiğine Konferans'ta işaret edildi. Bir zamanlar bunalımlardan uzak, kararlı bir «yeni-kapitalizm» masasına inanmış olanlar bunun bir aldatmaca olduğunu artık anladılar. Uluslararası durum iyileştikçe, bunalım ve toplumsal çatışma tanımayan gerçek sosyalizme yöneliş güçleniyor. Köklü toplumsal dönüşümlere olan istek daha geniş çapta anlayış ve destek kazanıyor. Gittikçe artan sayıda insan kapitalist karmaşadan kurtuluş yolu ile sosyalizm fikirleri arasında bağ kuruyor.

Kıta'nın doğusundaki sosyalist Avrupa'nın kararlı ve canlı ilerleyişi, kapitalist ülkeler emekçilerine yaşam koşullarını ve demokratik haklarını savunmalarında yardımcı oluyor. Sosyalist ülkeler de, Batı'nın işçi sınıfının ve Komünist Partileri'nin kendilerine sağladığı desteğin etkinliğinin elbette farkındadırlar.

Konferans, silahlanma yarışına son verme istemlerinin toplumsal yönünü önemle vurguladı. Kardeş partiler temsilcileri, konuşmalarında, silahlanma yarışına dökülen akıl almaz ölçüdeki maddi ve insan gücü kaynakları ile enflasyon, artan hayat pahalılığı ve işsizliğin yarattığı güçlüklerin aynı madalyonun iki yüzü olduğunu belirttiler. Silahlanma ile halk soyuluyor. Emekçinin, 20. yüzyıl insanı için değerli olan bir gereksinmesini karşılamakta kullanacağı para, aile bütçesinden alınarak silahlanmaya harcanıyor. Sürengin silahlanma yarışı koşullarında, halkları ve ülkeleri etkileyen enerji sorunu çevre kirlenmesi sorunu ve benzeri sorunların çözümünden söz etmek de mümkün değildir.

Barışın ve yumuşamanın en tehlikeli ve ısrarlı düşmanlarını, egemen sınıfın ilerlemeye çılgınca karşı olan tabakalarının oluşturduğu kesindir. Avrupa Komünistleri, bu noktadan hareketle şu sonuca vardılar: Yumuşamanın sağlamlştırılması ve barış içinde bir arada yaşama ilkelerinin yaşama geçirilmesi, ancak ve ancak

her türlü gerici ve baskıcı eğilime karşı çıkma ve her ülkede ve uluslararası düzeyde tekellerin gücünün üstesinden gelme çabalarının etkinliğinin artırılmasıyla başarıya ulaştırılabilir.

Konferans anti - komünizmle savaşım konusuna önemle eğildi. Bu, gündem ile en doğrudan ilişkili olan sorunlardan biri idi. Anti - komünizm ve özellikle anti - Sovyetizm, sosyalizme karşı iğrenç kampanyalar düzenleme, ve halkı, sosyalist ülkelerle barış içinde yanyana varolunamayacağına, bunun barışa karşı bir tehditten başka bir şey olmadığına inandırmaya çalışmak yolunu izliyor.

Avrupa komünistleri, tüm halkçı güçlerin dikkatlerini saldırgan anti - komünizmin barış ve ilerleme davasına karşı oluşturduğu tehlikeye yöneltmeyi kendilerine görev saydıklarını duyurdular. Kendini demokrat sayan, demokrasi için çalışan herkesi anti - komünizme karşı çıkmaya, onu izole ve giderek yok etmeye ısrarla çağırdılar. Konferans, kapitalist ülkelerdeki ilerici güçlerin gerçek ve başarılı birleşik eylem koyabilmek için, anti - komünizmin her biçimine ve özellikle onun ana bileşimi anti - Sovyetizme karşı güçlü bir direnişin ön koşul olduğunu belirtti.

Sürekli bir barıştan yana olan hiç kimse, anti - komünizm ve anti - Sovyetizm ile uzlaşamaz. Kalıcı bir barış, devletler arasında karşılıklı bir güven ortamını gerektirir. O, halkların birbirlerini çok daha iyi tanıyıp anlayacaklarını varsayar. SBKP delegasyonu, burjuva propagandasının yaymaya çalıştığı sosyalist toplumun «kapalı toplum» olduğu yalanını reddetti. Sosyalist ülkeler gerçek ve namuslu olan herşeye açıktır. Onlar, yumuşamanın yarattığı elverişli koşullardan yararlanarak her yönden temasların geliştirilmesine hazırdırlar. Kültürel ilişkiler ve kitle haberleşme araçları insanca amaçların yani barış davasının, uluslar arasında güvenlik ve dostluğun hizmetinde olmalıdır. Oysa kapitalist ülkelerdeki egemen sınıf, L. İ. Brejnev'e göre, «ülkelerinin emekçi halkının sosyalist ülkeler hakkında gerçeği, onların toplumsal ve kültürel gelişmesini, sosyalist toplumun bireylerinin siyasal ve ahlaksal ilkelerini birinci elden öğrenmesini pek istemiyor.» İşte bu yüzden sosyalist ülkelerin insanları, Batı'daki yaşam hakkında, kapitalist ülkeler emekçilerinin sosyalist gerçekler hakkında bildiklerinden çok daha fazla şeyler bilirler.

Sosyalist dünyada gerçekte neler olup bittiğini gizleme, ve sosyalizmin, onun başarılarının özü konusunda kapitalist ülkeler kamuoyunu yanıltma çizgisi, emperyalizmin halkları birbirinden uzaklaştırma ve kokuşmuş sömürü düzenini sürdürme politikasının bir parçasıdır. Demek ki konu ciddi bir uluslararası sorunla ilgilidir ve bu sorunun arkasındaki gerçek şudur: barışın bir koşulu olarak toplumsal ilerlemenin gerekliliği gittikçe daha açık bir biçimde ortaya çıkıyor.

III.

Berlin Konferansı, uluslararası bir güç olarak komünist hareketin gelişmesinde önemli bir olay oldu. Bu olay, zamanımızın ivedi sorunlarını ortaya çıkarıp ele almada komünistlerin oynadığı öncü rolü bir kez daha ve yeni koşullarda göstermekle kalmamış, aynı zamanda, komünist birliğin bayrağını bir kez daha yükseklerde dalgalandırmıştır.

Konferansın toplanmış olması, her zamankinden yüksek temsil edici niteliği, katılanların tavırları, ortak çabalarla hazırlanan ve oybirliğiyle benimsenen belgenin içeriği, bütün bunlar, dünya kamuoyuna komünist hareketin bir bölünmenin eşliğinde olduğu izlenimini vermeye çalışan her soydan ve boydan anti-komünistlere karşı ağır bir darbe oldu. Avrupa komünist hareketini zayıf düşürme ve Konferans'ı bir yenilgi olarak görme hesapları, çeşitli ülkelerin Komünist Partileri arasındaki ilişkilerin özünü ve temel ilkelerini hiç mi hiç anlamamak temeli üzerine kurulmuştu. Komünistler, hem yurtsever hem de enternasyonalist olmayı sürdürdükleri, hem kendi ülkelerinin geleceği ve hem de işçi sınıfının, tüm emekçilerin davasının sorumluluğunun bu iki yönünün gittikçe artan iççeliğini açıkça gördükleri gerçeğini bir kez daha doğruladılar. Bugün anti-komünizm havarilerinden bazıları bile, Komünist Partilerin günümüzün temel sorunlarına özdeş yaklaşımlarını ve aralarındaki sınıf dayanışmasını «açıkça küçümsemiş olduklarını» kabul ediyorlar.

Konferans belgesinde belirtildiğine göre «Komünist Partiler, her Partinin bağımsızlığı ve eşitliği, iç işlerine karışmama, ilerici yöndeki toplumsal değişme ve sosyalizm savaşımında serbestçe seçeceği yola saygı gösterme ilkelerine bağlı kalarak ve Marx, Engels ve Lenin'in büyük fikirlerine dayanarak aralarındaki enternasyonalist, yoldaşça ve gönülden işbirliğini ve dayanışmayı geliştireceklerdir. Her Parti'nin kendi ülkesindeki sosyalizm savaşımı ve kendi işçi sınıfına ve halkına karşı sorumluluğu, tüm ülkelerin emekçi halkına, özgürlüğü için, bağımsızlığını, demokrasiyi, sosyalizmi ve dünya barışını güçlendirmek için savaşan bütün ilerici hareketlere ve halklara karşılıklı dayanışma ile bağlıdır.»

Konferans'ta vurgulandığı gibi, günümüzde enternasyonalist dayanışmanın önemi son derece büyüktür ve yeri başka hiçbir şeyle doldurulamaz. Bu ülkeden verilen küçük bir ödün sınıf düşmanlarımız için büyük bir zafer olacaktır. Böylesi bir yaklaşım her bakımdan doğrulanmıştır.

Özellikle işaret edilen bir başka nokta da şudur: Çağdaş ekonomik ve siyasal gelişmeler dirimsel önemi olan çok sayıda soruna uluslararası bir nitelik kazandırmaktadır. Bunlara, ancak bu niteliğe uygun, yani enternasyonalist bir davranışla doğru çözümler ge-

tirilebilir. Komünistlerin bugün sahip oldukları büyük siyasal olanakların kullanımını güvence altına alan işte bu davranıştır. Bu olanaklar elden kaçırılırsa emperyalizm ve gerici güçler Avrupa ve tüm dünya için tekrar ciddi tehditler yaratacaklardır.

Toplumsal yaşamın hızla enternasyonalleşmesi sonucunda, uluslararası etmenlerin, ülkelerin gelişmesindeki etkinliği artmış bulunmaktadır. Ulusal sınırlar içindeki savaşımın koşulları, dünya sahnesindeki güçlerin ilişkisine, uluslararası ilişkilerin gelişmesine, sosyalist dış politikanın başarılarına ve öbür anti - emperyalist güçlerin savaşımına hiçbir zaman bugünkü kadar bağlı olmamıştır. Her Parti'nin ele aldığı uluslararası nitelikli sorunların payı giderek artmaktadır. Saldırgan emperyalist komplolara karşı barış için savaşım, kurtuluş ve demokrasi hareketlerine destek, gericiliğin zindanlara tıktığı insanlarla dayanışma bu tür sorunlardandır. Uluslararası düzeyde kapitalist bütünleşmenin çeşitli biçimlerinin gelişmesi —ki emperyalistler bu gelişmenin yardımıyla emekçi halka karşı saldırılarını şiddetlendiriyorlar— çok uluslu tekellere karşı dayanışma savaşımında, göçmen işçilerin hak ve çıkarlarının savunulmasında ve daha pek çok alanda önemli görevler getirmektedir.

Tarih Komünistlere büyük bir sorumluluk, gerek ulusal düzeyde gerekse dünya ölçüsünde tüm ilerici, barışsever ve demokratik düşünceli insanlar arasında daha iyi bir karşılıklı anlayışın ve daha yakın bir işbirliğinin kurulmasının girişimcileri ve şaşmaz savaşçıları olma sorumluluğunu yüklemiştir. Konferans'ta vurgulandığı gibi, bugün, barış ve toplumsal ilerleme savaşımına yeni yeni güçlerin katıldığı ve kendilerine yeni görevler saptadıkları bir dönemde, ortak dava için savaşımında bu çeşitli çabaları ortak eyleme katmaya çalışmak çok önemlidir.

Aralarındaki çelişkilere karşın, dünya emperyalist güçlerinin özellikle komünizm ve kurtuluş hareketi güçlerine karşı savaşım sorunlarında siyasal stratejilerinde eşgüdüm sağlayabilmeleri enternasyonalist dayanışmanın ivediliğini belirleyen bir olgudur. Bu gerçek pekçoklarınca vurgulanmıştır.

Konferans, komünistleri birleştiren enternasyonalist bağların güçlendirilmesinin kardeş Partiler'in bağımsızlığına aykırı düşmediğini kaydetti. Partimize, gerçekte olmayan ve olamayacak olan birtakım niyetler atfetme çabalarını reddeden L.İ. Brejnev, komünist hareketin şu yada bu türden bir merkezini kurma fikrini hiç kimsenin önermediğini vurguladı. L. İ. Brejnev şöyle dedi: «Proletarya enternasyonalizmi, yani bütün ülkeler işçi sınıfının, komünistlerinin ortak hedefler için savaşımında dayanışması, ulusal kurtuluş ve toplumsal ilerleme savaşımı ile dayanışmaları, birbirinin eşitlik ve bağımsızlığını titizlikle gözeterek kardeş Partiler'in gönüllü işbirliği konusunda Komünistlerin yüz yıldan fazla bir zamandan beri büyük değer verdikleri bu tür yoldaşça dayanışma günümüzde

de büyük öneminden birşey yitirmemiştir. Bu, Komünist Partiler'in ve genel olarak işçi sınıfının en güçlü ve denenmiş silahı olmuştur ve bugün de öyledir.»

Bazı konuşmacılar, devrimci hareket gelişirken ve derin tarihsel değişimler oluşurken proletarya enternasyonalizminin içeriğinin ve biçimlerinin de sürekli olarak zenginleştirildiğini ve etkinliğinin arttığını belirttiler. Komünist hareket, enternasyonalizme dayanarak, tarihin en güçlü siyasal hareketi haline gelmiştir. Bugün bu hareket, sosyalist ülkelerin, komünist ve işçi partilerinin, uluslararası işçi sınıfı hareketinin tümünün birliğinde ve ulusal kurtuluş hareketlerine ve barış ve toplumsal ilerlemenin tüm öncülerine sağlanan destekte ifadesini bulmaktadır. Zamanımızda, emperyalizme, sömüngerçiliğe, yeni sömüngerçiliğe karşı, az gelişmişliği yenmek, yeni bir uluslararası ekonomik düzen kurmak ve her ulusun kendi kaderinin belirleyicisi olmasını sağlamak için verilen savaşımın başarıları, bütün bunlar uluslararası dayanışma ile sınımsız bağlantılıdır.

Bu arada, Konferans'ın vardığı ve siyasal önemi çok büyük olan bir sonuç da şudur : Avrupa'da ilerlemenin ve barışın sağlanabilmesi, en geniş siyasal ve halkçı güçlerin birbirine daha da yaklaşması, karşılıklı anlayış ve işbirliği halinde olmalarını gerektirir. Komünistler işte bu nedendir ki, bu güçlerin işbirliğini aralarındaki güvensizliğe ve buna yol açan köklü ön-yargılara son vermelerini savunagelmıştır. Komünistler, aynı zamanda, özünde işçi sınıfını kapitalist sisteme boyun eğdirmeyi öngören her türlü politika dünya görüşüne karşı çıkarken, barışın ve halkların çıkarlarına değer veren herkesle çabalarını birleştirmeye hazır olmuşlardır.

Konferans, Avrupa Komünist Partileri'nin, halk yığınlarının olabilen en geniş birliğini ilerletmedeki kararlılıklarını doğrulamıştır. Konferans'a katılanlar, bazı Avrupa ülkelerinde ve uluslararası ölçüde komünist partiler ile sosyalist yada sosyal demokrat partiler arasında gerçekleştirilen işbirliğinin gelişmesinin başarılarını memnurlukla karşıladılar. Bu konuda da, her türlü çabalarıyla işçi sınıfı hareketinin ve tüm emekçilerin birliğinin daha da güçlendirilmesini sağlayan SBKP'nin önemli payı vardır. Parti, 25. Kongresi'nde, komünizmin ideolojik mevzilerini koruyarak ve insiyatifini ve iyi niyetini ortaya koyarak bu çizgiyi sürdürme isteğini bir kez daha duyurdu.

Emekçi köylülüğün, aydınların, gençlerin, kadınların ve onların çeşitli ideolojik ve dinsel yönelişli demokratik yığın örgütlerinin artan etkinliği, kıtamızdaki barış ve toplumsal ilerleme savaşımında gerçek bir etmen oluşturuyor. Onlarla işbirliği tüm Avrupa'yı ilgilendiren sorunların çözümünü için de gereklidir ve dene-

yimler böyle bir tavrın işçi sınıfının saflarını sıklaştırdığını göstermiştir.

Bütün bunlar, Avrupa'da barış yolunda yığınsal halk hareketinin, başka deyişle, ilerici, barışsever güç ve eğilimlerin emperyalizme ve savaşa karşı oluşturacağı gücünün yaygın hale geleceğine işaret ediyor.

Bu nedenle, günümüzde proletarya dayanışması, anti-faşist, demokratik ve anti-emperyalist dayanışmadan, barış savaşımındaki dayanışmadan ayrılamaz.

L.İ. Brejnev, 25. Parti Kongresi'ne sunduğu raporda «Biz Sovyet Komünistleri, proletarya enternasyonalizmini savunmanın her Marksist-Leninist için kutsal bir görev olduğuna inanıyoruz» diye vurguladı.

Utkan sosyalizme, toplumun yaşamında Marx, Engels ve Lenin'in büyük düşüncelerini gerçekleştiren ülkelere karşı alınan tavır, enternasyonalizmin tavrı ve pratiği için birincil önemdedir.

SBKP'nin inancına göre —ki tarihsel deneyimler bu inancı güçlendirmektedir— zamanımızın gerçek sosyalizmi ile dayanışmayı bir kenara bırakan ve yığınların gözünde sosyalist ülkeleri aşağılamak ve mevzilerini geriletme isteyenlere karşı verilen uzlaşmaz ideolojik ve siyasal savaşımı göz önünde tutmayan etkili bir devrimci politika düşünülemez.

Her partinin bağımsızlığı ve tam eşitliği, sosyalizmin utkusu ve ortak komünist amaçlara doğru ilerleme yolunda öteki partilerin yapmakta ve daha önemlisi, şimdiye kadar yapmış oldukları şeylere saygıyı öngörür. Bunun dışında bir tavrın, kaçınılmaz olarak özellikle savaşımın keskin dönemeçlerinde ve zor anlarında, sözkonusu partinin ve işçi sınıfının kendi çıkarlarına zarar vermesi kaçınılmazdır. Emperyalist çevrelerin iktidarda olan ve olmayan Komünist Partiler arasındaki ilişkilerde her küçük ayrımcılığı (nüansı) dikkatle izledikleri bir an bile unutulmamalıdır. Burjuva propagandası, sürekli olarak uluslararası Komünizm güçlerinin ana halkası saydığı (bunda haklıdır da) bu noktaya vuruyor. Şunu iyi anlıyorlar ki, sosyalizmin çekiciliğini zayıflatmak demek, herşeyden önce, kapitalist ülkeler Komünist Partileri'ni yığınlardan koparmak demektir. İşte bu nedenle, bir kardeş Parti'nin çalışmasını değerlendirirken, çalışmanın sınıfsal yönünü ve sözkonusu Parti'nin kendi halkına ve tüm emekçilerin ortak davası için verilen savaşıma karşı sorumluluğunun niteliğini derin ve kapsamlı bir biçimde anlamak son derece önemlidir. Yine bu nedendir ki, Berlin Konferansı'nın kapitalist ve sosyalist ülkelerin Komünist Partileri arasındaki dayanışmasının güçlendirilmesine yaptığı katkıya böylesi büyük bir önem verilmektedir.

Uluslararası komünist hareketin başarılı gelişmesi, belirli bir tarihsel dönemin gerekliliklerine kardeş partiler arasındaki karşı-

lıklı ilişkiler biçimlerinin uyması için daha ileri sürekli bir ilgi gösterilmesini öngörür. Günümüzde, uluslararası kampanyalarda, yaygın ve sistemli parti içi bağlar, ortaklaşa teorik çalışma, dünya siyasetinin somut sorunlarıyla ilgili ikili ve daha büyük toplantılar ve ortak siyasal eylemler, uluslararası dayanışma gelenekleri ve uluslararası komünistler topluluğunun fikirleri zenginleşiyor, gelişiyor ve yaşama geçiriliyor.

Berlin Konferansı ve Konferans'ın gerçekleştirilmesi için yapılan uzun hazırlıklar, Partiler arasındaki karşılıklı ilişkilerin demokratik ölçülerinin geliştirilmesine önemli somut katkılar getirmiştir. Her önerinin ve çeşitli görüşlerin büyük bir ilgi ile tartışılması, görüş birliği içinde olma iskesinin yapıcı bir biçimde kullanılması —ki bu «veto hakkı» değil, eşgüdümlü değerlendirmelere ve sonuçlara ulaşma ortak arzusunun bir ifadesidir—, ve Konferans'ın açık niteliği, kuşkusuz, kardeş Partiler'in ortaklaşa çalışma biçimlerinin gelişmesini ilerletecektir.

Çağdaş dünyadaki hızlı ve büyük ölçekli toplumsal değişmeler, Komünist Partiler'in ve diğer devrimci güçlerin deneyimlerinin çeşitliliği ve durmadan zenginleşmesi iyi zamanlanmış ortak çözümleme ve genellemeler gerektirmektedir. Konferans'a katılanlar, L. İ. Brejnev Yoldaşın çeşitli partilerin yoldaşça tartışmalardaki önerilerini değerlendirmek için onların bakış açılarının ve deneyimlerinin kapsamlı bir biçimde karşılaştırılması gereğine ilişkin görüşüne özel bir ilgi göstermişlerdir. Yaşamın gerektirdiği bir başka zorunluluk da, SBKP delegasyon başkanının önerdiği gibi, çeşitli güncel siyasal sorunlar üzerinde bilgi ve görüş değiş tokuşu için, zaman zaman çok yanlı toplantılar düzenlemektir.

Bütün bunlar kardeş Partiler arasındaki bağların daha esnek olmasını sağlayabilecektir.

Berlin Konferansı'nın önemi ancak, onun şimdiye kadar yarattığı ve gelecekte yaratacağı pratik sonuçlara bakılarak tam anlamıyla değerlendirilebilir, çünkü ortaya konan hedeflere ulaşılması zaman ve büyük çabalar gerektirmektedir.

Daha şimdiden, Konferans sonuçlarının, dünya politikasına ve ve uluslararası komünist hareketin gelişmesine önemli olumlu katkılar getirdiği söylenebilir.

Dünya politikası açısından, Konferans, yumuşamayı yaşama geçirme ve onu geri dönülmez kulma sorununa açık ve ayrıntılı bir cevap vermiştir. Söyle ki :

— Silahlanma yarışına son vermek için, silahsızlanma için etkili önlemler uygulanması;

— Barış içinde yanyana varolma ilkelerinin ve bu ilkelere dayalı uluslararası anlaşma ve yükümlülüklerin tutarlı bir biçimde yürütülmesi;

— Toplumsal düzenlerine bakılmaksızın devletler arasında

karşılıklı yarara dayanan işbirliğinin ve halklar arasında yakınlaşmanın geliştirilmesi,

— Yumuşama kuşağının (bölgesinin) tüm dünyaya yayılması, her kıtada barış, güvenlik ve ulusal bağımsızlığın güçlendirilmesi,

— Barış savaşımı ile toplumsal ilerleme savaşımı arasındaki organik birlik.

SBKP Politbürosu'nun vurguladığına göre, «İşçi sınıfı, geniş halk yığınları ve Avrupa halkları, silahlanma yarışına son verme, yumuşamanın sağlamlaştırılması ve dirimsel çıkarları yolundaki yoğunlaşan savaşımına katkı getirecek bir yöne yöneltmişlerdir.»

Uluslararası komünist hareketin gelişmesi açısından Konferans,

— İşçi sınıfı hareketinin ilk başladığı, işçi sınıfının dünya çapındaki tarihsel rolünü anlatan öğretinin yaratıldığı ve Marksizm Leninizm'in büyük fikirlerinin dünyaya yayıldığı Avrupa'nın devrimci işçi sınıfı hareketinin tarihindeki en geniş komünist forumu;

— Sonuç belgesinde de yer aldığı gibi, Konferans'ta tartışılan temel sorunlardaki görüş birliğinin bir ifadesi,

— Avrupa Komünist Partileri'nin, Marx, Engels ve Lenin'in büyük fikirlerini temel alarak, daha yapıcı ve daha büyük bir dayanışma ile ortak amaçlar için savaşıma katılmak isteklerinin bir yansımaları idi.

Avrupa Komünist Partileri'nin toplanması, öteki kıtalardaki kardeş partilerce de geniş bir ilgi ile karşılandı. Bu Partiler, Konferans'taki görüş değiş-tokuşunun ve sonuç belgesinin bütün ülkelerin Komünistleri için önem taşıyan pekçok soruna değindiğine işaret ettiler. Avrupa dışı bazı Komünist Partileri'nin önderlerinin değerlendirmelerinde, Konferans'ın öneminin, barış ve toplumsal ilerleme savaşımının «belli bir düzeye ulaştığı» Avrupa'nın sınırlarını aşmış olduğu belirtildi. Yerinde bir tavırla, Avrupa Komünist hareketinin bağlılığının böylece ortaya konmasının «dünya çapında barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme güçlerini canlandıracağı» ve genel olarak komünist hareketin birliğinin güçlenmesini geliştireceği kaydedildi.

Burjuva başının bazı kesimleri bile, Berlin Konferansı'nın başarısını kabul etmek zorunda kalmıştır. Hazırlıkların ilk gününden başlayarak ta Konferans'ın başlama saatine kadar, emperyalist propaganda, meraka değer bir uyum halinde onun başarısız olacağını tahmin etmişti. Bunlardan kimilerine göre Konferans «var olan bölünmenin onaylanması» olacaktı, kimileri «komünizmin devrimci amentüsü»nün bir revizyona uğrayacağını umuyorlardı ve hemen hemen tümü esgüdümlü konumlar oluşturmada başarıya ulaşamayacağına inanıyorlardı. Hatta, «komünist hareke-

tin dağılması»nı ortaya koyacak olan böyle bir Konferans fikrin-den vazgeçilmesini sağlık veren «iyi niyetliler» bile vardı.

Konferans'ın çalışmaları ve sonuçları, burjuva propagandacılarını başka türlü konuşmaya zorladı. **New York Times** bile, bunun Komünistler için bir utku olduğunu belirtti. Avrupa komünist hareketi içinde bir «bölünme» ummuş olanların bir bölümü yanılmış olduklarını kabul etmek zorunda kaldılar. Kimileri, komünist harekette olup bitenin yeni bir değerlendirilmesinin yapılması ve «hayale kapılmaktan ve komünizmin dağılacağı umutlarından vazgeçilmesi» gerektiğinden sözettiler. Elbette ki, komünizm düşmanları rahatsızlıklarını ve sıkıntılarını gizleyemediler. Kurtuluş için yine spekülasyonlara ve gerçekleri alt-üst etme yollarına sarıldılar. Örneğin, bazı Partilerin verdikleri «ödünleri» ve ötekilerinin kazandığı «utkuları» yazıyorlar, belirli sorunlar karşısındaki doğal farklılıkları büyütme çalışıyorlar, bu arada, Konferans'ta birleşik anti-empyralist eylem için geniş bir platformun oybirliğiyle benimsenmesi konusunda en küçük bir şey söylemeyi «unutuyorlar» ve Berlin'deki yoldaşça fikir alış-verişinin niteliğini saptırıyorlar. Başta ABD'dekiler olmak üzere, birçok burjuva basın organı, komünist hareketin enternasyonal bağlarını «yumuşatmak» amacıyla komünizme karşı faaliyetlerin yoğunlaştırılması çağrısında bulunuyorlar.

Ne var ki, bütün çamur atmalara, kıskırtmalara ve kuşkulara karşın Berlin Konferansı, tarihsel insiyatifin komünist harekete ait olduğunu ve onun bütün halkların çıkarları ve çalışan insanların en ileri ülküleri doğrultusunda başlıca siyasal görüşleri öne sürdüğünü gösterdi. Konferans ayrıca, Komünistlerin toplumsal ilerlemenin gündemindeki temel ve belirleyici görevlerin neler olduğunu ortaya koymadaki ve bu büyük hareketin başlıca dayanağı olan saygınlığının başarısı, ilerlemesi ve kararlı bir biçimde artması için gerekli bağları belirlemedeki yeteneklerini bir kez daha ortaya koydu. Berlin Konferansı, barış ve sosyalizm savaşımının ilerici gelişmesini yansıttı ve bu davaya gerçek bir katkı oldu.

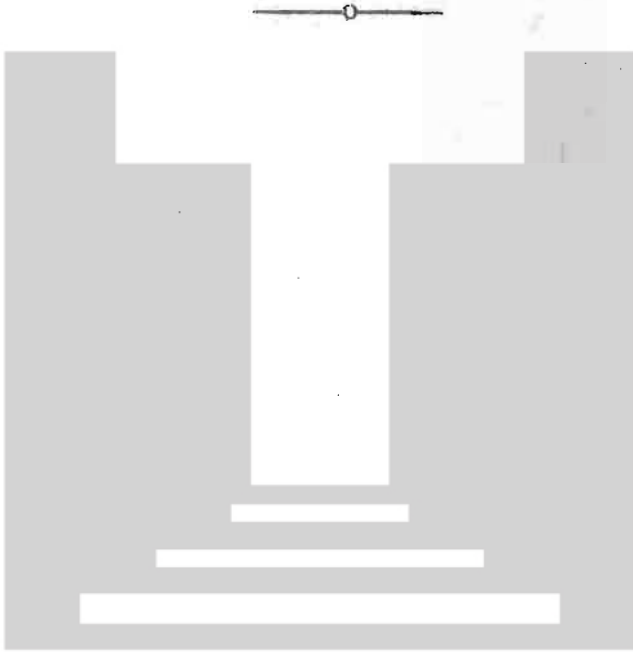
Konferans'ın bitiminden sonra, katılan Partilerin yetkili organları sonuçları onayladılar ve ortaya konan hedeflere ulaşılması için var güçleriyle çalışmaya hazır olduklarını ilan ettiler.

SBKP, Berlin Konferansı'nın sonuçlarının yayılmasını ve benimsenen eylem programının halka maledilmesi ve açıklanmasını önemli ve ivedi bir görev sayar. Konferans'ın koyduğu hedeflere ulaşılabilmesi, büyük ölçüde, programda belirtilen düşünce ve girişimlerin büyük yığınların zihin ve duygularını ne derece güçlü kavrayacağına bağlıdır. Bu konuda son sözü söyleyecek olan yine Avrupa'nın Komünistleri, onların günlük pratik çalışmalarıdır.

Konferans, Komünistlerin görevlerinin bilincinde ve yüce tarihsel özgörevlerini yerine getirmeye tümüyle hazır olduklarını bir

kez daha doğrulamıştır. Sosyalist ülkelerin, halklarının irade ve enternasyonalizmini bünyesinde taşıyan barışçı politikası ile kapitalist ülkelerin işçi sınıfının, onun Partileri'nin ve geniş halk yığınlarının hareketinin oluşturduğu birlik, Avrupa'nın geleceğinin belirleyici ölçüde bağlı olduğu gücü oluşturuyor. Bütün kollarıyla komünist hareket, tarihin yazgısına saldırganlık ve savaşla karar verileceği düşüncesinden bir türlü vazgeçmeyenlerin yolunda büyük bir engeldir; ve yine komünist hareket, silahlanma yarışına karşı güçleri harekete geçirme durumundadır ve Konferans belgesinde de belirtildiği gibi, Avrupa'nın bir barış, güvenlik, işbirliği ve toplumsal ilerleme kıtasına dönüşmesini ve böylelikle, bir bütün olarak dünyamızdaki barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm davasına önemli bir katkı yapmayı sağlayacaktır.

TÜSTAV

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı "TASS"

Ayin Haber Özetleri (*)

DÜNYA BARIŞSEVER GÜÇLER FORUMU KATILIMCILARINA

SBKP M. K. Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in, Dünya Barışsever Güçler Forumu katılımcılarına gönderdiği mesajın tam metnini sunuyoruz :

Dünya Barışsever Güçler Forumu üyelerini, yani çeşitli siyasi partilerin ve kitle örgütlerinin temsilcilerini, çeşitli ülkelerden ve kıtalardan kamuyu elçilerini içtenlikle selamlarım. 1973 yılında yapılmış olan Dünya Barışsever Güçler Kongresi'nin, verimli fikirlerini geliştirmeye çağırın bu geniş temsil gücüne sahip toplantının, barış, yumuşama, uluslararası güvenlik ve ulusal bağımsızlık mücadelesine katılan politik ve toplumsal güçlerin karşılıklı anlayışının güven ve işbirliğinin güçlenmesine yardım edeceğini sanıyorum.

Uluslararası gerginliğin yumuşamasının derinleştirilmesi ve daha da geliştirilmesi sorunlarının, Forum'unun dikkat merkezinde bulunacağı konusu hoşnutluk uyandırıyor. Aslında yumuşama, genel olarak tüm insanlığı ilgilendiren bir nitelik taşıyan sorunları, düşmanlık ve cepheleşme yoluyla değil, bütün halkların ve devletlerin işbirliğinin yardımıyla pratik olarak çözümlene olanaklarını genişletiyor.

Çağdaş dünyada oluşan yeni politik hava da, bu amaçların elde edilmesine elverişli etkiye bulunuyor. Son yıllarda dünyanın çeşitli bölgelerinde

ki askeri anlaşmazlıkların ortadan kaldırılmasında elde edildi. Helsinki'de yapılan Avrupa Genel Konferansı'nın başarıyla tamamlanması sonucunda barışın güçlendirilmesi için daha elverişli koşullar yaratıldı. Barış içinde birlikte yaşama ilkeleri uluslararası ilişkiler uygulanmasına daha sağlam olarak yerleşiyor.

Ancak devam eden ve hatta hızlanan silahlanma yarışı yumuşamanın bundan sonraki gelişimini tehdit ediyor. Bunu bir an bile unutmamakta haklıyız. Durum şu şekilde: Ya silahlanma yarışı insanın ilerleme yolunda yürütmesini kuşkulu hale getirecek, ya da hakların ortak çabaları, maddi savaş hazırlıklarını durdurarak, şimdiki tehlikeli silahlanma yarışı tirmanışını parçalayacak .

Doğrudan doğruya nükleer bir felaketten söz edilmese bile, başlı başına silahlanma yarışı, insanlığın maddi ve manevi zenginliklerinin gereksiz yere harcanması olacaktır. Oysa ki, insanlık, açıklıkla, hastalıklarla, cehaletle savaş için, sosyal, enerji, hammadde ve ekoloji sorunlarının çözümü için bu zenginliklere muhtaçtır.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi XXV. Kongresinde, halen sürekli olarak uyguladığı barış ve uluslararası işbirliği, özgürlük ve halkların bağımsızlığı uğrunda bundan böyle verilecek savaşımın programını ortaya koymuştur.

Barışın güçlendirilmesi konusun-

* «Ayın Haber Özetleri» Sovyetler Birliği Haber Ajansı TASS'ın; APN Ajansının ve Sovyetler Birliği Türkiye Büyükelçiliđi «Basın Bülteni»nin Türkiye'de yayınlanan, TÜRKÇE Bültenleri'nden derlenmektedir.

da yeni girişimlerde bulunan bizler, bu amacın başarısına yönelik diğer bütün yapıcı önerilere her zaman gereken saygı ve dikkati gösteriyoruz. Partimiz ve Sovyet halkı, tüm dünya halklarıyla birlikte, yeni yeni silah tepeleleri yığılmaması için, halkların tam hak eşitliğinin ve bağımsızlığının sağlanması, sömürgecilik ve ırkçılık merkezlerinin, uluslararası ilişkilerde dikta ve sömürü belirtilerinin ortadan kaldırılması için durup dinlenmeden mücadele ediyor ve edecektir.

Bugün en önemli konu; faaliyette bulunmak, hiç bir gecikme olmaksızın mümkün olduğu kadar çabuk gerçek silahsızlanmaya, yumuşamanın somut hale getirilmesine ve onun gerçekten evrensel ve gerçekten tersine çevrilmez bir süreç haline getirilmesine götürecek mantıklı çözüm yollarını bulmaktır. Siyasi partiler, sendikalar, kadın ve gençlik örgütleri, parlamenterler, bilim ve kültür adamları, tüm barışsever toplum güçleri, yani yeni bir dünya anlaşmazlığı tehdidinde karşı mücadeleye katılanlar ve sağlam barış ve güvenliğin kurucuları, bu konuda pek çok şeyler yapabilirler. Bugün bu kişilerin faaliyetleri için, yeni ve daha geniş perspektifler açıldığını abartmadan söyleyebiliriz. Bugün, 400 milyondan fazla imzayla pekiştirilmiş olan silahlanma yarışına karşı, silahsızlanma uğrundaki yeni Stockholm Çağrısı'nı, dünya çapında destekleme kampanyası, halkların barışı güçlendirme konusundaki kesin kararlılığını kanıtıyor.

Kamuoyunun, halk kitlelerinin, kendi çıkarıcı amaçları için insanlığın barışı geleceğine bile kastetmeye hazır olan militarist ve emperyalist güçlere zamanında karşı koyarak, ilerde de elini dünya olaylarının nabzında tutması önemlidir.

Değerli dostlar, bütün kalbimle sizlere soylu savaşımınızda yeni ve büyük başarılar dilerim. **L. BREJNEV**

YUMUŞAMA: ADİLÂNE VE SAĞLAM BARIŞA GİDEN YOL

(Dünya Barışsever Güçler Forumu'nun Ortak Bildirisi)

Çeşitli kıtalardaki 115 ülkeden gelen 500 delege, 14 - 15 Ocak 1977 tarihleri arasında Moskova'da toplanan Dünya Barışsever güçler forumunda; uluslararası gerginliğin yumuşamasının pekiştirilmesine, derinleştirilmesine ve sağlamlaştırılmasına, gerek dünya çapında ve gerekse bölgesel çapta, bu sürecin gelişim yoluna çıkan her türlü engelin ortadan kaldırılmasına ilişkin güncel sorunları çok yönlü olarak görüştiler.

Dünya ülkelerinin çoğunun etkili siyasi partilerinin, ayrıca uluslararası, dini ve ulusal örgütlerin yüksek temsil düzeyi, Forum'a ayrı bir anlam verdi.

Çağımızın en güncel sorunları üzerinde diyalog kurmak ve görüş değiş - tokuşunda bulunmak üzere, siyasi parti ve örgütlerden oluşan bir dünya kamuoyunu temsil eden kişiler, Forum'da biraraya geldiler. Bu diyalog, her biri yumuşama kavramı, gelişim yoluna çıkan engellerin yenilmesi ve ayrıca yumuşama ile silahsızlanma, ulusal bağımsızlık ve kurtuluş, yeni uluslararası ekonomik düzen, insanın demokratik özgürlüğü ve hakları gibi, zamanımızın en önemli sorunları arasındaki bağlantıdan oluşan, yumuşamanın önemli araçlarını görüşen 13 tartışma grubunda kuruldu. Bu arada barışsever güçlerin dünya kamuoyu ve işbirliği sorunları üzerindeki yeni rolüne ayrı bir önem verildi.

Çeşitli siyasi görüşleri ve ideolojik inançları temsil eden parti, sendika, barışçı hareket, kadın, gençlik, bilim, kültür örgütleri temsilcileri arasındaki diyalog, inceleme konusu olan ivedi sorunlar üzerinde tam bir uzlaşma ile kendini gösterdi.

Forum'a katılanlar, dünya kamuoyunun uluslararası sorunların çözümünde, barış ve ulusal bağımsızlık,

yumuşamanın derinleştirilmesi için yapılan savaşında gittikçe daha etkili bir unsur haline geldiğini belirttiler. Dünya kamuoyu, hükümet düzeyindeki barışçı girişimlerin artmasına ve Birleşmiş Milletler Örgütü'nün güçlenmesine yardım ediyor, uluslararası güvenliğin ve ulusal bağımsızlığın sağlanmasına ilişkin olarak Örgüt tarafından kabul edilen paktların, çözümler ve kararların gerçekleştirilmesi sorununa katkıda bulunuyor, yumuşamanın genişlemesine ve sağlamlaşmasına yardımcı oluyor.

Forum'a katılanlar yumuşamanın pekiştirilmesinin, evrensel bir nitelik verilmesinin, dirimsel gerekliliğini belirttiler. Özellikle yumuşama, tümüyle giderememiş olmasına rağmen, yeni bir nükleer savaş tehlikesini azaltmıştır. Forum'a katılanlar, tüm dünyada sağlam ve adilane bir barışa giden yolu yumuşamada görüyorlar.

Yumuşamanın akılcı bir seçeneği yoktur. Özellikle nükleer çağımızda devletler arasındaki karşılıklı ilişkilerde, en geçerli biricik temel, barış içinde birlikte yaşamadır.

Silahlanma yarışı, yumuşamanın hızını azaltmakla kalmayıp bu süreci zayıflatmak ve durdurmakla tehdit ediyor. Silahsızlanma yarışının kaçınılmazlığına ve silahsızlanmanın olanaksızlığına, «silah sayesinde gelişme» ilişkin tüm anlayışlara, silah dağları üzerinde yaşamak gibi tehlikeli alışkanlıklara karşı, kararlı bir şekilde karşı durmak gerekiyor. Henüz vakit geçmeden, sürekli olarak tehlikeli bir durum gösteren silahlanma yarışına son verilmesi için çalışmak gerekiyor. Bu işe, varolan anlaşmazlık ve gerginlik merkezlerini barışçı ve adilane esaslara dayanarak ortadan kaldırmak, doğacak yeni anlaşmazlıkların önüne geçmek, uluslararası ilişkilerde güç kullanılmasına olanak vermemek, nükleer ve kitlesel imha silahlarının tümünün kullanılmasını olanaksız kılmak, bu silahların yayılmasını önlemek, bu

türden yeni ve daha tehlikeli silah tip ve sistemlerinin yapımını yasaklamak için çalışmak demektir. Silahlanma yarışını durdurmak, tam ve genel bir silahsızlanma perspektifini kastederek silahların ve silahlı kuvvetlerin azaltılmasına başlamak demektir.

Uluslararası gerginliğin yumuşamasının, gelişim ve yerleşme süreci, günümüz dünyasının yiyecek, enerji, ekoloji gibi en güncel sorunların çözümü, karşılıklı yararlı ekonomik bilimsel ve kültürel işbirliğinin geliştirilmesi, bilimsel - teknik devrimin tüm başarılarından insanlığın yararına yararlanması için elverişli koşullar yaratıyor. Ve bu sorunların çözümü için yapılan savaşında kazanılan her başarı, yumuşamayı aynı ölçüde güçlendiriyor.

Yumuşamanın gelişim ve yerleşme süreci, halkların ulusal kurtuluş savaşımındaki ukuları ve dışarıdan hiç bir müdahale olmaksızın ülkelerin bağımsız gelişim yolunu seçmelerine ilişkin egemenlik hakkının sağlanması, gelişmekte olan ülkelerin bağımsızlıklarının ve yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulması, tüm sömürgeci, ırkçı ve faşist rejimlerin ortadan kaldırılması için yeni ve elverişli koşullar yaratıyor. Ve ulusal kurtuluş için yapılan savaşında kazanılan her başarı, yumuşamayı aynı ölçüde güçlendiriyor.

Yumuşamanın gelişim ve yerleşme süreci, toplumsal ilerlemenin ve ekonomik, sosyal, siyasi, yurttaşlık, kültürel özgürlük ve insan haklarının tam olarak sağlanması, ırk, milliyet, dil, din ve cins gibi her türlü ayrıcalık biçimlerinin ortadan kaldırılması için elverişli koşullar yaratıyor. Ve bu alanlarda kazanılan her başarı yumuşamayı aynı ölçüde güçlendiriyor.

Barış için ve bu önemli sorunların çözümünü için yapılan savaşım, birbirleri ile bağlantılıdır. Yumuşama yolu günümüzde barış ve kalkınmaya giden ana yoldur.

Bu yolda ilerleme kendiliğinden

olmaz. İlerleme bir amaca yönelik ve tutarlı eylemleri, cesur ve esaslı kararları, gerçekçi ve yapıcı girişimleri talep etmektedir. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı, son yıllarda imzalanan bir dizi ikili anlaşma ve yapılan görüşmeler, hükümet düzeyindeki bu tür başarılı ve perspektifli güzel eylem örnekleridir. Kolombo'da yapılan yüksek düzeydeki V. Bloksuz Ülkeler Konferansı'nın yumuşama ve barış sorununa büyük katkısı oldu. Yumuşama sürecinin en önemli bölümünü oluşturan dünya kamuoyunun gittikçe artan rolünü ve yükümlülüğünü belirten Forum'a katılanlar; savaş sanayii kompleksi, gerici ve militarist güçler tarafından gelen açık ya da gizli saldırılara uğrayan, varolan benimsenmiş barış sınırlarının korunması ve gerekse yeni barışçı girişimlerin teşvik edilmesi için geniş toplumsal güçlerin yapacakları ortak eylemlerin önemini belirttiler.

Forum'a katılanlar, diyalog ve işbirliğinin daha da geliştirilmesi ve devamı ile ilgili çeşitli önerileri inceleyerek görüş birliğine vardılar. Çeşitli sorunlarla ilgili olarak seminer ve sempozyumların yapılmasına, araştırma gruplarının oluşturulmasına, konferans ve benzeri ortak eylemlerin örgütlenmesine karar verildi.

Forum, tüm siyasi partilere, örgüt ve hareketlere, barışsever güçlere silahlanma yarışına son verilmesi, savaşa engel olunması ve birinci derecede öneme sahip «yumuşamaya geri çevrilmez bir nitelik verilmesi» görevinin yerine getirilmesi amacıyla yapılan bu güncel girişimlere katılma çağrısında bulundu (TASS)

★

TİMSAHLAR AĞLAYINCA

Sovyet halkı, faşistlerin zindanlarından, uluslararası demokratik güçlerin dayanışması ve mücadelesi sayesinde kurtarılan Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan'ı konuşkanlıkla karşıladı. Doktorlar; ge-

neraller cuntasının hapisanelerinde ve toplama kamplarında sağlığı ciddi şekilde bozulan L. Corvalan'ın ilk muayenesini yaptılar. Pinochet rejiminin siyasi tutuklularının maruz kaldıkları insanlık dışı davranışın izlerinin ortadan kaldırılması için, L. Corvalan'ın uzun süre tedavi olması gerekiyor.

Sovyet insanları, Şili Komünistlerinin yöneticisini kendi ülkelerinde içtenlikle karşılarken, Batı'daki timsahlar bağıra bağıra ağladılar. Gazete redaksiyonlarında, radyoda, televizyon programlarında ve basın konferanslarında sosyal demokratlar, liberaller, tutucular ve faşistler hepsi bir arada hümgür hümgür ağladılar.

Ama hiç bir zaman, çarmıha geçirilmiş Şili halkına cuntanın kurbanlarına ağlamadılar. Timsahlar başka bir nedenle ağlıyorlar. Onlar gözyaşlarıyla, faşist Pinochet rejimini ört - bas etme başarısını gösterememelerinin acısını yaşıyorlar. Şili hapisaneleri, önceki gibi, maddi ve manevi işkencelere maruz bulunan tutuklularla dolu. Cuntanın ileri - görüşlü olduğundan kuşkulandığı herkes, önceki gibi demir parmaklıklar arkasına atılıyor.

Öte yandan, Sovyetler Birliği'ndeki işlerin gidişatı timsahları darıltıyor, sözde-özgürlüğün ve hatta demokrasinin Sovyetler Birliği için «önemli olmadığı» endişesi içlerini kemiriyor. Bukovsky adında birinin ülkeden uzaklaştırılması olgusu, onları rahatsız ediyor. (Bukovsky SSCB'de hiç tanınmayan, ama batıdaki Sovyet aleyhtarı çevrelerde popüler bir kişidir) ve bu durum sözde «Moskova'da siyasi tutukluların bulunduğunu» kanıtıyor.

Bu, kamuoyunun bildiği bir aldatmacadır. Sovyetler Birliği'nde siyasi tutuklu yoktur. Bukovsky, Sovyet düzenine karşı silahlı mücadele için yeraltı tedhiş grupları kurulması işine katılması nedeniyle, cinayet suçlusu olarak hüküm giymişti. Kendini terörizmden koruyan herhangi bir devletin yargı organları da böyle davranmaz mıydı acaba?

Sovyet Devleti'ne karşı başlatılan propaganda kampanyası, şimdiki genel

olarak alışılmış noktalarından birine ulaştı. Sovyet aleyhtarı bozucu merkezlerin, gerçekten de bir anda Batı Avrupa'nın ve ABD'nin «özgürlük severliklerinin» kahramanı oluveren Soljenitsin, Tarsis ve diğer bazı «karşı görüşler», SSCB'den çıkarıldığında yaptıkları gibi, düzenimize, yasalarımıza ve yaşam tarzımıza yeniden kara sürbilmek için bu bahaneden yararlandıklarını anlamak zor olmasa gerek. Bir zamanlar onu seven liberal ve sosyal demokrat dostları bile, şimdi monarşist - faşist Soljenitsin'e yüz çevirdiler: Soljenitsin, onlar için bile son derece kötü ve gerici bir kişi oldu. Tarsis'e gelince, gerçekten ağır bir hasta olduğu için Sovyetler Birliği'nde bakıldığı ruh hastalıkları hastanesinden çıkamayan bir insanı, kim hatırlıyor şimdi? Zaman geçiyor ve Sovyet aleyhtarları, olağan kahramanlarını sonuna dek kullanıp hemen bir kenara atıyorlar. Şimdi sığağı sığağına onun çevresinde nasıl büyük bir oyun oynandığı anlaşılır hale geliyor. Ancak böylesi bir oyuna dikkati çekmek için yoldaş Corvalan'ın sağlığı ve yaşamı bizim açımızdan son derece değerlidir.

Şu soru sorulabilir: Güçlü, gelişen ve ilerleyen ülkenizde kendisini «özgürlüğün ebeveynleri» olarak göstermeye çalışan, heves ve coşkunlukla batıdaki «gerçek mücadelecileri» arasında sayılmak isteyen, toplumdaki kopmuş kişiler nereden geliyor? Bu tür insanlar vardı, şimdi de vardır ve herhalde gelecekte de olacaktır. Sovyetler Birliği'nde çeyrek milyar insan yaşıyor. Çeşit çeşit insanlar. Ancak Batı propagandası, ülkemizdeki, tüm insanları aynı kalıptan çıkarmış, aynı düşüncelere sahip, aynı hareket eden, aynı konuşan, aynı yemek yiyen ve aynı düşünen insanlarmış gibi tasvir ediyor. Sözde «Kremlin şeflerinin» bir ipile bağladıkları ve bir tek geçerli yol üzerinde kukla gibi hareket edebilen kişisiz, renksiz, böyle bir insan yığını. Kendisi gelişip mükemmelleşirken, kendisini oluşturan kişilerin de geliştiği karmaşık ve çeşitli bir top-

lum olan Sovyet toplumunun, bu şekilde tasvir edilebilmesinden daha yalın, daha sahte hiç bir şey olamaz. Kişi olarak birbirimize benzemediğimizi, çeşit çeşit düşündüğümüzü ve kanıtlar gösterdiğimizi, tartıştığımızı ve anlaştığımızı hissetmek ve anlamak için konferanslarda, toplantılarda, tartışmalarda ve açık hava toplantılarında bulunmak yeterli olacaktır. Ya gazetelerimiz ve dergilerimiz? Paris'te, Roma'da, Lizbon'da, tanıdığım batılı gazetecilerden birinin en ilginç, en derin analizini yapan ve çeşitli diye adlandırdığı Sovyet basınının eleştirdiği materyalleri üzerine yazılmış kitaplar okudum.

Sovyet insanların büyük çoğunluğu, komünizm gerçeğine, SBKP'nin ve devletimizin politikasının doğruluğuna sınırsız şekilde inanıyorlar. Bu, pasif bir inanç değil, komünizmin kuruluşuna, politikaya, ekonomik ve sosyal kurtuluş uygulanmasına aktif, bilinçli ve belli bir hedef gözetken katılmadır. SSCB, emperyalist propagandanın göstermeye çalıştığı gibi robotların değil; kişisel özellikleri, zorlukları, çelişkileri, istek ve hevesleri olan insanların yaşadığı bir ülkedir. Bunun son derece normal sayıyoruz. Hiç kimse, Sovyet insanını açık ve kendine özgü kişiliğinden yoksun bırakamaz. Böylesi bir çokluk arasında tabii ki, bizim toplumumuzda da şu yada bu nedenle rahat yaşamadığını sanan kişiler olabilir ve olacaktır. Aşırı büyümüş bir gelecek heveslisi ve tatmin olmamış bir büyüklük kuruntusundan sıkıntı çeken bazıları, herkesin «üstünde» olmak isterler. Diğer bir kısmı, sosyalizmi genel olarak kabul etmezler. Üçüncüler, kendini zenginleştirme kaynaklarını batıda ararlar, çünkü, komşularının boğazına çökmelerine izin vermeyen sosyalist toplumun «kişi hak ve özgürlüklerine karşı suç» işlediğini kabul ederler.

Tekrarlıyorum bunlar tek - tükür. Önceden vardı ve olacaktır da. Ancak bu insanların komünist kuruluş politikasıyla, Sovyet Devleti'nin

politikasıyla «bağdaşmayan» fikirleri nedeniyle, haklarında kovuşturma yapmak ülkemizde hiç kimsenin aklına gelmez. Bu konudaki yasamız çok kesindir. Bu yasa, fikirlerin değil, yasa-ya ters düşen sürekli eylemlerin söz konusu olduğu hallerde yürürlüğe girer ancak. Bu durumda ceza kanunu uygulanır. Sovyeler Birliği'nde polis, mahkeme ve hapisaneler vardır. Cinayet suçundan hüküm giyen kişinin toplum önünde işlediği suçun cezasını emeğiyle ödeyebileceği çalışma kamp-ları mevcuttur. Ülkemizde yasa herkes için tek ve aynıdır. Burjuva ülkelerinin pek çoğundaki örneğe benzemez.

Özgür Sovyet halkı, kendi işlerini her zaman kendisi halletmiştir ve halledecektir. Ona, ne sahte dostluk övgütleri, ne de yapmacık acıma gerekli değildir. Sovyet halkı, Sovyet Devleti'nin, yani kendi devletinin işlerine müdahalede bulunma denemelerini kesin olarak reddeder. Sovyet halkı, iç savaşta, Hitlerci işgalcilere karşı savaşta ve emperyalizmle «soğuk savaş» ta özgürlüğünü korumuştur. Sovyet halkının özgürlüğünü, kapitalistlerin yağmasına sunacağımızı yada yaşam tarzımızı kapitalizmin henüz daha egemen olduğu ülkelerin yaşadığı biçime uyduracağımızı sananlar, hâlâ var mı acaba? Umutlar boşuna. Timsahlar göz yaşlarını yabancı dövizmiş gibi tutsunlar. Simdiki krizde belki yararı doku-nabilir. (V. Yermakov, Politik Gözlemci - APN)

★

APTALCA BİR MODA

TASS tarafından yayınlanan yorumda, batıdaki Sovyet aleyhtarları arasında Vladimir Bukovsky'yi propagan-da aracı olarak kullanmak şeklinde yeni bir modanın salgın olduğu belirtiliyor. Sovyetler Birliği'nden sürülen bu cani, «işkencelere» tabi tutulan bir «özgürlük savaşçısı» olarak gösteriliyor. İsviçreli doktorlar iftiracıların fo-yasını açığa çıkardılar. Yaptıkları tıbbi konsültasyondan sonra «Bukovsky'

in sağlık bakımından son derece iyi bir durumda» bulunduğunu açıkladılar

Sovyet aleyhtarlarının «görüşleri değişik olan suçsuz» Bukovsky'in fikirleri yüzünden yargılandığı şeklindeki iftiraları da, son derece zavif kalıyor. Bukovsky, fikirlerinden ötürü değil, gerçek eylemlerinin, ülkesindeki devlet düzenini bozacak nitelikte olmasından ötürü üç kez ceza kanununa göre yargılanmıştır.

Ve bütün Sovyet makamları, Bukovsky'in kendi inisiyatifleriyle gerekli organlara başvurma isteğini olası bulmuşlar. SSCB sınırları dışında çıkmasına izin vermişlerdir.

«Peki baylar, öyle ise neden ipesapa gelmez suçlarla Sovyet insanlarını suçlayarak onu koruyorsunuz?» şeklinde bir soru soruyor yorumcu. Canilerin, parmaklıkların arkasına atılmayıp, baslarının okşandığı bir ülke gösterebilir misiniz?

Sovyet aleyhtarlarının korosunda, diğer bazı seslerin de katılması gerçekten üzücü. Belki de bazı kişiler, yakında modaya kapılarak «Sovyetler Birliği'nde insan haklarının çiğnendiğini» de iddia edecekler. Bütün bu insanlar bu modanın kendilerine yakışmadığını, onur ve saygı kazandırmayacağını unutuyorlar. Oysa ki aptalca modalar uzun ömürlü olmazlar. (TASS)

★

LUIS CORVALAN :

MÜCADELE DEVAM EDİYOR

Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan, «İzvestiya» gazetesi muhabirine «Şili halkının mücadelesi ile dayanışma hareketinin büyük önemi olduğunu» açıkladı. Bu dayanışmanın gerçek etkeninin «SBKP ve O'nun Genel Sekreteri Leonid İlyiç Brejnev» olduğunu belirtti. «Sovyet insanların kazanılan başarılarla kalmama, dayanışma hareketiyle kazanılan zaferle yetinmeme yolundaki hazırlıkları bizi memnun ediyor ve ilham veriyor» dedi.

Luis Corvalan: «Serbest bırakıl-

mam için yaptıklarından ve halen diktatörlük zindanlarında bulunan tüm ŞİP'li arkadaşlarının kurtulması için hareadıkları çabalardan ötürü, tüm Sovyet insanlarına duyduğum şükranı ifade etmek istiyorum» dedi. Faşist cuntanın gerek uluslararası alanda gerekse ülke içinde teeridinin, gün geçtikçe güçlendiğini belirtti. «Mücadele- nin devam ettiğini» açıkladı. («İzvestiya» - APN)

★

BEYAZ SARAY'DAKİ DEĞİŞİKLİK ÖNCESİNDE

Beyaz Saray'daki değişiklik öncesinde, Washington'daki siyasi durumu yorumlayan «Pravda»; «eski başkanın savaş - sanayi tarafından gelen baskı karşısındaki yumuşaklığından, Sovyetler Birliği ile ilişkiler konusundaki tutarsız, zaman zaman da çelişkili olan tutumundan ötürü, neden sonra kendini haklı göstermek istediği izlenimi u- yandı» yazıyor. Gazete bununla ilgili olarak, Ford'un, ABD'nin askeri giderlerinin eşi görülmemiş biçimde artışından kendi zimmetiymiş gibi söz ettiği «ülkenin durumuna ilişkin» olarak geçenlerde yayınladığı mesajı hatırlatıyor. Bu mali yılda Pentagon, 113 milyar dolar elde etmişti. Gelecek mali yılda ise, ödeneklerin artırılması (123 milyar dolara kadar) planlanıyor. Mesajında, J. Carter tarafından vaad edilen askeri bütçenin azaltılmasına karşı çıkan eski başkan, yumuşamaın samimi aleyhtarlarının izinden giderek «Sovyet askeri tehdidine» ilişkin yalanları tekrarlıyor. Bu arada bazı faktörlerin yanısıra Pentagon'a verilen ödünler, bizzat Ford'un ve onu eleştirenlerin ABD'nin ulusal çıkarları açısından önemli saydıkları bir dizi dış politika görevlerinin gerçekleştirilmesini frenledi. «Pravda», öncelikle 1974 yılına ait, stratejik saldırı silahlarının sınırlandırılmasına ilişkin Vladivostok anlaşmasının hayata geçirilmesini bunlar arasında sayıyor. («Pravda»-APN)

★

KANITSIZ BELGELER

Jimmy Carter'in Cumhurbaşkanı makamına geçme günü 20 Ocak 1977 tarihi yaklaştıkça, «askeri - sanayi kompleksi» yeni yöneticilere silahlanma yarışına engel olmaması için baskıyı gittikçe artırıyor. Gazetelerde panik dolu yazılar, televizyon yayınları eski yönetim organları mensuplarının, ABD'nin askeri alanda geri kaldığı yollu bir takım iddialar, seri halinde çıkarılıyor.

Haftalık dergi olan «United States News And World Reppord» bugünlerde Pentagon tarafından Carter'e ve danışmalarına, yeni askeri problemler hakkında bilgi veren hemen hemen bine yaklaşık belgelerin sunulduğunu açıkladı. Bütün bu belgeler, hiç bir şeye dayanmayan ve boş lafları ibaret kalan «Sovyet tehdidi» ne bol bol geri dönmektedir Bir de, içinde bazıları, gene hiç bir kanıt sürülmeyen, bir takım keşif verilerine muğlak imaları içeriyor. Adı geçen haftalık dergi, Pentagon'a yakındır ve bu dergi aracılığı ile sık sık Savunma Bakanlığına gereken bir takım «enformasyon sızdırılmasına» başvuruluyor. Görünüşe göre, bu dökümanların yayınlanması ile bu tür yayınları tezgahlayanlar, bu kez yalnız Beyaz Sarayın yeni ev sahiplerini etkilemekle de kalmayıp, ABD'nin kamuoyunu etkilemeye çalışıyor.

Bazı belgelerin savundukları tezler arasında, başta ABD ile SSCB arasındaki, askeri denge, sözde çok ciddi bir biçimde tehlikeye düşmüşmüş. «Bunun için, Amerikan askeri tesislerinin artışı için acele önlemlerin alınması gerekliliği» demek ki bütçede ayrılan fonların da artırılması gerekiyor. Hele savaş filosuna gelince, kaçınılmazmış. Başka bir deyimle, bu belgeleri tezgahlayanlar, «Pentagon bütçesinin kısıtlanması söz konusu olamazmış» diyor.

Başka bir belge «V» tipinde yeni stratejik bombardıman uçaklarına vazgeçilmez bir ihtiyacın olduğunu kınıtlamaya çalışıyor. Oysa ki, özellikle bu uçakların mutlak gerekli olup olmadı-

ği konusunda, seçim kampanyası sırasında büyük tartışmalar açılmış, bunlara büyük gereksinim olması yolunda kuşkular ortaya atılmıştı.

Daha sonra «kanatlı roketlerin yapımına» ateşli övgülere yer ayrılıyor, bunların gerek normal gerekse nükleer yoldan kullanılması üzerinde ısrar ediliyor.

Pentagon'un belgeleri arasında, bir de toprak üstünde bu roketler için bazı kuruluşunun sınırlandırılması ile ilgili Carter'in bazı danışmanlarının önerilerine hücum edilmektedir. Pentagon, «Enitman» roketlerinin yeni roket tipi olan «MH» ile değiştirilmesi için otuz milyar dolar ayrılmasını talep ediyor.

İşte; Pentagon'un yeni hükümet için hazırlanan ve belirli hedefe yönelik «enformasyon»u bu türdendir. Bu bilginin yayınlanması, uluslararası gerilimin yumuşamasını engellemek için ne gibi önlemlere başvurulduğunu kanıtlıyor. Böylesine bir makina kollarının harekete geçirilmesi karşısında, bütün barışsever güçlerin seferber edilmesi ve militarist çevrelerin dünyayı yeni ve çok tehlikeli bir silahlanma yarışının yeni bir aşamasına sürüklenmelerine engel olmaları gerekmektedir. (Georgiy Ratiani, «Pravda» - APN)

★

AMERİKALI «SAHİNLER» FAALİYETLERİNİ ARTIRIYORLAR

TASS muhabiri Washington'dan bildiriyor: «ABD militarist çevreleri, 20 Ocak'ta göreve başlayacak olan J. Carter yönetimine karşı başlatılan yoğun baskı kampanyasını genişletiyor. Bu kampanyanın amacı gergin bir atmosfer yaratmak, yeni hükümetin J. Carter tarafından ilan edilen ve stratejik saldırı silahlarının sınırlandırılması hakkında, Sovyetler Birliği ile yapılacak görüşmelere birinci derecede önem verilmesine, ortak sorunların çözümü için yeni olanakların aranmasına, ABD askeri bütçesinin biraz ol-

sun kısılmasına ilişkin isteklerini gerçekleştirilmesine engel olmak».

Diplomatik gözlemci G. Craft; Amerikalı şahinlerin J. Carter hükümetinin görevlerini, SSCB ile ilişkilerdeki gerginliğin yumuşamasına yönelik her yeni adımın politik saldırılarla karşılaşacağı bir ortamda yapmasını istediklerini, işaret ediyor. Craft, bu tarihi kampanyayı «Sovyetler Birliği ile ilişkilerin iyileştirilmemesini sağlamak için yapılan bir şantaj» olarak niteliyor.

Yumuşama ve barış işbirliği düşmanları amaçlarına ulaşabilmek için her fırsatta Sovyet «askeri tehdidine» ilişkin efsaneyi abartıyorlar. Oysa, bütün dünya bunun bayağı bir yalan olduğunu biliyor.

Amerikan basını, radyo, televizyon, tanınmış devlet adamları, politikacılar ve toplum adamları, bugünlerde SBKP MK Genel Sekreteri'nin Sovyetler Birliği'nin hiç kimseyi tehdit etmediğini ve hiç kimse için de bu tür bir şey düşünmediğini açıklayarak; Amerikalı siyasi gözlemci G. Kingsburry - Smith'in sorularına verdiği yanıtlara geniş yer veriyorlar ve yorumlarda bulunuyorlar. Amerikan kamuoyu tarafından memnuniyetle karşılanan bu açıklama, uluslararası atmosferi zehirleyen kötü niyetli kişileri susturuyor.

Sovyetler Birliği'nin Sovyet - Amerikan ilişkilerini geliştirme çabaları yeni yönetimde olumlu bir yankı uyandırdı. (TASS)

★

FEDERAL ALMANYA'DAKİ NEO - NAZİLER FAALİYETLERİNİ HIZLANDIRDILAR

«İlerici yurttaşlara farklı muamele göstermeye devam eden Batı Alman yöneticileri, eski ve yeni 'Nazilerin' faaliyetlerini artırmalarına göz yumuyorlar.», diyor «Pravda».

Gazete; son zamanlarda tüm Federal Almanya topraklarında «Nasyonal - Sosyalist askeri birlikler» ve «avcı - kılıçları» adını taşıyan Neo - faşist askeri yeraltı örgütlerinin kurul-

duğunu yazıyor. Bu örgütler, çeşitli silahlara, radyo cihazlarına ve seferberlik planlarına sahipler.

Neo - faşistlerin, bir dizi devlet çerçevesinde bir örgüt kurma denemeleri, Avrupa kamuoyunun dikkatinden kaçmadı. Bu düşüncüyü, son kongresini Hamburg'da «Avrupa'nın tüm milliyetçi güçlerinin birleştirilmesi» parolası altında yapan Neo - faşist Nasional Demokratik Parti ilan etti. Diğer sağcı guruplar da aynı çağrıda bulunuyorlar.

«Bu durum ilerici kamuoyunu endişelendiriyor. Neo - faşizme son vermek, Avrupa güvenliğine değer veren, yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama politikasını savunan herkesin ortak isteğidir».

★

AET : ÇELİŞKİLER ARTIYOR

«Sürekli çelişkiler topluluğu kemiriyor. Toplulukta ulusal bencillik atmosferi ve ayrı ayrı ülkelerin kendileri için ortaklarının sırtından avantajlar elde etme arzusu, hüküm sürüyor.» Avrupa Topluluğu yeni komisyon başkanı İngiliz Roy Jankins'in bu sözlerini «İzvestiya» yayınlıyor.

Topluluk içinde çelişkilerin arttığına değinen «İzvestiya»; «Dokuzların ekonomisini kısıkaçları arasında tutmaya devam eden krize dikkati çekiyor. İşsizlik en ağır sorunlardan biri olarak kalıyor. Tarım, balıkçılık ve enerji alanında defalarca yapılan ortak politika hazırlama denemeleri başarı kazanamadı.

«İzvestiya», «yeni komisyonun böylesi bir mirası devraldığını» ve belki de Jankins'in «sonuçta bütün bu çelişkilerin topluluğun çökmesine neden olabileceğinden» korkmasının a-sılsız olmadığını belirtiyor.

★

LAOS : OLUŞUM DÖNEMİ

Sovyetler Birliği ve Laos arasındaki ilişkilerin, Marksizm - Leninizm ve proleter enternasyonalizmin deney-

den geçmiş ilkeleri üzerinde kurulduğunu belirten «İzvestiya» gazetesi; «Sovyet - Laos dostluğunun iyi bir geleceğe sahip olduğunu» yazıyor. Gazete; Laos Yurtsever Cephesi'nin XXI. Kuruluş yıldönümüne ayırdığı makalede, bu ülkede, Marksist - Leninist teoriyi devrimci uygulamayla birleştirmeyi başaran Laos Devrimci Halk Partisi'nin Laos Yurtsever Cephesi'nin tüm politik, askeri, ekonomik ve diplomatik faaliyetini yürüttüğünü belirtiyor. Laos Devrimci Halk Partisi'nin ve Laos Yurtsever Cephesi'nin yönetimi altında verdiği kahramanca savaşın sonucunda Laos halkı, emperyalizmin ve feodalizmin baskısından bütünüyle kurtuldu. Ülke, barış, bağımsızlık ve sosyalist kuruluş dönemine girdi.

«Laos'un yeni gelişme koşullarında Marksist - Leninist Parti'nin rolünün artmasının, proletarya diktatoryasının güçlenmesinin ve devrimci egemenlik organlarının mükemmelleşmesinin yanı sıra, ülkenin tüm güçlerini birleştiren bir kitle örgütü olarak Yurtsever Cephe'nin önemi de artıyor.»

★

FİLİSTİNLİLERİN HAKLI MESELESİ

«Pravda» Filistin Arap halkının çığnayan haklarının geri verilmesi için başlattıkları mücadelenin 12. yıldönümüne ayırdığı makalesinde, «Filistin sorunun adilane çözümünün Yakın Doğu'da genel bir düzenleme yolunda aranması gerektiğini» yazıyor. Gazete, «kendi kaderini tayin ve kendi devletini kurma hakkı da dahil olmak üzere, Filistin halkının haklarının geri verilmesinin SSCB'ye göre, bu tür bir düzenlemenin ayrılmaz parçası olduğuna işaret ediyor. «Bu düzenleme. İsrail askerlerinin 1967 yılında işgal edilen bütün Arap topraklarından çıkarılmasını, anlaşmazlıkla doğrudan ilgili tüm devletlere bağımsız varoluş hakkının ve güvenliğin sağlanması, gerekli güvencelerin

kendilerine verilmesi, Arap ülkeleri ve İsrail arasında savaş durumuna son verilmesini öngörmelidir.»

«Pravda», tutarlı ve ilkesel bir doğruktu izleyerek, Orta doğu'daki Arap ulusal kurtuluş hareketini destekleyen SSCB'nin anlaşmazlığın, bu bölgede adilane ve sağlam barışı sağlayabilecek tüm halklara özgürlük ve bağımsızlıklarını kazandıracak, Filistin Arap halkının haklı meselesini başarı ile noktalayabilecek bir şekilde çözümlenmesini istediğini» belirtiyor.

★

PORTO RİKO HALKININ HAKLARINA AYKIRI OLARAK

«Pravda» başkan Gerald Ford'un cumhuriyet yönetiminin geçiş döneminde giriştiği Porto Riko'yu, Amerikan Devletinin 51. Eyaleti yapma yolundaki eşi - görülmemiş politik girişimini bir kez daha ABD'deki etkili çevrelerin, halkların kendi kaderini belirleme ve bağımsızlık haklarına önem vermeye devam ettiklerini gösterdiğine işaret ediyor. Gazete, «Beyaz Saray'ın bu önerisinin BMT Dekolonizasyon Komitesi'nin sömürge ülkeler ve halklarına bağımsızlık verilmesi hakkındaki, BMT Bildirisi'ne uygun olarak Porto Riko halkına kendi kaderini belirleme ve bağımsızlık hakkının verilmesini öngören Birleşmiş Milletler Teşkilatı kararlarını gerçekleştirmeye çağırın tutumuna ters düştüğünü» yazıyor.

«Pravda», ABD'nin yeni başkanı J. Carter'in, Ford'dan farklı bir tutumda olduğunu belirtiyor.

★

SİLAHSIZLANMA: SOSYALİZMİN İDEALI

«Kommünist» dergisi, 1976 yılının politik sonuçlarına ayırdığı makalede şunları yazıyor: «Sovyetler Birliği, en önemli dış politika görevlerinden birinin, Avrupa Genel Konferansı tarafından yaratılmış olan elverişli olanaklardan, gerek Avrupa'

da, gerekse Avrupa dışında tam olarak yararlanmak olduğunu kabul ediyor. Aynı zamanda politik yumuşamanın askeri yumuşama ile desteği görevi de, şimdi Avrupa ile ilgili sorunlarda birinci plana çıkıyor. Öncelikle söz konusu olan Orta Avrupa'da silahların ve silahlı kuvvetlerin karşılıklı olarak azaltılmasına ilişkin Viyana görüşmelerinin başarı ile sonuçlanmasını sağlamaktır.»

Dergi; silahsızlanmanın her zaman için sosyalizmin ideali olduğunu belirtiyor. Silahlanma yarışının önlenmesine ve silahsızlanmaya doğru ilerlemek için geçmişte, hiçbir zaman, bugünkü kadar elverişli ve objektif koşul elde edilmemişti. Bir yandan sosyalizm ve barış güçleri, yavaş yavaş ve ayrı ayrı yerlerde bile olsa, bu sorunun çözümüne yaklaşmayı daha olanaklı hale getiren bir etkiye sahip oluyorlar. Öte yandan kapitalist devletlerin yönetici çevrelerinde, atom çağında iki sistem arasındaki tarihi çekişmenin, çözüm yolu olarak savaş üzerine hesaplar yapmanın ne kadar perspektifsiz, mahvedici ve caniyane olduğu giderek daha fazla anlaşılıyor.

Dergi'de, silahsızlanma sorunu sadece doğrudan doğruya devletlerin ulusal güvenliklerini ilgilendirmedikleri için, bu sorunun son derece karmaşık ve zor olduğu belirtiliyor. Ancak artık bir dizi anlaşmaların yapılabilmemesi gerçeği, daha da karmaşık sorunların pratik çözüm yollarının bulunmaması olasılığını ifade ediyor.

★

BASIN, TEKELLERİN ÇOCUKLARA KARŞI OLDUĞUNU KANITLIYOR

Latin Amerika ülkelerinde çocukların ölüm oranı, son derece yüksektir. Küba gazetesi «Granma», APN'nin ufak kısaltmalarla okurlarına sunduğu makalesinde, bu sosyal felaketin nedenlerini anlatıyor.

Latin Amerika ülkelerinde, her yıl 1 milyondan fazla çocuk hayatını

kaybediyor. İstatistik raporlarının bu konu ile ilgili paragrafları, soruya tatminkar bir yanıt vermiyor: Açlık, hastalık.

Çocukların ölüm oranı, daima her devletin ekonomik ve sosyal gelişim düzeyini gösteren özgün bir konu olmuştur. Günümüzde de, gelişmekte ve gelişmiş kapitalist ülkeleri simgeler. Amerika Birleşik Devletlerinde ve diğer batı ülkelerinde, her bin kişiden bir yaşına kadar olan 15 - 25 çocuk ölürken, Brezilya, Şili, Guatemala ve Haiti'de bu sayı 7 kat fazladır.

Bu sosyal kötülüğün kaynakları nelerdir? Açlık, niçin bu kıtanın başlıca özelliği olmuştur? Oysa, Latin Amerika ülkelerinin verimli toprakları vardır, son derece elverişli iklim koşullarına sahiptirler. Çeşitli tarım kültürlerinde yüksek rekoltelere ulaşabilecek ve halka gerekli gıda maddelerini sağlayabilecek tüm olanaklara sahiptirler. Bu ülkelerde, petrol, demir ve bakır cevheri, hafif metaller ve ender bulunan, ama dünya pazarlarında büyük ilgi gören maddelerin zengin kaynakları bulunmaktadır.

Bütün sorun, bu doğal kaynakların anahtarlarının kıta sorunlarının dışında bulunmasıdır. Latin Amerika ülkelerinin ulusal zenginliklerinden aslan payı yabancı tekellere, öncelikle de Amerikan tekellerine aittir. Tekelciler, Latin Amerika'dan milyonlarca dolarlık kazanç sağlarken, bölge halkı sefalet, açlık ve hastalıklarla ölüyor, ABD'ne itaat eden rejimler, ülkelerinin doğal zenginliklerini satarken halklarının gereksinimlerini görmemezlikten geliyorlar. Brezilya gibi ülkelerde on milyonlarca insan aç ve hasta. Kıta ülkelerinin çoğunluğu, modern tıp hizmetlerinden yoksun, ne denetim nede aşırı vardır. Hastalık halinde hastahanedeye yer bulmak yada ilaç almak, varlıklı kişiler için bile aşırı lüks sayılıyor.

Yabancı sermayeye bağımlılık, tekel boyunduruğu: işte sosyal felaketlerin Latin Amerika'daki çocukla-

rın yüksek ölüm oranının başlıca nedeni. Bu felaketlerden kurtulmanın tek yolu var: sosyo - ekonomik düzeyi değiştirmek. 1959 yılına gelinceye dek bugün Latin Amerika ülkelerinin çoğunluğunun karşı karşıya bulunduğu sorunları çözmek için savaşım veren Küba da aynı yolu seçti. Özgürlük adaları, halk egemenliği yıllarında, sağlık koruma alanında büyük başarılar kazandı. Gelişmekte olan ülkelere yetişti. Cumhuriyet'te çocukların ölüm oranı, devrimden önceki döneme oranla üç kat azaldı. Çocuk felei, difteri gibi bugün binlerce Latin Amerikalı'nın ölümüne neden olan hastalıklar, bütünüyle ortadan kaldırıldı. Bu ise, ancak kapitalist sömürü sisteminin, halka açlık, hastalık ve ölüm getiren sistemlerin yok edilmesi ile yok oldu. («Granma» -APN)

★

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEN HABERLER SSCB'deki Ücret Artışı

SSCB'deki ücret artışları 31 milyon işçiyi ilgilendiriyor. Bu artış, devletin yıl başına 7 milyar ruble olarak ayırdığı miktarın % 18'ini teşkil ediyor. Bu miktar SSCB Bakanlar Kurulu ve Merkezi Sendikalar Birliği'nin kararıyla tesbit edildi.

İşçi ve memurların aylık asgari maaşları, üretim branşlarında çalışan işçi gurubuna ödenen ortalama ücretlerin artışı ile aynı zamanda yükseliyor. Eğitim, sağlık koruma, sosyal yardım, kültür kuruluşları, ticaret ve gıda, konut, belediye ve kamu hizmetleri işçilerine ödenen aylık ücretin artırılması öngörülmüyor. Bu yılın Aralık ayından itibaren Uzak Doğu, Sibirya ve SSCB'nin Avrupa kıtasında kalan batı kısmına kadar ülkenin çeşitli bölgelerinde yeni ücret sistemleri uygulanacak.

Aylık ücret artışı, SBKP XXV. Kongresi tarafından hazırlanan sosyal gelişim ve halkların yaşam düzeyleri-

nin yükseltilmesi programına uygun olarak yapılıyor.

1977: Sovyet Köyündeki Değişiklikler

Pazarda nakit para karşılığı malını satabilen, sebze bahçesi, bir ineği ve onlarca tavuğu olan bir köylü: Kooperatifleşmiş Sovyet köyünde bu tür kimseler mevcuttur. Özel üretim, Kolhoz ve Devlet çiftliklerinin satılan malların % 3 - 4'ünü, yeni sebze ve meyvalardan oluşan bir garnitürü düzenli olarak hem köylünün, hem de kentlinin sofrasına vermektedir. Kolhoz tarlasındaki yada çiftlikteki çalışmalardan arta kalan zamanını sebze bahçesine ayıran kolhozcu da bir kural olarak genç değildir, köyün geleceğini değil geçmişini temsil eden bir emeklidir. SBKP M.K.'nin ekim toplantısında (1976) konuşan Leonid Brejnev, özel ekonomi ile uğraşan kişilere büyük bir dikkat ve yardım gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bugün ekonomistlerimizin, sosyologlarımızın ve istatistikçilerimizin tüm dikkati, köylü nüfusunun bünyesindeki hızlı ve geniş ölçekli gelişmeye çevrilmiştir. Sekiz yıl önce köylü nüfusu, tüm ülke nüfusunun % 31,4'ünü teşkil ediyordu, iki yıl önce ise, % 17,1 idi, hem de bu oranı az bir kısmı Rusya Federasyonu'nun, özellikle siyah topraklı olmayan verimsiz bölgelerinde yaşayan, evleri kentlerde yaşayan, çocukları ve torunları için bir sayfiye yeri olan iş - göremez durumdaki emeklilerin payına düşmektedir. Yüksek nitelikli işçi yetersizliğinden yeni makina ve mekanizmaların çalıştırılmadığı kolhozlar vardır.

Sosyologlar köylü nüfusunun ciddi sorunlara rağmen, azalma eğilimini sağlıklı ve kurala uygun kabul etmektedirler. Neden? Çünkü, bu beş yılın (1980) sonuna doğru, tahıl üretimi komple makineleştirildiğinde, hayvancılıktaki makineleştirme düzeyi yükselecek, tarımsal emeğin enerji gücü 1,6 kat artacak, daha az sayıda köylü, çok büyük hacimli işleri yap-

cak ve daha çeşitli ürünler vereceklerdir.

Beş yıllık planda tarım için yapılacak yatırım miktarı 170 milyar Ruble'dir; bu, 60 yıllık Sovyet egemenliği süresince tarıma ayrılan tüm paraların yarısından daha fazladır.

Herşeyden önce teknik rekonstrüksiyon (yeniden inşa) gereklidir. Ama yatırılan paranın her üçüncü rublesi; ABD çiftçisinin çalıştığı iyi koşullara oranla son derece elverişsiz iklim koşullarında çok önemli olan güvenceli ziraata gerekli alanların hazırlanması için, toprak iyileştirme çalışmalarına ayrılmaktadır. Ama oralarda da koşullar bazan çetinleşmektedir. Güney Dakota, Minnesota gibi tahıl ambarı olan diğer eyaletlerdeki, bu yılın korkunç kuraklık sonuçlarını örnek olarak gösterebiliriz. 1972, 1974, 1975 yıllarında biz de de böyle idi. O zamanlar sulanan topraklar ükeyi güç bir durumdan kurtarmıştı. Bu nedenle, yeni beş yıllık dönemde tarım ürünleri genel artışının % 40'ünün iyileştirilmiş topraklardan sağlanması öngörülmektedir.

Ve nihayet kimya: Madeni gübre üretiminde dünyada birinci olan Sovyetler Birliği, bu beş yılda gübre üretiminin 1,6 kat daha artırmayı düşünmektedir.

Bu süreci kendi açılarından inceleyen sosyologlar «köyün sanayileştirmesini» söylemektedirler. Köylülerle ilgili meslek ve uzmanlık ölçeği 160'a kadar çıkmıştır. İşin niteliği bakımından köylüden çok işçi olan ve traktörde, kombaynda çalışan uzmanlaşmış - makineli tarım uzmanından söz etmeden, elektrikçi, operatör ve yem kombinesindeki işçinin emeği köylü mesleğinden sayılabilir mi? On yıllık zorunlu ve ücretsiz eğitim yapan köy okulları, teknik lise ve enstitüler, bu meslekleri edinme olanaklarını sağlamaktadırlar. Köylülerin genel kültürlerini artırma ve mesleğe hazırlama çalışmaları için yatırılan büyük paraları hesaplayan sosyologlar, «ma-

nevi alandaki yatırımın» köylerin gelişimi için üretime doğrudan yapılacak sermaye yatırımından çok daha fazla önemi olduğu sonucunu çıkarılmaktadırlar.

Bütün bunlar, gerek köylünün ve gerekse tarım üretimini örgütleyenlerin beş yıllık planın büyük görevlerinin gerçekliğine olan güvenlerini artırmaktadır. SSCB Tarım Bakanı Valentin Mesyats, kısa bir süre önce, Sovyet ve yabancı gazeteciler için Moskova'da yaptığı basın toplantısında, geçen yılın kötü hava koşullarında rekor denilebilecek bir miktarda, 223,8 milyon ton tahıl toplandığını, iyi pamuk ürünü alındığını bildirdi. Mesyats, bu durumun ne raslantı ne de şans olduğunu belirtti ve ülkenin yiyecek tahıl sorununun çoktan çözümlenmiş olduğunu söyledi. Biz en kötü yıllarda bile güçlük çekmemekteyiz. Rekoltenin yüksek oluşu hayvancılığın yem ihtiyacının önemli kısmını karşılamasından ötürü de kıvanç vericidir.

Bakan, bugünün köylü - işçisinin toplum önündeki sorumluluğunu her zamankinden çok daha iyi bildiğini ve teknikten etkin bir şekilde yararlanmak, emek verimliliğini artırarak dev yatırımları ödemek istediğini söyledi. Ekmek, bulgur, makarna mamlulleri, şeker, et, yağ fiyatları önce olduğu gibi istikrarlı bir düzeyde bulunduğundan bu birinci derecede önemli bir görevdir. Devlet, bu ürünlerin üretimi için yapılan harcamalar ve düşük piyasa fiyatları arasındaki farkı ayarlamaktadır. Örneğin 1975 yılında devletin et - süt ürünlerinin üretimi için yaptığı yardım 19 milyar ruble idi.

Tarım üretimini fiyatları artırmadan sanayileşme raylarına oturtmak, «Pazar ekonomisi» koşullarında yapılandırılarak farklı olarak tüketicinin çıkarlarına zarar vermeden köylüyü perişan etmemek, bugünün Sovyet köyündeki ekonomik ve sosyal deği-

şimlerin ana özelliğidir. (Fedor Breus, Siyasi Gözlemci -APN)

★

ULUSLARARASI OLİMPİYAT KOMİTESİ BAŞKANI'NIN 1980 YILINDA MOSKOVA'DA YAPILACAK OLAN OLİMPİYAT OYUNLARI HAKKINDA SÖYLEDİKLERİ

Uluslararası Olimpiyat komitesi Başkanı Lord Killanin, Moskova'da Sovyet ve yabancı gazeteciler için düzenlediği basın toplantısında «1980 Yaz Olimpiyat Oyunları'na, 130 ya da daha fazla ulusal olimpiyat komitesinden temsilcilerin katılacağını» açıkladı.

Uluslararası Olimpiyat Başkanı, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyum Başkanı Nikolay Podgorny'le yaptığı görüşmenin sonuçlarından duyduğu memnuniyeti ifade etti. «Bana sadece Uluslararası Olimpiyat komitesi tarafından tanınmış olan tüm ulusal olimpiyat komitelerinin temsilcilerinin, itimatname vermiş gazetecilerin ve resmi kişilerin SSCB'deki oyunlara katılma güvencesi yeniden verilmele kalmadı, aynı zamanda Sovyet Hükümeti'nin Olimpiyat - 80'in hazırlıkları ve yapılması konusundaki çalışmalarını tam anlamıyla destekleyeceği de söylendi.

Moskova'daki oyunlara gelecek 100.000 turist varlığıyla birlikte, birkaç grup halinde 300.000 kişilik turist sayısına ilişkin sorunu yorumlayan Lord Killanin, şunları söyledi: «Uluslararası Olimpiyat Komitesi bu rakamları kabul etti. Oyunların her gününde 100.000'den fazla Sovyet turistinin ve 200.000 Moskova'nın, yani olimpiyatların yapılacağı sahalardaki tribünlerde mevcut yer sayısına eşit sayıda insanın müsabakaları göreceğini unutmamak gerekir. Hergün 400.000 seyirci - bu son oyunların hepsinin ortalama düzeyindedir.»

Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı, çeşitli ülkelerden turistler için müsabaka biletleri ayrılması ko-

nusunda, Moskova'nın karşılaştığı güçlükleri biliyor. «Mutlaka zor durumda kalamazlar». Ama, Killanin'in fikirlerine göre, ne yazık ki bir tek Olimpiyat Organizasyon Komitesi bile bu güçlüklerden kurtulamamıştır. Ancak, onun fikrine göre tribünlerdeki 100.000 kişilik ek yerin, çağdaş olimpiyatları milyarlarca televizyon seyircisinin de izlemesinde büyük rol oynayamayacak.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı, basın toplantısında yorgun görünüyordu. Moskova'ya yaptığı dört günlük ziyaret, iyice doluydu - resmi kişilerle görüşmeler, mimarlarla görüşme, Moskova'daki spor tesislerine yapılan geziler ve inşa edilmekte olan Olimpiyat tesislerini gezme. «Spor tesislerinin yapımı ve Olimpiyat - 80'in organizasyonu ile ilgili her şeyin zamanında gerçekleştirileceğinden emin olduğum için, Moskova'

dan rahatlamış olarak ayrılacağım» dedi Lord Killanin.

Başkana refakat eden, uluslararası Olimpiyat Komitesi Sekreteryası Teknik Direktörü Henrik Rimbenks ise şunları ekledi: «Müsabakalara gelince, onların başarıyla yapılacağından hiç kuşku yok, iyi yapılan müsabakalar ise, oyunların % 90 başarı demektir.»

Moskova'daki spor sahalarını gezen Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı sporcuların antrenmanlarını izledi. «Olimpiyat stadyumlarının, salon ve havuzların daha sonra kullanılması sorunu bizi özellikle ilgilendiriyor, ama Moskova'nın spor yapısını tanıdıktan sonra, SSCB'deki bu tesislerin ömrünün uzun ve verimli olacağından eminim. Belki de, bu; bu defaki Moskova ziyaretimin en parlak izlenimi», dedi Lord Killanin. (Sergey Popov, APN Spor Gözlemcisi)

L.BREJNEV

am:icimiz:
barış ve sosyalizm

adil, demokratik bir barış
için, ulusların güvenliği
ve uluslararası işbirliği
için

sosyalizmin elli-yıllık
büyük başarısını

17.5 tl

[temel]
yayınlar

P.K: 102 KIZILAY - Ank.

İLERİCİ GENÇLİĞİN YAYIN ORGANIDIR

30. SAYISI ÇIKTI

- **İşçi Sınıfımızın yiğit önderi, Büyük Ozan Nazım Hikmet'in 75. Doğum Yıldönümünde**
Onbinlerin kalbi
Nazım'lar için
Çarpıyor
Çar - pa - cak!

- «18 Yaşında Seçme Hakkı Yasalaşmalıdır»
Kampanyası Sürüyor :

- **TÖB - DER GENEL BAŞKANI GÜLTEKİN GAZİOĞLU :**
«18 Yaş Gençliğin Önündeki Kısıtlama
Çağdışı Bir Tutumdur.»
- **ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ GENEL BAŞKANI HALİT ÇELENK :**
«18 Yaş Gençliğine Seçme Hakkının
Tanınması Bir Zorunluluktur.»
- **TÜS - DER GENEL BAŞKANI HASAN FEHMİ MAVİ :**
«18 Yaşında Seçme Hakkı Gençliğin En
Doğal Hakkıdır.»
- **TÜTED GENEL SEKRETERİ HALUK ORHUN :**
«Seçme Hakkı Toplumumuzun Tüm
Kesimlerine Tanınmalıdır.»
- **TÜMKA - İŞ GENEL BAŞKANI KEMAL YILMAZ :**
«Gençlik Siyasi Savaşımın Dışına İtilemez.»
- **YAŞAR KEMAL ÖZER :**
«18 Yaş Seçme Hakkı Söke Söke Alınacaktır.»

- **1977 Bütçesi**
- **İlerici Gençlik, Bütün Oyunları Boşa Çıkarabilecek Güçtedir.**
- **Dünya Gençliğinden Haberler**
- **Orta Öğrenim Gençliğinin Savaşımı**

İSTEME ADRESİ : P.K. 914 SİRKECİ - İSTANBUL

konuk yayınları

P.K.749 İSTANBUL

— ÇIKAN KİTAPLARIMIZ —

SOSYALİZM KİTAPLIĞI :

1 — Ortak Hükümet Programı	15.—
2 — Yakın Çağlar Tarihi	30.—
3 — Gerçekte ve Eylemde Hukukun Payı	30.—
4 — Ulusal Kurtuluş Savaşları ve Üçüncü Dünya	20.—
5 — Maonun Teorik Görüşlerinin Eleştirisi	20.—
6 — Emperyalizm Üzerine Temel Kurslar	15.—
7 — Lenin, Gençlik ve Günümüz Dünyası	15.—
8 — İleri Bir Demokrasi İçin Solun Güçbirliği	15.—
9 — Çağdaş Revizyonizmin Eleştirisi (toplatıldı)	15.—
10 — Lenin (Resimli Kısa Biyografisi)	15.—
11 — Kapital Üzerine Temel Kurslar	15.—
12 — SBKP 25. Kongresi Merkez Komitesi Raporu	10.—
13 — Lenincilik ve Sovyetler Birliği Dış Politikası	15.—
14 — Sınıf Uzlaşması mı, Sınıf Mücadelesi mi?	20.—
15 — Çağımızda Kapitalizm ve Aydınlar S. Nadel	10.—
16 — Toplumsal İlerleme Yolunda Barış İçinde Birlikte Yaşama V. Korinov	12.50
17 — İşçi Sınıfının Enternasyonalci Öğretisi, Marksçılık - Lenincilik M. A. Suslov	20.—

TEMEL BİLGİ DİZİSİ :

1 — Marksçı - Leninci Felsefe Sözlüğü	25.—
(Büyük Boy, 328 Sayfa)	

GERÇEKÇİ ROMAN - ANI DİZİSİ :

1 — Sıkıyönetim	15.—
2 — Teslim Olmayanlar Ölmez	40.—
3 — Çekçek	20.—
4 — Hitler Faşizmi Üzerine Konuşmalar	10.—
5 — Faşizmi Ezeceğiz	30.—
6 — Zafer Bizim Olacak	15.—